

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Prophetia Apocalyptica S. Joannis Apostoli

Kircher, Heinrich

Coloniæ Agrippinæ, 1676

Apocalypseos Pars Prima. Series seu distributio Capitem primæ Partis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39100

APOCALYPSEOS

PARS PRIMA.

Series seu distributio Caputum primæ Partis.

Proce-
mium.

Capite 1. ponuntur hæc tria: Titulus & commenda-
tio Apocalypseos: Dedicatio ejusdem ad Ecclesias A-
siae: & proœmialis illustris Visio Christi in medio Ec-
clesiarum.

Episto-
læ.

Secundum Caput & tertium constant 7. Epistolis: quas
eodem Christo dictante Joannes excipit, inscriptas Epi-
scopis illarum Ecclesiarum.

Visio
Throni;
& Libri
divini,
obsigna-
ti.

Capite 4. & 5. describitur altera Visio, adhuc prævia
Visionibus Libri divini, & præparatoria: nempe de se-
dente in Throno, & de Libro quem ex dextera ejus
Agnus accipit.

Septem
figilla: &
totidem
Visio-
nes.

Capite 6. & sequentibus quinque, cernitur aperiri &
evolvi Liber DEI: & ut erat unaquæque pars Libri clau-
sa suo sigillo, sequuntur ordine septem in illo Vi-
siones.

Harum septima, quæ incipit *Capite 8.* interposito
aliquo silentio & incensatione, maximè est formidan-
da Visio 7. Angelorum cum totidem Tubis:

Quarum cantus pertingit usque ad exitum *Capitis un-
decimi*; in quo septima Tuba canitur, Judicii ex-
tremi.

B

Et

Finis Li-
bri divi-
ni.

Devora-
tur, ru-
minan-
dus ut
iterum
prophe-
tecur.

Finis Vi-
sionum
I. partis.

Et hunc esse finem Libri divini (non tantum Sigillo-
rum, ut quidam ingenio suo sibi excogitaverunt, nul-
lo nixum fundamento in Apocalypsi) patet ex eo,
quod, ut erat apertus usque ad umbilicum & explica-
tus ac perspectus, datur devorandus Joanni. Mone-
tur is, ut ea, quæ viderat, secum exactius ruminata pro-
phetet iterum & inculcet sub schemate aliarum Visio-
num, de quibus in 2. parte Apocalypseos: ac nomina-
tim ea quæ ruditer viderat ad Tubam quinti & sexti
Angeli. Hi duo cecinerant duo *Væ*: quorum secun-
do, quia continetur coarctatio & angustia Ecclesiæ,
tempore Antichristi regnantis, ideo *Capite undecimo* de-
vorator Libri jubetur metiri Ecclesiam ejus temporis,
& instruitur de duobus Testibus eam defensoris & am-
plificaturis.

Nam ad cantum septimi Angeli, quod est *Væ* ter-
tium reproborum, & superveniet citò illi secundo, *con-*
summabitur mysterium DEI (prout jurejurando asserabatur
cap. 10. v. 7. CUM primùm COEPERIT TUBA CA-
NERE septimus Angelus) & erit (inquit cap. 11. v. 18.)
TEMPUS Judicii MORTUORUM ET MERCEDIS
Sanctorum.

Hactenus series I. Partis Apocalypseos.

TRACTA-

TRACTATUS I.

IN DIMIDIUM CAPITIS I. APOCALYPSEOS.

Dividamus hoc Caput in duas partes : quarum prima est Præfatio Joannis : altera est Visio proœmialis. Prima illarum partium est ab initio Capitis ad versum usque duodecimum.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Capit. I. Versu I.) *Apocalypsis IESV Christi, quam dedit illi DEVS, palam facere servis suis, qua oportet fieri cito: & significavit, mittens per Angelum suum servo suo Ioanni, (v. 2.) qui testimonium perhibuit, verbo DEI, & testimonium IESV Christi quacunque vidit. (v. 3.) Beatus qui legit & audit verba prophetia hujus: & servat ea, qua in ea scripta sunt: tempus enim propè est (v. 4.) Ioannes septem Ecclesiis, qua sunt in Asia. Gratia vobis & pax ab eo, qui est, & qui erat, & qui venturus est; & à septem spiritibus, qui in conspectu throni ejus sunt; (v. 5.) & à IESV Christo, qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum, & princeps regum terra: qui dilexit nos, & lavit nos à peccatis nostris in sanguine suo, (v. 6.) & fecit nos regnum & sacerdotes Deo & Patri suo: ipsi gloria & imperium in sacula seculorum: Amen. (v. 7.) Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum omnes tribus terra: Etiam: Amen. (v. 8.) Ego sum α & ω , principium & finis, dicit Dominus Deus, qui est, & qui erat, & qui venturus est, omnipotens. (v. 9.) Ego Ioannes frater vester, & particeps in tribulatione, & regno, & patientia in Christo IESV: fui in insula, qua appellatur Patmos, propter verbum DEI, & testimonium IESV: (v. 10.) Fui in spiritu in Dominica die, & audivi post me vocem magnam tamquam tuba, (v. 11.) dicentis: Quod vides, scribe in libro: & mitte septem Ecclesiis, qua sunt in Asia, Epheso, & Smyrna, & Pergamo, & Thyatira, & Sardis, & Philadelphia, & Laodicia.*

§. I.

Præfatio Joannis.

Primi tres Versus habent Titulum: Auctorem: materiam: auctoritatem: & utilitatem Libri.

- Titulus.** 1. **T**itulus, linguâ originali scriptoris, est Apocalypsis: id est revelatio tecta. nam τὸ ἀποκαλύπτειν habet significationes duas; quarum primaria est revelare, altera tegere: ita ut sit Revelatio sed arcanis tecta hieroglyphicis.
- Auctor.** 2. **A**uctor est JESUS CHRISTUS: qui accepit eam, tanquam VERBUM quod procedit à Patre, & ab illo accipit omnia. *Intermedium*, Angelus mittitur ad Joannem, ut significet esse scribendam Apocalypsin: nam & inter scribendum adierit ministerium Angelorum suis signis res representantium.
- Scriptor*, qui & prædicator verbi quod audivit, & rerum quas vidit, est S. Joannes, manu & linguâ totus calamus atque *instrumentum* Scribæ velociter scribentis; ejus qui *Scriptor principalis* est Spiritus sanctus, Digitus DEI.
3. *Materia*: digniora præcognitu pro servis Christi, quæ oportet fieri citò, **Materia.**
4. *Autoritas*, testimonium JESU CHRISTI. **Autho-
ritas.**
5. *Utilitas*: quòd lectio & auditio conducant ad Beatitudinem: ut diximus in Prolegomeno, §. I. **Utilitas.**

§. II.

Dedicatio.

Constat *Versus 4. & seqq. usque ad duodecesimum* habent Dedicationem Ecclesiis quæ sunt in Asia. **Continet** Dedicatio tria: salutationem: attestationem: subscriptionem.

1. **appreciatione salutis.** **S**alutatio constat appreciatione gratiæ, ut in Novo Testamento; & Pacis, quâ formulâ omnis benedictio significatur in Scriptura. Fit hæc appreciatio ab eodem illo qui & significasse dictus est (v. 1.) & mittere Apocalypsin suam: is est JESUS CHRISTUS. & fit ab illo bifariam, prout in una ejus eademque Persona considerantur duæ formæ distinctæ (sic eas appellat Apostolus Phil. 2. v. 6. & 7.) altera DEI, in qua in principio est **Bifariam
ab eodē
Jesu
Christo:
VER-**

VERBUM: & altera servi, quam assumptis in similitudinem hominum factus. Secundum has enim Formas distinguenda esse, quæ à Christo, vel de Christo dicuntur, multis exemplis ostendit ex Evangelio S. Augustinus lib. 1. de TRIN. cap. 11. & 13. *Ista* (inquit cap. 11.) *Regula intelligendarum Scripturarum de Filio DEI, ut distinguamus quid in eis sonet secundum formam DEI, in qua equalis est Patri: & quid secundum formam servi, quam accepit, in qua minor est Patre.* Hoc loquendi modo ac regulâ distinguendi, prima pars Salutationis est secundum formam DEI: cujus essentiale nomen QUI EST (Exod. 3. v. 14.) ET QUI sicut in principio ERAT, ita & is, QUI in fine temporum VENTURUS EST; quod postremum attributum manifestè probat Joannem loqui de Persona Christi: cujus adventus magnopere conducit ad scopum hujus Libri Apocalypseos, & ad potestatem pertinet, quam habet ut DEUS est. prout præclare docet S. Augustinus l. 1. cap. 13. *Secundum id, inquit, quod DEUS est, judicat, hoc est, ex potestate divina, non humana.* nam quòd in forma hominis apparebit, ideo est (quem sensum habet quod dicitur Joan. 5. v. 27.) *ut possit & ab impiis videri: oportet enim ut sit in Judicio conspicuus & bonis & malis.* Quapropter, ait Augustinus, *Filius hominis judicaturus est, nec tamen ex humana potestate, sed ex ea, quâ Filius DEI est.* Cujus adventus erit, & ipse dixit Luc. 9. v. 26. *In Majestate sua & Patris & sanctorum Angelorum,* qui etiam ex hoc capite aptè conjunguntur

cum adventuro ad Judicium. Nempè Quorū (ita pergit Apocalypsis) illo salutante 7. processiones stipant thronū: ut servant Apocalypsi.

Hi sunt illi septem, quos Filius DEI dignatur nominare Cornua (cap. 5. v. 6.) & oculos Capitis sui, quod est Divinitas: cui proinde hinc subnectuntur ut instrumenta. Clarissimè S. Scriptura Tob. 12. v. 15. *Ego enim sum Raphael Angelus, unus ex septem qui astamus ante Dominum.* quod allegat S. Cyprianus lib. 1. contra Judæos: *Angeli septem, ait, qui assistunt & conversantur ante faciem DEI, sicut Raphael Angelus in Tobia dicit.* Et prior Cypriano S. Clemens Alexandr. l. 6. Stromatum: *Septem quidem sunt, ait, quorum est maxima potentia, primogeniti Angelorum Principes.* Hi sunt Præfides constituti Ecclesiarum, & administri decretorum divinatorum, quos adhibet assidue IN CONSPECTU THRONI sui; nam ejus faciem divinam semper vident: quibus etiam utitur, & mittit in negotio Gubernationis in omnem terram, cap. 5. v. 6. qui similiter cernuntur stantes in conspectu DEI, cap. 8. v. 2. & data illis 7. Tubæ: & cap. 15. v. 7. phialæ septem in illo negotio.

Altera pars Salutationis est secundum formam servi ab eadem Persona ut in forma JESU CHRISTI assumptam: huic enim conveniunt omnia quæ commemorantur. Secundum hanc est primus ab Apud homines TESTIS FIDELIS & locuples, qui testimonium reddidit fidem

Primò,
ut in for-
ma DEI
Angelo-
rum.

sub Pontio Pilato, bonam confessionem 1. Tim. 6. v. 13. PRIMOGENITUS MORTUORUM, exemplar in martyrio & resurrectione: Secundum hanc habet femur, & in illo scriptum *Principatum* REGUM TERRÆ: Secundum hanc SANGUINE SUO LAVIT NOS: & ut est Sacerdos ac Mediator, suâ pro nobis interpellatione. FECIT NOS REGNUM, ET SACERDOTES DEO ET PATRI; id quod Petrus breviter dixit ep. 1. c. 2. v. 9. *Regale Sacerdotium*: & S. Aug. lib. 20. de Civ. cap. 10. *Omnes Sacerdotes, quoniam membra sunt unius Sacerdotis*. Quantum ad hanc Formam, est minor Angelis factus, ut cecinit Propheta, psal. 8. v. 6. & ut loquitur Apostolus (Hebr. 2. v. 9.) *modico quam Angeli minoratus*: ac procul dubio, ut loquitur ex eodem Apostolo Augustinus lib. 1. de TRIN. cap. 7. *Minor est seipso* supra: hoc est enim dicere, *semetipsum exinanivit Formam servi accipiens* propter servos quos redimeret.

Summa totius Salutationis completur hæc tria: 1. VOBIS, inquit Joannes, redemptis GRATIA ET PAX ab illo, qui secundum Formam DEI est naturaliter major Angelis: secundum autem Formam servi, in qua vos redemit, minoratus est ab illis propter vos, quos cupit meminisse tanti beneficii & exinanitionis. 2. Inter hæc, Consalutatio à septem Spiritibus, & administratio vestri, quam stipulantur 7. Ecclesiis DEI. 3. IPSI Redemptori vestro GLORIA ET IMPERIUM in vos æternum.

Salutationi subjungit *attestationem*, de Christo palam apparituro in NUBIBUS: Cujus qui diligunt adventum, dicunt ETIAM; quæ vox est firmissimè credentium, græcè *ωὶ*: & AMEN; quod est insuper optantium: non sine planctu adversariorum, QUI EUM PUPUGERUNT.

Clauditur Dedicatio per prosopopœiam Christi; tanquam qui subscibit Dedicacioni aut ratam habet, principalis Auctor: v. 8. EGO SUM ET *ω* Libri, VERBUM cui æternum est esse; qui sum OMNIPOTENS tā ad faciendum ea quæ prædixero, quam ad vertendum ad salutem iis qui me habent pro *principio* & pro *sine* suo.

Sequitur versu 9. & 2. sequentibus: Locus scriptonis: & dies: & mandatum scribendi:

Locus est PATMOS, insula una Sporadam in mari Asiatico: veluti specula, ex qua septem circumspicit Ecclesias: exilium Joannis, in quo PARTICEPS est TRIBULATIONIS, quæ infertur à Domitiano; ET REGNI cœlestis, cujus mercede; ET PATIENTIÆ Christianæ, quā sustinet unā vobiscum ut FRATER VESTER, ut prædicator Verbi DEI, & ut testis Jesu. Addit, se fuisse illū *in spiritu*: quod etiam repetit Apoc. 21. v. 10. id est, tota ei revelatio facta est per spirituales imagines, quæ occurrerunt oculis mentis. *Ille quippe Visio Prophetica* (ita de Apocalypsi S. Augustinus lib. 3. de TRIN. cap. 6.) *non est exhibita oculis corporeis per formas corporum, sed in spiritu per spirituales imagines corporum.*

2. Attestatione adventus futuri.

3. Claufula dedicacionis velut subscriptæ manu Christi.

Datum per Joannem:

Loco:

Dies

Die:

Dies ecclēsiæ eius fuit Dominica ; sancta. circiter annum Christi nonagesimum septimum: annis quinque & viginti post Hierosolimam excisam: quadriennio ante suum obitum: biennio antequam scriberet Evangelium.

Jussu:

Mandatum accipit: VOCEM MAGNAM, & POST se; quia de

rebus magnis, & velut à tergo jam imminētib; TANQUAM TUBÆ, quæ militantium aures meritò excitet ac pertrepat: *scribendi hanc Apocalypsin & mittendi septem Ecclesiis quæ sunt in Asia; quas nominatim audit enumerari.*

Ad singulas 7. Ecclesiarum.

§. III.

Cur ad 7. Ecclesias: & eas quæ in Asia.

Univer-
sa erudi-
tur Ec-
clesia.

1. **A**D septem Ecclesias scribitur: eò quòd harum septenario (qui numerus est absolutissimus in S. Scripturis) universa possit ac debeat accipi Ecclesia per totum orbem: ut rectè S. Chrysostomus: S. Augustinus: S. Gregorius. Et generatim loquendo, septenarius numerus multùm est familiaris huic Apocalypsi, sicut & alius Scripturis ac figuris: de quo SS. Patres passim, quòd significet Universitatem. prout S. Gregorius hom. 33. in Euang. *quia enim 7. diebus omne tempus comprehenditur, rectè septenario numero Universitas designatur.* & ante eum Augustinus lib. 17. de Civ. cap. 4. *agnoscentibus, inquit, septenarium numerum, quo est universa Ecclesia significata perfectio. propter quod & Joannes Apostolus ad 7. scribit Ecclesias: eo modo se ostendens ad unius plenitudinem scribere.* In promptu est ratio: Spiritus enim Jesu Christi sic dicat quibusdam Ecclesiis, ut omnibus: Mar. 13. v. 37. *quod autem vobis dico, omnibus dico.*

2. Simul eo numero insinuat, Ecclesiæ universali sanctum assistere Spiritum septem donorum, quem necesse est requiescere super totum Christi corpus, quòd est Ecclesia: ex vaticinio Isaïæ cap. 11. v. 2. & 3. Et quia fieri potest, ut particularis quæcunque Ecclesia alio magis quàm alio abundet horum 7. charismatum, ideò hæc parænesis earum, hæc instructio, hæc revelatio dedicatur ipsis septem.

3. Jam verò quòd eæ nominatim Ecclesiæ enumerantur QUÆ SUNT IN ASIA, & ad illas jubetur scribi mittique: magna prophetandi vis inest huic dedicationi: juxta id quòd innuitur in prolegom. §. 2. totam ab initio Apocalypsin esse prophetiam. Prorsus, sicut Irenæus dixit lib. 4. Adv. hæret. cap. 38. *NIHIL hic vacuum neque sine signo apud eum.* neque enim vacat mysterio planè magno, quòd nominibus suis appellantur singillatim Asia-ticæ: propterea quòd præcipua, quæ prædicantur in Apocalypsi, sumpserint initium

Et ad-
mone-
tur assi-
stentis
Spiritus
septiformis.

Sed præ-
cipuè ca-
vetur
Asiæ.

Ubi A-
postola-
tus Joan:

nis &
hæc scri-
ptio,

initium in Asia; & illic potissimum gen-
renda prænuntientur; & sumptura
sint finem in Asia: cujus proinde se-
ptem Ecclesiis, id est omnibus quæ
in ea sunt orbis parte, præ cæteris cave-
tur per Apostolum Asiæ & dedicatur.

TRACTATUS II.

IN RELIQUA CAPITIS I.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 12.) *Et conversus sum, ut viderem vocem qua loquebatur
mecum: Et conversus vidi septem candelabra aurea: (v. 13.) & in me-
dio septem candelaborum aureorum similem filio hominis, vestitum
podere, & præcinctum ad mamillas zona aurea: (v. 14.) caput autem
ejus & capilli erant candidi tamquam lana alba, & tamquam nix, &
& oculi ejus tamquam flamma ignis: (v. 15.) & pedes ejus similes au-
richalco, sicut in camino ardenti, & vox illius tamquam vox aquarum
multarum: (v. 16.) & habebat in dextera sua stellas septem: & de ore
ejus gladius utraque parte acutus exibat: & facies ejus sicut sol lucet in
virtute sua. (v. 17.) Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tam-
quam mortuus. Et posuit dexteram suam super me, dicens: Noli
timere: ego sum primus, & novissimus; (v. 18.) & vivus, & fui
mortuus; & ecce sum vivens in secula seculorum, & habeo cla-
ves mortis, & inferni. (v. 19.) Scribe ergo quæ vidisti, & quæ
sunt, & quæ oportet fieri post hæc. (v. 20.) Sacramentum septem
stellarum, quas vidisti in dextera mea, & septem candelabra aurea:
septem stelle, Angeli sunt septem Ecclesiarum: & candelabra septem,
septem Ecclesie sunt.*

S. I.

Visio proœmialis.

Non est putandum Apparitionem hanc temerè factam esse in tali effigie & non in qualibet alia. Christus est qui apparet, formam induit & Ideam se ostendens Antistitis: ut est summus *Episcopus animarum* (1. Pet. 2. v. 25.) & *Princeps Pastorum* (cap. 5. v. 4.)

1. IN

Insignia
Episco-
palia:
Christi,
summi
Sacer-
dotis.

1. IN MEDIO CANDELA-
BRORUM, id est Ecclesiarum lu-
centium in hoc Mundo, velut in cali-
ginoso loco cujus tenebras dissipant:
& AUREORUM, quia coram DEO
simul in pretio sunt & in probatione
tanquam aurum. Est autem Christus
medium seu centrum illarum, ex quo
& Ipse regit omnes Ecclesias, & in
Ipsum omnes debent collineare. Sic
& Episcopus quisque *in medio* sit suæ
Ecclesiæ, Cleri, & plebis: ut is, cui om-
nium sit cura, & ad quem omnium
oculi.

2. SIMILIS FILIO HOMINIS.
Qui cum in forma DEI esset, sponte
se exinanivit (Philipp. 2. v. 6. & 7.) *for-*
mam servi accipiens in similitudinem
hominum factus, per omnia similis ex-
cepto peccato. Sic qui pascunt gre-
gem DEI, provideant ei spontaneè se-
cundum DEUM (1. Pet. 5. v. 2. & 3.)
neque ut dominantes in Cleris, sed *for-*
ma facti gregis ex animo: quanto excel-
siores officio, tanto suâ sponte demis-
siores.

3. VESTITUS PODERE. quia
Sacerdotio summo præditus: quod si-
gnificat *πρόδρομος*, sic dicta quod sit tu-
nica *talaris* (Exod. 28. v. 33. quæ pro-
pria erat summi Sacerdotis, cum esset
aliorum sacerdotum tunica brevior
usque ad crura ut scribit S. Hieron. ad
Fabiolam ep. 128. Sic Episcopum
totum decet atque ornat vestis Reli-
gionis erga DEUM & cultum divinum:
& ad hunc exercendum sit accinctus
promptitudine velut Zona, de qua se-
quitur.

4. PRÆCINCTUS AD MA-

MILLAS: alteram Misericordiæ &
dulcedinis, quâ lactat ut mater, blan-
diendo: alteram Veritatis & discipli-
næ qua ablaetat ut pater, corrigendo.
Utriusque alternatio ad educationem
spectat filiorum quos sacerdos gene-
rat DEO. hoc suum pectus & viscera
sui cordis accincta habet quilibet. sa-
cerdos ZONA byssinâ: id est, prom-
ptitudinem habet sanctam ac simpli-
cem in porrigendis uberibus: at Sum-
mi Sacerdotis, cum qua hîc se Chri-
stus ostendit, propria est AUREA,
hoc est auro undique intertextâ purif-
simo, charitate præcellentiore. Sic
erant Paulo Episcopo (parturienti,
Gal. 4. v. 19. & gignenti 1. Cor. 4. v. 15.)
sic cuilibet alteri Episcopo sint hæ ma-
millæ Christi: circa quas & ex toto
suo pectore sentiat se urgeri Zonâ au-
reâ, illâ de qua 2. Cor. 5. v. 14. *Charitas*
Christi urget nos.

5. CAPITE ET CAPILLIS
CANDIDIS: id est, sapientiâ & ma-
turityte consiliorum: quæ cum emine-
ant in Christo, provocat suo exemplo
Episcopos. Sic enim decent eos *cani*
sensus; & hæc *etas senectutis* eorum, *vi-*
ta immaculata, Sap. 4. v. 8. & 9. quo-
rum caput sit TANQUAM LANA
ALBA sine ulla tincturâ simulationis:
in capillis verò maturitas cogitationum
candorq; in suadendo reniteat TAN-
QUAM NIX.

6. OCULI EJUS TANQUAM
FLAMMA IGNIS: perspicaces ad
pervidendum, & efficaces ad permo-
vendum cum illuminatione & inflam-
matione divini amoris, quem spirat in-
tuitu & afflat quacunque circumspicit.

C

Sic

Sic Episcopus à Christo constitutus ne circumferat oculos animales seu terrenos, sed qui obvios quosque accendant cœlesti igne, quem præferat vel solo aspectu oculorum.

7. PEDES EJUS, affectus quibus movetur anima, firmi per constantiam, SIMILES AURICHALCO, id est æri probatissimo; quod SICUT IN CAMINO ARDENTI, in fornace passionis aut tentationis amplius resplendet. *Sic* Episcopus speciosis pedibus, quorum similitudo sit aurichalci ardentis, (quod constat instar esse gemmæ carbunculi) progrediatur & luceat in periculis, affectu animæ nunquam fracto, fortis & constans per adversa quæ occurrunt.

8. VOX ILLIUS, seu doctrina, TANQUAM VOX AQUARUM MULTARUM: quod ipsum Ezechiel cap. 43. v. 2. de gloria DEI Israël aiebat, *Vox erat ei quasi vox aquarum multarum.* In voce, spectatur unitas: in aquis, confluxus gentium: in strepitu aquarum, multitudini impressus impetus timoris divini. *Sic* est vox Episcopi, prædicatio verbi DEI (*præcipuum Episcoporum munus*; ut ait Concilium Tridentinum sess. 5. cap. 2. & sess. 24. cap. 4.) in qua voce unitas doctrinæ orthodoxæ: assiduitas Auditorum confluentium: commotio animorum; *Verba*, ut ait S. Gregor. l. 19. mor. cap. 5, *terribilia de venturo iudicio, sonantes procella.*

9. ET HABEBAT IN DEXTERA SUA Christus ipse summus

Episcopus, in illa manu quâ dirigit omnia circa suos electos, STELLAS SEPTEM, id est Angelos Ecclesiarum de quibus infra v. 20: tanquam suos Suffraganeos & Vicarios: *dexter Deus*, inquit S. August. in psal. 7. *id est favens atque propitius.* *Sic* Episcopi habeant in dextera suos illos, & Clerum & adjutores: faveant, dirigant, adjuvent.

10. DE ORE EJUS GLADIUS UTRAQUE PARTE ACUTUS. is est sermo DEI Christi (ad Hebr. 4. v. 12.) *efficax & penetrabilior omni alto gladio ancipiti, & pertinens usque ad divisionem animæ ac spiritus.* *Sic* ubi in ore Episcopali fuerit auctoritas & peritiam sermonis DEI, & (sicut fuit in ore Præsulum Ecclesiæ antiquorum) is usus Scripturarum quo potens sit exhortari, exeret se instar gladii ancipitis; tum ad tuendam fidem rectam in sua Ecclesia, tum ad amputandos errores: insuper & efficacis, qui penetret usque ad dividendum spirituale in moribus populi, procul eo, quod est animale.

11. ET FACIES EJUS, conversatio ex qua dignoscitur & præsentia radiorum ejus, splendida SICUT SOL, qui communicat lucem stellis cæteris & mundo: *Sol* enim est Christus, qui solus *lucet* IN VIRTUTE SUA primigenia, Lux mundi, & dispellit omnem potestatem tenebrarum. *Sic* & ad imitationem Christi, esse debet facies, id est præsentia & conversatio uniuscujusque Episcopi aut Prælati: cujus lux sit in vir-

Arche- virtute sua intus, ut præluce-
 foris. Talis igitur est Christi Episcopatus:

& tale se hinc visendum sistit exemplar, typon
 ac speculum suorum Episcoporum Episco-
 quos habet in Ecclesiis. pale.

§. II.

Adoratio per Joannem. (v. 17. &c.)

Adora-
 tio la-
 tina.

1. **A**pparuisse Christum; vel
 (quod eodem recidit) Ange-
 lum, qui apparuit, gessisse personam
 ipsiusmet Christi, manifestum est ex
 eo quod Joannes adoraverit nec pro-
 hibitus fuerit. cum aliàs quando non
 uno in loco existimavit Christum si-
 militer apparere, inhibitus sit ab An-
 gelo, ne, quam hinc exhibuit, exhibe-
 ret latrariam. Itaque sæpè in Scriptu-
 ris *Angelus*, inquit Augustinus lib. 3.
 de TRIN. cap. 11. *Dominus dicitur*,
quare? nisi quia per Angelum Do-
minus.

Verba
 Christi
 ad Joan-
 nem.

2. Cecidit enim AD PEDES E-
 JUS, & adoravit cum timore velut
 exanimis. Cui Christus, IMPO-
 SITA DEXTERA SUPER, cum
 protectionis ergò & confortationis,
 absterfo timore: EGO SUM, ait, PRI-
 MUS ET NOVISSIMUS; sic di-
 ctus Isai. 41. 4. & cap. 44. 5. & cap.
 48. 12. *Ego auctor & ego consumma-*
tor rerum fidei (Heb. 12. 2.) in quem
 est aspiciendum cum fiducia. qui
 cum sim DEUS semper VIVUS, FUI
 naturâ tenus humanâ MORTUUS,

ET ECCE secundum eandem na-
 turam immortalis vitæ fruor æternum.
 Penes quem ut liberatorem totius ge-
 neris humani, sunt CLAVES id est po-
 testas MORTIS, quam cohibui ne
 sit animabus electis mortifera dein-
 ceptis, ET INFERNI quem claudio
 & coëreco.

3. Jubet proinde Joannem scribere:
 QUÆ jam VIDISTI, ait, ET
 ea QUÆ SUNT, de præsentis statu
 Ecclesiarum, de quo incipiam tibi di-
 ctare ac revelare: & quod est argu-
 mentum totius Libri, ea QUÆ O-
 PORTET FIERI POST HÆC;
 id est ea quæ in posterum Ecclesia-
 rum tempus infallibiliter sunt futura.
 ubi vox oportet adducit necessitatem
 vel absolutam, quando id quod
 prædicatur est ex decreto DEI; vel
 ex hypothesi, quando prædictio est
 culpæ seu peccati; etiam hoc enim
 infallibiliter prævidetur, sed in exer-
 citio ipso liberi arbitrii huma-
 ni præsupposito.

Jussio
 scriben-
 di.

* * *

§. III.

Explicatio quâ Christus prævit. (v. 20.)

Initium explicationis fecit Christus: qui dum exponit Sacramentum, (græcè τὸ μυστήριον) stellarum & candelabrorum, suggerit modum & dat specimen explicandi cætera: ostendit enim esse Mystera: simul indicat quod omnia hujus Libri referenda sint ad Episcopos & Ecclesias quibus prænantiantur eventura.

Significatio Stellarum.

1. SEPTEM STELLÆ, inquit, ANGELI SUNT SEPTEM ECCLESiarUM: id est, Episcopi. sicut Stellæ, sic Prælaturâ excelsâ, sic officio & actione, sic exemplo; super omnia longè sublunaria: cœlesti specie, fulgore, & influxu præditi: digni quos ferat Christus in vola manus suæ, quos ostendat indice DEXTERA sua, & efferat ac figat in Cælo suo, futuros (Dan. 12. v. 3.) *quasi stella in perpetuas æternitates.*

Respicitur enim ad locum Danielis citatum: & ad Baruch. 3. v. 34. & 35. *Stella autem dederunt lumen in custodiis suis, & letata sunt: vocata sunt* (ex privato lumine, ex suis custodiis; in lucem publicam Vocatione divinâ) *& luxerunt ei cum jucunditate qui fecit illas Episcopos.*

Significatio Candelabrorum.

2. CANDELABRA SEPTEM, ait SEPTEM ECCLESIAE SUNT. In his Candelabris respicitur ad figuram quæ in Tabernaculo veteris Legis præcesserat, in quo erat *Candela-*

brum de auro mundissimo, & in eo lucerna septem (Exod. 25. v. 31. & 37.) & ad visionem Zachariæ (cap. 4. v. 2.) *Vidi, & ecce Candelabrum aureum totum & septem lucerna super illud.* in quibus etiam Prophetæ verbis Scriptores Ecclesiastici, teste S. Hieronymo in l. c. *Candelabrum aureum de auro purissimo Ecclesiam intelligunt.*

Dicuntur CANDELABRA: propter lucernam Spiritus sancti septiformis. quam Christus *accendens* (Luc. 8. 16.) *supra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen.*

Dicuntur AUREA: tum ob pretium doctrinæ & Sacramentorum; tum ob probationem virtutis & ob charitatem; de qua S. Hieronymus l. c. *Ecclesia aurea est Charitate & doctrinâ cœlesti.*

3. Non est prætermittenda appellationis ANGELI quam dat Episcopo. Angeli: in qua respicitur ad Malachiam cap. 2. v. 7. *labia enim Sacerdotis* (hic per excellentiam, quod græcè dicitur *κατ' ἐξουσίαν*, est Episcopus) *custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum est. Custodient*, inquit S. Hieron. *scientiam ut loquantur in suo tempore dentque conservis cibaria in tempore suo.*

Ac primum Angelicæ est dignitatis Praefectura Ecclesiæ: nam & de illis cœlestibus scribens S. Clemens Alexandr. quod est dignitas:

**Functi-
onis:** xandr. (lib.6. Strom.) *per gentes, ait, & civitates sunt distributa Angelorum praefectura.* Deinde Angelicæ est functionis custodire scientiam legis & annuntiare in Ecclesiis, quod est esse ἀγγελοῦ & pro Christo (2. Cor. 5. v. 20.) *Legatione fungi.* Unde S. Hieron. in Malach. 2. *Angelus autem, id est nuntius, Sacerdos DEI verissimè dicitur, quia DEI & hominum sequester est, eiusque ad populum nuntiat voluntatem.* S. Ambr. lib. de iniciandis cap. 2. *Sacerdos est Angelus qui Regnum Christi & vitam aeternam annuntiat.* Jam illud quàm Angelicæ est vitæ: se Episcopum profiteri: esse Angelum aliorum in terris (Matth. 18. v. 10.) simul & videre faciem Patris per obtutum in divina! Meritò S. Chryostomus lib. 3. de sacerdotio: *aspicite Sacerdotis dignitatem: agitur in terra, sed officium cælestibus negotiis continetur.* Accedit hoc proprium esse Angelorum superiorum, quod tradit S. Dion. Areop. de cæl. Hier. cap. 4.

Vitæ:

**Hierar-
chiæ,**

atque ex illo Patres ac Doctores: ut illuminent non tantùm homines sed & inferiores Angelos: sic Episcoporum est proprium, ut non solùm cæteris de plebe, sed etiam sacerdotibus & Clero impertiant luminis augmentum. Denique, ut ex hoc loco Apocalypseos constat, Ordinem Episcoporum habet Christus pro sua Hierarchia Angelica, & nomen iis imponit Angelorum!

Refert inter Episcopos ut sint Angeli boni, quibus cordi & curæ sit præesse & custodire Ecclesias. Pudet Christum Angeli prævaricatoris, dominatoris in Clero, dissipatoris in Ecclesia, & scandali sub nomine & conditione Angelica. De huiusmodi additur statim, post id quod citavimus, in Malachia, v. 8. *Vos autem (vos Sacerdotes, v. 1.) recessistis de via & scandalizastis plurimos de lege: propter quod (inquit v. 9.) & Ego dedi vos contemptibiles, &c.*

TRACTATUS III.

IN CAPUT II. ET III. GENERATIM.

Caput 1. & 2. sunt Epistolæ septem dictatæ à Christo ad Episcopos. Distinguiamus analysin earum in Tractatus breves quatuor: quorum primus sit de illis generatim seu communiter.

§. I.

Analysis Epistolarum in genere.

Epistolis his omnibus hoc est commune, quod consistit partibus tribus: exordio; quod est titulus illius qui mittit Epistolam: narratione; cuique Ecclesiæ consentaneâ: cautione; quæ postrema partim fit comminando, partim promittendo.

Partes Epistolæ.

1. *Exordium* uniuscujusque Epistolæ fundatur in Apparitione seu Visione præcedente. ex hac enim desumitur Titulus quem dicimus esse instar exordii, & repræsentat Episcopo qualem se debeat illi suæ Ecclesiæ præbere.

Narratio est de statu præsentis suæ Ecclesiæ, quam accepit sibi commissam;

Minæ vel promissa sunt *Peroratio* seu epilogus Epistolæ. Ubi semper illa formula promissioni annexa est: *qui vicerit*; videlicet legitime in certami-

ne contra adversa & adversaria Ecclesiarum animarumque quæ sunt vincenda.

2. Tres illæ partes epistolares habent inter se connexionem eximiam; quæ consistit in eo, ut exordium & epilogus congruant narrationi de talis Ecclesiæ statu. qui trium consensus ad exactam structuram Epistolæ pertinet.

3. Epistolæ omnes habent circa finem hoc epiphonema his iisdem verbis: **QUI** habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. per quod datur intelligi; quod scribitur Episcopo, scribi totis Ecclesiis: eò quod personam Episcopus gerat suæ Ecclesiæ, cui est præpositus (Hebr. 13, v. 17. & rationem pro ea redditurus.

Connexio partium in omni Epistola.

Clausula communis.

§. II.

Epistolæ diversæ pro diversitate Episcoporum.

Episcopi unâ cum suis Ecclesiis possunt septifariam se habere: quorum sicut diversa est applicatio ad gubernandam Ecclesiam, & dispositio ac status suæ Ecclesiæ diversus, ita prophetatur eorum non idem exitus. & est Revelatio de toto statu Ecclesiarum mixto reprobis: in particulari autem ostendit Aliæ Eccle-

sias grandi egere præcautione, ut dicemus §. sequente.

Episcopus ordine admonitionis primus, est qui cum labore aggreditur Episcopatum, & patientiam impendit, ac vigorem servat doctrinæ incorruptæ: sed opus & charitas prima remiserunt. quod est reprehensionis.

Secundus, cui & doctrina simul &

Remissio in beneceptis.

Cōstans vir-

profec-
tus in
tentati-
one.
Hæreti-
corum
miftura.

virtus cum tolerantia omnium perfe-
ctionum sibi constant. quod est laudi.
Tertius cujus Ecclesia sic est ortho-
doxa, ut hæreticos habeat mixtos, quos
non laborat convertere. servat qui-
dem igitur ipse fidem cum suis; sed ne-
gligit adducere alios, & sedem evert-
re Satanæ, doctrinam scandali. quod
est reprehensionis.

Sedu-
ctionis
impuni-
tas.

Quartus, ex humano respectu aut
consideratione dissimulat seductio-
nem in verbo, vel dissolutionem in di-
sciplina. & hoc ferè per mulieres con-
tingit: de illis S. Hieronymus, quod
pleræq; Hæresiarcharum insidiæ, mu-
lierum operâ profecerint. hoc non cor-
rigere, est reprehensionis.

Functi-
ones ex-

Quintus exterius videtur fungi of-
ficio Episcopali, & opinione hominum

satisfacit: sed functiones illius non sunt
plenæ coram Deo, quoniam carent
spiritu & vitâ: id est, quia non conjun-
git exteriori officio vigilantiam & Ze-
lum internum; unde necessariò fit ut
ipso incurio moribunda multa vergant
ad interitum. quod est reprehensionis.

Sextus, penes quem viget observa-
tio doctrinæ ac virtutis, & imprimis
zelus reducendi errantes. quod est lau-
di. Huic promittit aperire ostium con-
versionis aliorum, & ipsummet serva-
re à tentatione.

Septimus, cui merus est tepor: ubi
inopia spiritus Episcopalis, & cæcitas
intelligentiæ ad docendum, ac nuditas
ab operibus. quod est reprehensionis;
ad eò ut Christo vomitum cieat talis
Episcopus.

ternæ,
T
sine spi-
ritu.

Zelus
pro viti-
bus: &
præser-
vatio di-
vinitus.

Tepor.

Ex his septem Epistolis digito DEI scriptis convincitur verum esse id quod S.
Chrysostomus in Act. Apost. *paucos ex Episcopis salvari*. quo metu Pius V. san-
ctus, nostrâ propemodum ætate; cum eligeretur, expallescens ait: *Ego quam-
diu fui Religiosus, bene speravi de mea salute: factus Cardinalis coepi timere: iam
creatus Pontifex penè de ea despero*. Prò! tales Episcopi contremuerunt. Quid
ergo ii de quibus S. Cyprianus ser. de lapsis: *Episcopi plurimi, quos & hortamen-
to esse oportet ceteris & exemplo, divinâ procuracione contemptâ, procuratores re-
rum secularium fieri &c!* Quid verò ii de quibus S. Bernardus ser. 35. in Cant.
honorati incedunt de bonis Domini, qui Domino honorem non deserunt: inde is,
qui quotidie videtur, meretricius nitor, histrionicus habitus, regius apparatus &c.
pro huiusmodi esse volunt Ecclesiarum Præpositi, Decani, Archidiaconi, Episcopi,
& Archiepiscopi! Hæc Bernardus. Contra hos est æternum illud Væ per
Ezechielem cap. 34. v. 2. *Hæc dicit Dominus DEUS; Væ pastoribus Israel, qui
pascabant semetipsos.*

S. III.

Simul parænetica sunt, & prophetica.

PRæmonitio per Epistolas datas ad & Ecclesias, continet parænesin simul
Asiam, hoc est ad ejus Episcopos & prophetiam.

1. In-

Paræne-
sis pro-
phetica.

1. Inculcat enim & cavet: Episco-
po & Ecclesiæ primæ, charitatem pri-
mam non relinquere: sin, fore ut mo-
veatur Candelabrum. (at reliquit hor-
rendè per schisma!)

Ecclesiæ secundæ, esse fidelè in carcere
& in tribulatione usque ad mortem:
dabo tibi, inquit, coronam vitæ. (non-
nulli Asiaticorum perstiterunt in fide.)

Ecclesiæ tertix, pœnitere & impen-
dere se convertendis hæreticis: sin, ei se
venturum citò.

Ecclesiæ quartæ, obsistere sedu-
toribus: præmunire cæteros, ut, id quod
habent, retineant usque in finem.

Ecclesiæ quintæ, surgere à mortuis: re-
minisci quo pacto acceperit & audierit,
ac vigilare: sin, veniam ad te, ait, tan-
quàm fur: commendat vestimenta pu-
ra, & de libro vitæ suadet nòlle deleri.

Ecclesiæ sextæ, videtur reliquias præ-
dicere sinceræ Catholicæ: eorum qui
modicâ licet potentiâ, superiores eva-
dent falsis fratribus, charitatem serva-
turi & liberi à communi tentatione.
favet nomen Philadelphicæ Ecclesiæ,
quod indicat amorem atque observa-
ntiam fraternam. Veruntamen præca-
vet etiam hîc: tene quod habes, ne co-
rona transferatur in alium.

Ecclesiæ septimæ teporè exprobrat &
nauseam quam movet Christo. Hortat-
ur æmulari amantem, & idèò arguen-
tem miserix; ac per pœnitentiam ape-
rire pulsanti Deo.

Cautela
prophe-
tica.

2. Quòd tam patheticè compellet
unamquamq; Ecclesiarum sigillatim:
QUI HABET aurè, audiat quid Spi-
ritus dicat Ecclesiis; quid aliud est quàm

prædictio periculi Ecclesiis, his Asiæ
præsertim? utique perseverantiam se
requirere illarum, & defectioni futu-
ræ cavere.

Demum de victoria finali, septies
facta repetitio verborum, Vincenti, aut
QUI VICERIT, quid est aliud quàm
luculenta prædictio; in his certamini-
bus, verè Olympicis, non defuturos
esse orbi athletas qui vincant extrema
pericula, & contra quos diabolus
quàmlibet tandem solutus, non præ-
valeat?

3. Accedit quòd Epistola illæ om-
nes sunt propheticis phrasibus turgidæ
passim: de motione candelabri: deli-
gno paradisi: de diebus decem: de co-
rona: de morte secunda: de Nicolaitis
qui soli nominantur, & Antipa teste fi-
deli; sub quibus intelliguntur etiam
cæteri, & latet prophetia de hæresi-
chis multis ac martyribus: de pugna
in gladio oris sui: de manna & calculo:
de lecto Jezabeli præparato: de virga
ferrea, & stella matutina, dandis: de
vestimentis albis, & libro vitæ: de mo-
dica virtute: de Judæis iis qui non sunt:
de alio qui accipiet coronam: de co-
lumna & nominibus inscribendis: de
evomitione, de emptione, de indu-
mento, de collyrio, de pulsù ad ostium,
de cœna mutua & sessione. Ipse nume-
rus septenarius Ecclesiarum Asiæ; &
laus vix paucarum unius atque alterius
è septem (secundæ & mediocriter sex-
tæ,) & quidem cum appendice caute-
læ ad utramque istarum: &c. quan-
tam prophetiæ Apocalypiticæ
conferunt energiam!

Phrasibus
emphaticis.

TRACTA-

TRACTATUS IV.

ANALYSIS PRIMARUM TRIUM EPISTOLARUM.

Verba singularum præmittemus singulis deinceps §§^{is}.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 2. Vers. 1.) Angelo EPHESI Ecclesia scribe: Hæc dicit, qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum: (v. 2.) Scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam, & quia non potes sustinere malos: & tentasti eos, qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt: & invenisti eos mendaces: (v. 3.) & patientiam habes, & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti. (v. 4.) Sed habeo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti. (v. 5.) Memor esto itaque unde excideris: & age pœnitentiam, & prima opera fac. sin autem, venio tibi, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiam egeris. (v. 6.) Sed hoc habes, quia odisti facta Nicolaitarum, quæ & ego odi. (v. 7.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei.

§. I.

Epistola prima.

Diximus in Tractatu præcedente, distingui Episcopos in 7. genera: & Ecclesias cum ipsis; sicut populus, sic Sacerdos, Ita. 24. 2. porro tribus partibus constare singulas Epistolas, iisque aptis inter se.

Para-
phras
Epistolæ
primæ.

i. **A**D Episcopum, qui cum sua Ecclesia est de primo genere, scribitur hoc *Exordium*. HÆC DICIT QUI TENET 7.

STELLAS IN DEXTERA SUA, QUI AMBULAT IN MEDIO 7. CANDELABRORUM AUREORUM. quasi dicat: Memento esse

Pars pri-
ma epi-
stolæ.

D

15

te unam è Stellis, quarum est lucere luce cœlesti, & dignè meâ dexterâ. memento Ecclesiam quoque tuam esse Candelabrum aureum, meo sanctum Tabernaculo: ipsum verò me præsentem in medio Candelabrorum.

Pars secunda.

2. *Narratio.* Esto, habeas OPERA ET LABOREM, aversionem à pseudoapostolis, quos rectè explorâsti, ET PATIENTIAM quâ SUSTINUISTI PROPTER NOMEN MEUM, neque illa patientia tua defecerit: attamen, quia CHARITAS prior, quâ cœperas, remisit, idcirco annuntio tibi necessarium esse, ut recuperes lucem primam qua luxisti ut stella, & charitatem qua arxisti. POENITENTIAM AGE ET PRIMA OPERA. sin pergis decrescere in cha-

ritate, ecce ambulo, inquam, inter candelabra, sum in motu is qui possum movere CANDELABRUM Tuum DE LOCO SUO: id est, auferam & transferam Ecclesiam istam in locum & ad gentem facientem (Matt. 21. v. 43.) fructus ejus. Hoc igitur HABEO ADVERSUM TE: ceterum ea quæ geruntur ab hæreticis, rectè mecum ODISTI & iis te opponis.

3. *Epilogus.* comminationem præmissam temperat promissione: quod si VICERIS labem inconstantia, per primum vigorem charitatis, atque in eo perstiteris: præmium tuum erit EDERE DE LIGNO VITÆ in paradiso: id est, immortalitas semper vegeta in Beatitudine.

Pars tertia.

Væ Stellæ quæ remittit de sua luce; Episcopo, cum sua Ecclesia, qui excidit de prima charitate & operibus. Mirum! Episcopo tam laudabili v. 2. ab operibus, & labore, & patientiâ; ac v. 3. de zelo doctrinæ propter nomen Christi: tamen comminatur Deus de movendo propter eum toto candelabro! S. Nazianz. Episcopus in Apologet. *Vnum Antistitis: non quàm optimum esse.* M. Joannes d' Avila: *Tot tantaque sunt Pastorum obligationes, ut qui vel tertiam earum partem respiciat, sanctus ab hominibus haberetur; cum tamen eo solo contentus gehennam non esset evasurus!*

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 8.) *Et Angelo SMYRNÆ Ecclesiæ scribe: Hac dicit primus, & novissimus; qui fuit mortuus, & vivit: (v. 9.) Scio tribulationem tuam, & paupertatem tuam, sed dives es: & blasphemaris ab his, qui se dicunt Iudæos esse, & non sunt, sed sunt synagoga satanæ. (v. 10.) Nihil horum timeas quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem, ut tentemini: & habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. (v. 11.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Qui vicerit, non cadetur à morte secunda.*

§. II.

§. II.

Epistola secunda.

Para-
phras
Epistolæ
secun-
dæ.
Pars pri-
ma.

AD eum qui est de secundo ge-
nere Episcoporum : *Exor-
diū epistolæ.* HÆC DICIT PRI-
MUS ET NOVISSIMUS ; QUI
FUIT MORTUUS ET VIVUS.
quasi dicat : Ego primus in tribulatio-
ne, & novissimus tuus remunerator ac
finis quem tibi debes habere propo-
situm ; prior egometista perpessus, &
ab iisdem istis, ad mortem quam intu-
lerunt ; & ecce vivo, transferuntque
mea ista.

Pars se-
cunda.

2. *Narratio.* SCIO de TRIBU-
LATIONE TUA & persecutione
usque ad exspoliationem ac rapinam
bonorum tuorum istorum, cum ha-
beas tibi vera bona & DIVITIAS vir-
tutum, inter quas BLASPHEMARIS
AB HIS QUI SE DICUNT JU-
DÆOS ESSÈ, id est Confessores
DEI, cum sint SYNAGOGA SA-
TANÆ. NIHIL HORUM TI-
MEAS QUÆ PASSURUS ES :
adhuc enim tibi annuntio *carcerem* pro

aliquibus tuorum, & durationem tuæ
TRIBULATIONIS DIEBUS DE-
CEM, id est aliquammulto numero,
sed tamen finito. nam in ea significa-
tione solet accipi in Scriptura nume-
rus, decem : *Num. 14. v. 22. tenta-
verunt me per decem vices*, hoc est jam
sæpè. *Job. 19. v. 3. En decies confunditis
me. 1. Reg. 1. v. 8. melior tibi sum quàm
decem filii*, hoc est complures. *Amos 5.
v. 3. Urbs de qua egrediebantur centum,
relinquentur in ea decem. & cap. 6. v. 9.
si fuerint decem viri* ; hoc est, numerus
qui denique finietur.

3. *Epilogus.* age porro, promissa ti-
bi est CORONA VITÆ : dummo-
dò permaneas FIDELIS USQUE
AD MORTEM. etenim QUI VI-
CERIT istas ærumnas dierum atque
ad eò mortem quæ est corporis, ut om-
nibus communem, NON LÆDE-
TUR à MORTE SECUNDA quæ
est perpetua animæ & corporis, *Apoc.
20. v. 6. & cap. 21. 8. in stagno ardenti.*

Parster-
tia.

Benè Præsuli Ecclesiæ qui in tribulatione dierum suorum, quorum est nume-
rus & quos posuit Deus mensurabiles, alacer permanet ac fidelis usque ad
mortem, exemplo Christi ; coronandus in æternitate diebus innumeris.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 12.) *Et Angelo PERGAMI Ecclesiæ scribe : Hæc dicit qui ha-
bet rhomphæam utraque parte acutam : (v. 13.) Scio ubi habitas, ubi se-
des est satana : & tenes nomen meum, & non negasti fidem meam. Et in*

D 2

diebus

diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, ubi satanas habitat. (v. 14.) Sed habeo adversus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israel, edere, & fornicari: (v. 15.) ita habes & tu tenentes doctrinam Nicolaitarum. (v. 16.) Similiter pœnitentiam age: si quo minus veniam tibi citò, & pugnabo cum illis in gladio oris mei. (v. 17.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum: & in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.

S. III.

Epistola tertia.

Para-
phrasis
Epistolæ
tertiæ.
Pars pri-
ma.

Pars se-
cunda.

1. **A**D Episcopum qui est in ter-
tio genere: *Exordium.* HÆC
DICIT QUI HABET RHOM-
PHÆAM UTRAQUE PARTE
ACUTAM. Quasi dicat: ex utraque
parte percutit sermo meus, gladius spi-
ritus: & eum qui non aufert scandala
cùm debeat ex officio; & eos qui præ-
bent.

2. *Narratio.* Tu qui HABITAS U-
BI simul est SEDES, seu cathedra id
est doctrina, SATANÆ, ne sufficiat
tibi quòd TENEAS NOMEN
MEUM ET NON NEGAVERIS
FIDEM MEAM. requiritur insuper
alacritas & fortitudo pugnandi gladio
prædicationis: sicut fuit ante te nuper
Episcopo & martyri Antipæ (ad præ-
dicandum iis ipsis à quibus trahebatur
ad vincula: injecto deinde in bovem æ-
neum. in Martyrolog. Rom. xi. April.)
Quamobrem annuntio tibi ut extirpes
doctrinam hæreticam Nicolaitarum,
illam quam tribuunt Diacono Nico-

lao uni è meis septem Act. 6. v. 5. quæ
defendit usum promiscuum uxorum &
esum idolothytorum interim veritum
Act. 15. 29. Hoc enim est ipsissimum il-
lud SCANDALUM quo pervertit
Rex Balac Israëlitas, ex DOCTRI-
NA & consilio BALAAM Num.
24. v. 14. & cap. 25. v. 1. per illicium fi-
liarum Moab ad libidinem & idolo-
thyta. Sed sicut tunc filii Israël redie-
runt ad pœnitentiam & ad fletum, cap.
25. v. 6. SIMILITER & tu qui fuisti
socius scandali, cujus reus es, non sub-
lati, esto socius POENITENTIÆ
AGENDÆ, certus quòd ADVER-
SUS TE hoc HABEAM & à te repe-
tere velim rationes illius.

3. *Epilogus.* præmittit comminatio-
nem: SI MINUS, & TIBI VENI-
AM CITO ad te convincendum &
condemnandum; & ILLOS vel ex-
pugnabit GLADIUS ORIS MEI
sermo divinus, vel damnabit, addit
promissionem: si viceris hæreticos fi-
mili

Pars ter-
tia.

nili gladio, habebis pro labore prædicationis MANNA ABSCONDI-
TUM, de quo psalmus 30. v. 20.
quàm magna multitudo dulcedinis
tuæ Domine quam abscondisti! sapo-
rem ac delicias cœlestes (etiam in com-
pensationem cibi ac voluptatis quam
fustuleris è medio Nicolaitarum) &
CALCULUM DABO CANDI-

DUM, id est tesseram felicem & suf-
fragium album judiciale, cum *in-
scriptione nominis novi*, ut filius Dei no-
mineris & sis, pignus æternæ hæredi-
tatis: cujus, sicut dulcedinem mannæ,
ita pretium calculi ac nominis NEMO
neque gustat neque SCIT NISI
QUI ACCIPIT.

Væ Episcopo ab erroribus hæreseon non sublatis. alii errant & peccant, inquit:
at tu Episcope pœnitentiam age: sin, veniam tibi; quia Episcopus es loci il-
lius: tibi veniam, & adversus te, citò.

TRACTATUS V.

ANALYSIS TRIUM SEQUENTIUM EPISTOLARUM.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Capitis secundi Versu 18.) *Et Angelo THYATIRÆ Ecclesiæ*
, scribe: Hæc dicit Filius Dei, qui habet oculos tamquam flammam ignis,
, & pedes ejus similes aurichalco: (v. 19.) Novi opera tua, & fidem, &
, charitatem tuam, & ministerium, & patientiam tuam, & opera tua
, novissima plura prioribus. (v. 20.) Sed habeo adversus te pauca: quia
, permittitis mulierem Iezabel, quæ se dicit propheten, docere, & seduce-
, re servos meos, fornicari, & manducare de idolothytis. (v. 21.) Et dedi
, illi tempus ut pœnitentiam ageret: & non vult pœnitere à fornicatione
, sua. (v. 22.) Ecce mittam eam in lectum: & qui mæchantur cum ea, in
, tribulatione maxima erunt, nisi pœnitentiam ab operibus suis egerint,
, (v. 23.) & filios ejus interficiam in morte, & scient omnes Ecclesiæ, quia
, ego sum scrutans renes & corda: & dabo unicuique vestrum secundum
, opera sua. Vobis autem dico, (v. 24.) & ceteris qui Thyatira estis:
, Quicumque non habent doctrinam hanc, & qui non cognoverunt alti-
, tudines satana, quemadmodum dicunt, non mittam super vos aliud
, pondus: (v. 25.) tamen id, quod habetis, tenete donec veniam.

D 3

(v. 26)

, (v. 26.) Et qui vicerit, & custodierit usque in finem opera mea, dabo illi
 , potestatem super Gentes, (v. 27.) & reget eas in virga ferrea, & tam-
 , quam vas figuli confringentur, (v. 28.) sicut & ego accepi à Patre meo:
 , & dabo illi stellam matutinam, (v. 29.) Qui habet aurem, audiat quid
 , Spiritus dicat Ecclesiis.

S. I.

Epistola quarta.

Para-
 phrasis
 Epistolæ
 quartæ.
 Pars pri-
 ma.

Pars se-
 cunda.

1. **A**D eum qui est in quarto genere Episcoporum cum sua Ecclesia: *Exordium.* HÆC DICIT FILIUS DEI, QUI HABET OCULOS TANQUAM FLAMMAM IGNIS, ET PÉDES EJUS SIMILES AURICHALCO. quasi dicat: is cui Pater est Deus, cujus oculi ardent amore Patris sui & animarum, ac pedibus tenus refert aurichalcum probatum.

2. *Narratio.* equidem NOVI quidquid est in te consentaneum filiis DEI, FIDEM, CHARITATEM, MINISTERIUM, PATIENTIAM, OPERA quæ addis PLURA PRIORIBUS: novi è contrario & ADVERSUS TE exoptulo, quòd permittas mulierem, velut alteram Jezabel 3. Regum 19. & 21. & 4. Reg. 9. nam sicut illa sectatrix fuit ac patrona Baal, ita ista apud vos est hæreseos Nicolaitarum, & cum sit potens, seducit alios; aliquo jam tempore quod ei ad POENITENTIAM dederam incorrecta. Annuntio tibi, quòd illam quidem impudicam cum suis amasiis MITTAM in aliud genus LECTI mortalis (simile strato in quod missa

fuit illa Jezabel, de quo 3. Reg. 21. v. 23. *Canes comedent Iezabel in agro:*) ac de illa & FILIIS EJUS statuam exemplum omnibus Ecclesiis (simile illi 4. Reg. 19. v. 37. ita ut prætereuntes dicant, *Heccine est illa Jezabel?*) nisi si ad poenitentiam fuerint adducti. Prout verò diversorum sunt RENES ET CORDA quæ SCRUTOR; ita diversa erit unicuique à me retributio operum. Sunt enim in vestra Ecclesia qui non sunt participes hujus DOCTRINÆ, noluntque nôsse illas scilicet ALTITUDINES, græcè *βαθύα* id est profunda mysteria, quemadmodum isti appellant, sed revera occulta SATANÆ. Et his quidem sufficiat observandum, quod acceperunt ab Apostolis meis Act. 15. 28. & 29. de quorum consilio sicut visum est nihil ultra imponere tunc oneris, ita nec modò MITTAM SUPER VOS ALIUD PONDUS. Veruntamen caveo, ut ID QUOD habent teneant usque ad meum adventum.

3. *Epilogus.* exoptulationi præmissa & cautioni; addit promissionem: QUI VICERIT respectum humanum aut rationes mundanas ex quibus

quibus hæc permittuntur, DABO ILLI POTESTATEM, in fine mundi hujus, consimilem ei cui cum diceretur psalmo secundo, Filius meus es tu, addita est potestas judiciaria; dabo tibi GENTES regendas in scepro ferreo, per quod CONFRINGENTUR omnis vis fragilis mundana: ET DABO ILLI STELLAM MATUTINAM; quod est mihi assimilari qui sum (Apoc. 22. 16.) stella matutina, & confieri Filium DEI.

Tanta ratio reddenda incumbit statui Episcopali: ut quamvis ipse satagat commendari à fide, charitate, ministerio, patientiâ, & plura prioribus cumulet opera; & illorum pars magna similiter faciat qui sunt de ipsius Ecclesia: adhuc propter alios possit habere adversantem DEUM, & reus fiat illorum quæcum sit Episcopus, permittit aut dissimulat!

VERBA APOCALYPSEOS.

(Caput 3. V. 1.) *Et Angelo Ecclesie SARDIS scribe: Hæc dicit, qui habet septem Spiritus Dei, & septem stellas: Scio opera tua, quia nomen habes quod vivas, & mortuus es. (v. 2.) Esto vigilans, & confirma cetera, quæ moritura erant. Non enim invenio opera tua plena coram Deo meo. (v. 3.) In mente ergo habe qualiter acceperis, & audieris, & serva, & pœnitentiam age. Si ergo non vigilaveris, Veniam ad te tamquam fur, & nescies qua hora veniam ad te. (v. 4.) Sed habes pauca nomina in Sardis, qui non inquinaverunt vestimenta sua: & ambulant mecum in albis, quia digni sunt. (v. 5.) Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen ejus de Libro vitæ, & confitebor nomen ejus coram Patre meo, & coram Angelis ejus. (v. 6.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesis.*

G. II.

Epistola quinta.

Para- phras Epistolæ quintæ. Pars pri- ma.	1. A D Episcopum quinti generis: <i>Exordium.</i> HÆC DICIT QUI HABET SEPTEM SPIRITUS DEI ET SEPTEM STELLAS. quasi dicat: velim te excitatum, cum Angelicorum exemplo Spiritu-	um, qui nomen geris Angeli & officium Præsidis Ecclesiarum: tum aliorum consortio fervido Episcoporum sanctorum, qui lucebant aut lucent etiamnum.	Pars se- cunda. <i>mor-</i>
	2. <i>Narratio.</i> In fomno enim es		

mortis, tu qui solo *vivis nomine* Pastoris. Annuntio tibi, ut exurgas à fide tua & ab Ordinatione Pastoralis mortuis, aded ut, VIGIL ipse ac securus vitæ, CONFIRMES eos qui tuâ ERANT incuriâ MORITÛRI: quod infirmum fuit consolidando, ut habet *Ezechiel* ad Pastores cap. 34. v. 4. Enimverò Episcopum dici te patèris, qui non laboras eminere virtute altiore ut Pastor, formâ gregariorum & mediocritate vulgaris vitæ contentus. (contrà quàm *S. Gregorius* parte 2. curæ Pastoralis cap. 1. *Tantum debet actionem populi actio transcendere Præfulis, quantum distare solet à grege vita pastoris!*) Ubi sunt, OPERA TUA Pastoralia? NON ENIM INVENIO illa PLENA CORAM DEO, in cujus oculis es officio tuo velut mortuus. Exurge sis, & IN MENTEM revoca qualem obligationem ACCEPERIS in impositione manuum, & quid AUDIERIS illïc tibi commendari; hoc SERVA, ET POENITENTIAM AGE de præterito.

Væ Episcopo oblivioso quid sit sui officii accepti: *Ezech. l. c. quod egrotum, non sanastis; quod confractum est, non alligastis; & quod abiectum est, non reduxistis; & quod perierat, non quaesistis, &c.* Præ lato non vigili, sed mortuo, sed cadaveri Præfulis, sed malo odori domus DEI: coram DEO & Angelis ejus non Pastori, sed idolo inanimæ Pastoris, pro quo adoratur à populo & cujus nomen gerit. *Zach, 11. v. 17. O Pastor & Idolum!*

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 7.) *Et Angelo PHILADELPHIÆ Ecclesiæ scribe: Hæc, dicit Sanctus & Verus, qui habet clavem David: qui aperit, & nemo claudit: claudit, & nemo aperit: (v. 8.) Scio opera tua. Ecce dedi coram*

te

Ni ADVIGILAVERIS ut ministerium tuum impleas 2. Tim. 4. 5. veniam ad te Judex horâ inexpectatâ, SICUT FÛR supervenit patrifamilias. PAUCA tamen HABES NOMINA innoxiorum etiam tu in tuo catalogo (Pastoris est enim habere descriptas & nôsse nominatim oves, Joann. 10. v. 3.) QUI NON INQUINAVERUNT VESTIMENTA interioris hominis, quos manet vestitus gloriæ.

3. *Epilogus.* Addit comminationi præcedenti promissionem. si *viceris* somnolentiam tuam, *vestièris* (ut illi tui pauci, QUIA DIGNI SUNT) VESTIMENTIS ALBIS lucentibus, & NON DELEBO NOMEN tuum quod est notatum in LIBRO VITÆ: & CONFITEBOR illud egomet, non ut habeas nomen apud homines tantum, prout hucusque habuisti v. 1. sed CORAM PATRE MEO ET CORAM 7. Spiritibus DEI cæterisque ANGELIS EJUS.

te ostium apertum, quod nemo potest claudere: quia modicam habes virtutem, & servasti verbum meum, & non negasti nomen meum. (v.9.) Ecce dabo de synagoga satana, qui dicunt se Iudaos esse, & non sunt, sed mentiuntur: Ecce faciam illos ut veniant, & adorent ante pedes tuos: & scient quia ego dilexi te. (v.10.) quoniam servasti verbum patientia mea, & ego servabo te ab hora tentationis, quæ ventura est in orbem universum tentare habitantes in terra. (v.11.) Ecce venio cito: tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. (v.12.) Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur amplius: & scribam super eum nomen Dei mei, & nomen civitatis Dei mei novæ Ierusalem, quæ descendit de celo à Deo meo, & nomen meum novum. (v.13.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

S. III.

Epistola sexta.

Paraphrasis
Epistolæ
sextæ.
Pars prima.

1. **A**D Episcopum sexti generis : *Exordium.* HÆC DICIT SANCTUS ET VERUS, QUI HABET CLAVEM DAVID; QUI APERIT, ET NEMO CLAUDIT; CLAUDIT, ET NEMO APERIT. quasi dicat: Ego ille per essentiam Sanctus & Verus: à quo omnis est conversio ad sanctitatem & veritatem: cuius est clavis scientiæ atque introitus ad Ecclesiam quæ est domus David, de qua & de clave ejus *Isaias cap. 22. v. 22. dabo, inquit, clavem domus David super humerum ejus; & aperiet, & non erit qui claudat; & claudet, & non erit qui aperiat.*

Pars secunda.

2. *Narratio.* SCIO OPERA TUA, scientiâ non qualicumque sed approbationis. ECCE ADITUM DEDICORAM TE APERTUM (O-

STIUM ad aggregandos multos per Evangelium in Ecclesiam; Act. 14. v. 26. 1. Cor. 16. v. 9. & 2. Cor. 2. v. 12.) quem NEMO tibi poterit præcludere. quia non confidis in tua potentia, qui MODICAS HABES vires (græcè δύναις,) sed in providentia mea, cuius SERVASTI VERBUM ET NOMEN confessus es viriliter. Maçte tuâ illâ fiduciâ: nam ecce cum auxilio meo convertes obstinatissimos quosq; qui circum te sunt: falsi enim sunt Iudæi hoc est falsi Confessores & ex SYNAGOGA SATANÆ. agetum, hostu pertrahe ad Ecclesiam: hæc si quidem veris constat Judæis in abscondito & in spiritu non litera, Rom. 2. v. 29. FACTAM UT ANTE PEDES TUOS accidant supplices precabundi Baptisma; quo initiati ADO-

ERENT

RENT me non sine præconio tui quod
DILEXERIM TE. Præterea QUO-
NIAM SERVASTI VERBUM
PATIENTIÆ MEÆ in modico
(numerus quippe gregis tui & poten-
tia præ cæteris Altæ Ecclesiis est exi-
guus,) ego SERVABO TE vicissim
in magno, ut non prævaleat tibi defe-
ctio aliorum & HORA TENTA-
TIONIS super-VENTURA ha-
bitatoribus universi orbis. Veruntamen
tu quoque id QUOD HABES TE-
NE usque ad meum adventum : ut
CORONAM etiam TUAM NE-
MO alius præripiat.

3. Epilogus. Cautioni annectitur Parster-
promissio. QUI VICERIT profligando errores, servaverit ipse verbum
& adduxerit multos per ostium Eccle-
siæ ad veritatem, FACIAM ILLUM
COLUMNAM IN TEMPLO æ-
terno immobilem è loco Beatitudinis,
& celebrem : cui INSCRIBAM hos
titulos ipsimet gloriosos; confors no-
minis DEI; civis NOVÆ JERUSA-
LEM, ejus QUÆ origine suæ ædifi-
cationis DESCENDIT DE COE-
LO A DEO MEO; imitator &
hæres nominis mei novi, quod est JESU
Sancti & Veri Salvatoris animarum.

Benè huic Episcopo Sancto & Veto, qui plenus fiduciâ & zelo animarum servat
verbum ac propagat : servabit illum Deus suus, & aperiet ei ostium conver-
sionis multorum : eritque inter columnas Ecclesiæ nominatissimas. ita tamen
si etiam ipse teneat constanter quod habet, ut nemo accipiat coronam ejus.

TRACTATUS VI.

IN EPISTOLAM VII. ET IN COLLECTANEA HO-
RUM DUORUM CAPITUM.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 14.) Et Angelo LAODICIAE Ecclesiæ scribe: Hæc dicit:
, Amen, testis fidelis, & verus, qui est principium creaturæ Dei. (v. 15.)
, Scio opera tua, quia neque frigidus es, neque calidus: utinam frigidus
, esses, aut calidus: (v. 16.) sed quia tepidus es, & nec frigidus, nec calidus,
, incipiam te vomere ex ore meo. (v. 17.) quia dicitis: Quod dives sum,
, & locupletatus, & nullius ego: & nescis quia tu es miser, & miserabilis,
, & pauper, & cæcus, & nudus. (v. 18.) Suadeo tibi emere à me aurum
, ignitum probatum, ut locuples fias, & vestimentis albis, induaris, &
, non appareat confusio nuditatis tuæ, & collyrio inunge oculos tuos, ut vi-
, deas.

deas. (v. 19.) Ego quos amo, arguo, & castigo. Emulare ergo, & pœnitentiam age. (v. 20.) Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. (v. 21.) Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo: sicut & ego vici, & sedi cum Patre meo in throno ejus. (v. 22.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

S. I.

Epistola septima.

Paraphrasis
Epistolæ
septimæ.

Pars prima.

Pars secunda.

1. **A**D Episcopum qui est de potestremo genere Episcoporum: *Exordium.* HÆC DICIT AMEN, TESTIS FIDELIS ET VERUS, QUI EST PRINCIPIMUM CREATURÆ DEL. quasi dicat: Hæc dicit Amen, id est is, qui est Veritas, & contestis ipsemet veritatis fidelissimus usque ad mortem, auctor renovationis spiritualis & principium omnis novæ creaturæ quæ sit inter electas DEI.

2. *Narratio.* Annuntio tibi OPERA TUA & teporem, cum sis adscitus inter Spiritu ferventes (Rom. 12, v. 11.) cui optabilius esset frigere prorsus, id est sentire quod esses manifestè impius; fortassis enim per antiperistasin accenderetur in te scintilla reliqua fidei, & gratiâ meâ excitareris ad calorem: jam verò sicut aqua tepida creat ori humano, sic tu mihi nauseam, vomitum, & hortorem. Jamque in statu es desperatiore: nam, ut per servum meum S. Gregorium scribam olim parte tertia curæ Pastoral. cap. 1. admonit. 35. sicut ante teporem frigus sub spe est

(qui adhuc, ait Gregorius, in peccatis est, conversionis fiduciam non amisit:) ita post frigus tepor in desperatione. Quo in statu, quid palpas te quasi aliter LOCUPLETATUM & felicem. nescius triplicis miseræ tuæ (S. Greg. 34. mor. cap. 3.) PAUPER enim es qui non comparas tibi veras divitias, quod est divitem fieri in bonis operibus, 1. Tim. 6. v. 18. ET CÆCUS, quia nec istud quidè agnoscis: ET turpiter NUDUS atq; expositus confusioni pro die Judicii & æternitate, quia non habes vestem nuptialem, nedum Episcopalem, tu qui intrasti ut discumbas inter Episcopos! MISER tibimet, com-MISERABILIS autem mihi! SUADEO adversus paupertatem tuam, ut emas A ME AURUM Sapientiæ & initium ejus Timorem Domini qui sit probatissimus tanquam IGNI. age, absque argento tuo & absq; ulla commutatione digna Isai. 55. v. 1. sed tamen eme; pretio quod tibi assigno meritorum meorum (neque enim pretium, ait S. Ambr. l. de Joseph Patriarcha, quaesivit à nobis, qui pro nobis pretium sanguinis,

E 2 nis,

vis sui solvit.) deinde adversus nuditatem tuam auctor sum tibi ut recuperes & **INDUARIS VESTIMENTIS ALBIS**, stolâ gratiæ, & charitate quæ operit multitudinem peccatorum 1. Pet. 4. v. 8. Denique in remedium cæcitatæ tuæ, ut assuescas inungere te **COLLYRIO** meditationis novissimorum tuorum, quod est medicamentum contra lippitudinem; quia punget eductis lachrymis & purificabit **OCULOS** mentis, quibus **VIDEAS** periculum in quo versaris & evadas. Porrò sicut **EGO** ferveo amore tui & zelo salutis ex quo te **ARGUO**, **ET** paternè (græcè, πατρῶς) tanquàm filium **CASTIGO**: ita **ÆMULARE** tu quoque & vicissim responde meo amoris: **POENITENTIAM** AGE, incipe: imposterùm autem, quod mo-

net Apostolus meus 1. Theff. 5. v. 15. Spiritum noli extinguere, quod fit dum in te peccas. *Ecce enim per has inspirationes PULSO ad cor; & offero me, intraturum, ad te per amicitiam meam, hospitem tuum: invitoque tanquàm ad epulas sic ad fervorem, ad alacritatem, & lætitiã intimam; cœnaturum unà mecum SI obedieris & APERUERIS, ut es liberi arbitrii, JANUAM cordis parati.*

3. *Epilogus.* Præter minas evomendi, quas initio annuntiaverat, & spem gratiæ, promittit adhuc: *qui vicerit te-porem & acediam, faciam eum requiescere à laboribus suis & considerare MECUM IN THRONO MEO, sicut me Pater, post sudorem & partam victoriam, sedere secum fecit & quiescere.*

Pars ter-
tia.

Væ tepido qui non est Amen, id est, verus ac fidelis Ecclesiasticus, aut Præsul: qui cum ingesserit se in Clerum, contentus locupletatione reddituum Ecclesiasticorum, inidoneus officio aut Prælaturæ demandatæ, velut nautea est in navi Clericorum, & Christo vomitus. De his S. Gregor. Nazianz. apologet. 1. *Aliorum me pudet: illotis ut dici solet manibus, profanisque animis, in sanctissima mysteria sese inferunt, ac, priusquam digni sunt qui ad sacrâ propius accedant, sacrarium ipsum affectant: pietate miseri, dignitatis splendore infelices.* Hæc & plura Nazianzenus. Ex verbis Christi optabile fuit, talem miserum remansisse in numero Laicorum! immò & in horum serie inter frigidos! quibus remissiùs futurum est multò coram Iudice.

S. II.

Finalis admonitio in singulis Epistolis: qui habet aurem, audiat &c.

Sub finem singularum Epistolarum graphicè additur sententia,

ria, quã tria significantur : 1. de auditu : 2. de Spiritu dicente : 3. de Ecclesiis.

Audiat : **P**rimum est de audiendo. QUI HABET (inquit) AUREM, AUDIAT. Rom. 10. v. 17. vox est Apostoli, *Fides ex auditu* : ergo cui fides est Christiana, illi datum fuit organum auditus, quod est *auris* audiendi, Matth. 13. v. 9. refert, ut anima illo utatur organo quod habet à DEO & audiat.

Quid Spiritus dicat : Alterum est de SPIRITU. Ostenditur quas Christus dictavit semel Epistolæ Joanni, à Spiritu sancto dicendas ac diffundendas esse longè latèq; : esse illas plenas Spiritu Christi : & ad conservandum augendumque Spiritum dirigi.

Ecclesiis. Tertium est quod adjungitur : dici ECCLESIIS. quo dicto significatur, statum Ecclesiæ cujusque connexum esse cum statu sui Episcopi. Ille Caput est Corporis, quod par est regi à capite, atque accipere ab illo influxum & operationes spirituum. Sponsus est desponsatæ sibi à DEO, quæ illi adhæret. Pastor est à quo grex, qui divinitus ei creditus est, ducitur. Caput, non sine corpore : Sponsus non est sine sponsa : Pastor non sine grege. Laus unius est decus alterius : Vitium illius est dedecus corporis, sponsæ, gregis.

Tùm quia Ecclesia est in Episcopo : Ut igitur censeatur Ecclesiis scriptis se, ad hoc duxit sufficere nominatos ab se fuisse Episcopos. *Ecclesia* (ita S. Cyprianus lib. de unit. Eccl.) *est in Episcopo*. Confidit DEUS fore ut corpus suum alat, sponsam regat, gregem pascat. Confidit fore ut consideret

utique quid nominis gerat, & quid loci occupet. *ideò dictus est Episcopus*, ait S. Aug. in psal. 126. *quia super-intendit, quia desuper videt : quomodo enim vinitori altior sit locus ad custodiendam vineam, sic & Episcopis altior locus factus est*. Confidit fore ut qui est Doctor Ecclesiæ, imbuat eam doctrinâ sibi dictatâ : fore ut qui est Stella, illuminet eam ac vegetet : fore ut is qui est Angelus ei assignatus, præcedat populum Israël, ita ut seipsum præbeat *exemplum bonorum operum*, Tit. 2. v. 7. & præcipiat aliis *ut irreprehensibiles sint*, 1. Tim. 5. v. 7.

Alio præterea ex capite oritur protestatio, dici Ecclesiis : & hæ provocantur ad audiendum Spiritum DEI : quia videlicet penes Ecclesias electio sit Episcoporum idoneorum. Magnus profectò & propheticus clamor cautionis inest verbis illis tantâ cum emphasi prolatis, toties repetitis, & ad Ecclesias singulas prænominatas ! quarum aures est necesse velut tonitruo feriri ad illud fulmen à filio tonitruu septies editum : *qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis*. Jam enim tot sæculis quicumque audit & attendit quid his acciderit Ecclesiis vitio ac schismate Præfulum suorum, tinnunt ambæ aures ejus : tinnitu meritò majore in auribus nostratium quàm fuerit summi Sacerdotis veteris 1. Reg. 3. v. 11.

Tonet hoc in auribus Ecclesiarum, & Cleri; his enim dicitur : hos esse reos, & horum fieri incurâ si quis eligatur

E 3

aut

Tùm quia penes Ecclesiam est præficere Episcopos.

aut præficiatur haud idoneus Episcopus, is qui suæ ruinæ totam suam involvat Ecclesiam. Gemit super his Episcopis simul & Ecclesiis Archiepiscopus Cardinalis Bellarminus, nostrâ memoriâ, lib. de gemitu col. cap. 5: *Origo enim malorum est, inquit, quod Episcopi aliqui (semper enim excipio, inquit, bonos, qui nunquam in Ecclesia universali desunt) non speculantur; vel speculantur quidem, sed agros & vineas & hortos, vel quomodo possint redditus Ecclesiasticos majores facere, vel domum suam ornare egregiâ suppellectile, vel propinquos augere divitiis, vel ascendere ipsi ad gradus altiores. quid igitur mirum est, si Ecclesiæ eorum tota sylvescunt!* Tanti hæc res fuit ponderis & curæ universo Concilio Tridentino, ut admonuerit Clerum; unaque de omnibus & sin-

gulis qui ad promotionem præficiendorum operam suam præstant, pronuntiaverit *leff. 24. de ref. cap. 1: mortalius peccare, nisi quos DIGNIORES & Ecclesiæ MAGIS utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.* & in fine capituli: *nihil magis Ecclesiæ DEI necessarium, quam ut BEATISSIMUS ROMANUS PONTIFEX bonos maximè atque idoneos Pastores singulis Ecclesiis præficiat: idque eò magis, quod OVIUM Christi SANGUINEM, QUÆ ex malo negligentium & sui officii immemorum Pastorum regimine PERIBUNT, Dominus noster JESUS CHRISTUS DE MANIBUS EJUS sit requisiturus!*

S. III.

Colliguntur fragmenta Epistolica.

Coacervemus simul: primò vitia quæ reprehenduntur. secundò, minas. tertio, promissâ quæ prophetantur.

Vitia.

1. **V**itio est primam Charitatem reliquisse: retinere eos qui palam fovent hæreses: permittere seductionem in doctrina vel moribus: obdormisse quasi mortuum; nec inventi opera plena: etiamsi perfectus sit, non tenere quod habet: esse tepidum.

Minæ.

2. Mala auguria pravæ administrationi per Episcopos:

Cap. 2. V. 4. habeo adversum te &c. memor esto itaque unde excideris.

V. 5. veniam tibi & movebo Candelabrum tuum de loco suo.

V. 16. pœnitentiam age; si quò minus, venio tibi citò & pugna-
bo &c.

V. 20. habeo adversus te quia per-
mittis.

Cap. 3: V. 3. si ergo non vigilaveris, veniam ad te tanquam fur.

V. 16. incipiam te evomere ex ore meo.

V. 17.

Promissio.

V. 17. es miser & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus. suadeo &c.

3. Promissa administrationi præclaræ Episcopi :

Si proficit in Charitate prima, vel eam citò recuperat per pœnitentiam : si fidelis usque ad mortem in tentatione : si extirpat hæreses : & antevertit seductionem : si custodit illud Apostoli, Tu verò vigila, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple, 2. Tim. 4. v. 5. si Zelum habet observationis verbi & conversionis animarum : si est fervidus, si bonus æmulator, si pulsantis DEI vocem audit & cor totum aperit :

Manet illum merces hujus & alterius vitæ : cujus utriusque tanta est dulcedo, tantum decus & majestas, atque ubertas tanta, ut unico nomine vel conceptu humano non possit exprimi. ideo conglobantur multa :

Cap. 2. V. 7. dicitur lignum vitæ :

V. 10. Corona vitæ : *corona*, ei qui legitime certaverit : *vita* autem, non corruptibilis sed immarcescibilis gloriæ.

V. 11. immunitas à morte secunda.

V. 17. manna absconditum : calculus candidus : nomen novum.

V. 26. & 27. potestas super gentes.

V. 28. Stella matutina.

Cap. 3. V. 3. vestiri albis : & de Libro vitæ indelebilem esse.

V. 12. cenferi Columnam in Templo æterno.

V. 20. cœnare cum Christo :

V. 21. in throno assidere Christi, omnium Episcopi.

Hactenus de Epistolis : quarum scopus fuit cavere Præsulibus & Ecclesiæ DEI : abstrahere à vitiis, excitare ad profectum, metum & spem injicere futurorum ; maximè viciniore nunc adventu Domini & fine mundi. Ad eundem finem tota dirigitur Apocalypsis sequens. excitat enim atque incitat Sessio DEI & confessio Seniorum in throno, Agnus occisus, multimoda majestas, applausus sanctorum animalium, Angelorum, & Beatorum : gloria palmatorum Martyrum, cantantium Virginum, & damnatio reproborum &c. Huc spectatur per mulierem quæ habet sub se Lunam, & per insidias draconis devoraturi : per Bestias & persecutiones futuras, ac militiam usque in finem cum triumpho : per interitum Babylonis, pseudopphetæ & draconis : per Jerusalem cœlestem, nova omnia, ducatum Agni ad vitæ fontes aquarum & fluvii ac ligni vitæ gustum perpetuum.

* * *

Finis Epistolæ.

TRACTA

TRACTATUS VII.

IN CAPUT IV.

Duo Capita, quartum & quintum, habent inter se connexionem: quia est Visio sedentis in Throno, & Libri quem Agnus accipit ex ejus dextera. Retineamus divisionem Caputum: & prosequamur per Tractatus duos connexos.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 4. Versu 1.) *Post hæc vidi: & ecce ostium apertum in celo: & vox prima, quam audiui, tanquam tubæ loquentis mecum, dicens: Ascende huc, & ostendam tibi, quæ oportet fieri post hæc. (v. 2.) Et statim fui in spiritu: & ecce sedes posita erat in celo, & supra sedem sedens. (v. 3.) & qui sedebat, similis erat aspectui lapidis jaspidis & sardinis: & iris erat in circuitu sedis, similis visioni smaragdina. (v. 4.) Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor: & super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis, & in capitibus eorum coronæ aurea. (v. 5.) Et de throno procedebant fulgura, & voces, & tonitrua: & septem lampades ardentes ante thronum, qui sunt septem spiritus Dei. (v. 6.) Et in conspectu sedis tanquam mare vitreum simile crystallo: & in medio sedis, & in circuitu sedis, quatuor animalia plena oculis, ante & retro. (v. 7.) Et animal primum simile leoni, & secundum animal simile vitulo, & tertium animal habens faciem quasi hominis, & quartum animal simile aquilæ volanti. (v. 8.) Et quatuor animalia, singula eorum, habebant alas senas: & in circuitu, & intus plena sunt oculis: & requiem non habebant, die ac nocte, dicentia: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est. (v. 9.) Et cum darent illa animalia gloriam, & honorem, & benedictionem sedenti super thronum viventi in sæcula sæculorum. (v. 10.) procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, & adorabant viventem in sæcula sæculorum, & mittebant coronas suas ante thronum dicentes: (v. 11.) Dignus es Dominus Deus noster accipere gloriam, & honorem, & virtutem: quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant, & creata sunt.*

§. I.

S. I.

De Throno & quæ ad illum pertinent.

Ostium
in Cælo.

Videt OSTIUM APERTUM IN COELO: per quod significatur adaperatio cælestium mysteriorum: simul & gratia quæ offertur, ac præparatio ad cælum patulum. Consentit cum eo quod figuratum fuit Ezech. cap. I. v. 1. *aperti sunt cæli, & vidi visiones DEI*: At Joannes ad cælos insuper apertum videt ostiū, quod est ingressus in eosdem.

Vox tan-
quàm
tubæ.

1. Illuc intuitus, **VOCEM** audit PRIMAM, hoc est, eandem aut similem illi priori de qua cap. I. v. 10. **TANQUAM TUBÆ** ad se: **ASCENDE HUC, SPIRITU** tenuis, **ET OSTENDAM TIBI QUÆ** in posterum & certissimò sunt eventura. Protinus in hac nova ecstasi videt in Cælo aperto hieroglyphicon Divinæ Providentiæ ad salvandum genus humanum in Ecclesia per Evangelium; atque ad disponendum de rebus futuris.

Sedens
in thro-
no.

SEDES POSITA IN COELO significat quietem gubernationis, & altissima consilia. Is **QUI sedet, SIMILIS** est colore partim *jaspidi* qui subviridis, partim *SARDIO* qui ruber aut accensus: quò represententur Misericordia & Justitia, seu præmium ac pœna, quibus Divina Providentia gubernat universum mundum, & suos electos promovet ac perducit. **IN CIRCUITU SEDIS**. habet *Iridentem*:

Circum-
datus
Iride.

quæ symbolum est propitiationis, pacis, ac fœderis cum hominibus. In qua Iride, ut est diversicolor, & uno tantum appâret in hemisphærio nostro (nam in altero non est propitatio sed niger examinis,) eminent præ cæteris color amabilis *visu* (græcè *δρασσι*) sicut est *Smaragdus* suâ viriditate: qui color Gratia cæteris omnibus est amœnior & blandior: omnis autem *aspectus* tanquàm relucens gemmarum, attributorum **DEI**.

2. Assident **SENIORES** Ecclesie quos **DEUS** secum participes fecit suæ gloriæ & consiliorum. in quo nomine inest dignitas, quasi dicat, **Senatores DEI**: multò illis 24. potiores, qui dicebantur (1. Paral. 24. v. 5.) *Principes DEI*, & habebant locum eminentiorem in Sanctuario. Hos enim dignatur adhibere **Assessores** in gubernatione suæ Ecclesie: proceres duodecim veteris Testamenti, juxta numerum 12. Tribuum: & proceres totidem Novi, juxta numerum Apostolorum. in *sedibus*; cum participatione potestatis judiciariæ futuræ: in **VESTIMENTIS ALBIS**; in Beatitudine & splendore: *coronatos auro*, pro victoriis, quibus se probaverunt in hac vita exemplum facti cæterorum.

Quo numero intelligitur confessus omnium præcipuorum Antistitum aut Doctorum Ecclesie qui fulgeat inter

Senio-
res, 24.

F

Bea-

Beatos. Nam duodenarius (ut SS. Patres exactè & valdè meditabundi supputant) est numerus perfectus, puta, ductus per ternarium sacrosanctum in quatuor partes mundi: similiter & numerus 24. qui est duplus. Hi sunt Consilarii DEI, & conscii secretorum ejus. Simul hîc exhibentur pro exemplari Consiliorum in terris Ecclesiasticorum aliorumve:

In quibus adhibendis utique *Senium* significat prudentiam: *vestis alba* sinceritatem seu candorem: *corona*, ut sit quisque illorum genio regis & incorrupto ad pronuntiandum ac procurandum ea quæ faciunt ad rectum regimen.

Fulgura,
voces, &
tonitrua.

3. Quod DE THRONO exeant FULGURA, VOCES, ET TONITRUA: fuit figuratum Exod. 19. v. 16. & significat promulgationem Legis Evangelicæ: fulgorem enim ejus: voces prædicationis & annuntiationem Regni cælorum: non sine tonitruo minarum adversus transgressores: quæ omnia procedunt de Throno Legislatoris. Ac fulgor quidem primum omnium videtur oculis, qui tantus est Legis Novæ, quantum fulgur quod patet *ab Oriente in Occidentem*: Tum voces *in omnem terram* audiuntur: denique Tonitrua *confringentia cedros*, simul ac Deus *Majestatis intonuit*.

7. Lampades,

ANTE eundem THRONUM SEPTEM LAMPADES, figuratæ per 7. Lucernas Candelabri veteris coram DEO. His significantur, inquit, SEPTEM SPIRITUS DEI: ardentis zelo pro prædicatione Evangelii:

cooperaturi ad illuminandum & inflammandum mundum: iidem qui & Præsides Ecclesiarum cap. 1. v. 4. ad quas scribebatur.

Cominus IN CONSPECTU Throni TANQUAM MARE: *congregatio aquarum* Gen. 1. v. 10. id est populorum & gentium & linguarum Apoc. 17. v. 15. Natura fluxum ut aquæ: fragile sicut vitrum; conflatum à DEO per inspirationem, unanimitate doctrinæ quam suscipere cœperunt populi & linguæ ex omni natione quæ sub Cælo est; consistens sub Imperio DEI: induratum cœlitus eâ fortitudine quâ crystallus, ac peræquè pellucidum. Simile causa lucis est collustratio hinc Lampadum ardentium quarum illuminatur propinquitate; illinc Animalium (de quibus in §. sequente) calor & Evangelii splendor quo circumfulget; atque omnium præcipuè copia divinatorum radiorum qui de Throno citra intermissionem incidunt in hoc mare; qui etiam faciunt illud conspicuum ac visum pervium cœlestibus. Dicitur is qui sedet in Throno habere illud in perpetuo suo *conspectu* & providentia. Per quod Mare signatur hieroglyphicè Ecclesia DEI, quæ instar maris diffusæ totum ambit orbem terrarum: prout ipsa est in hoc tempore fluido & labili mortalium quo dilabimur omnes quasi aquæ in terram, 2. Reg. 14. v. 14.

Observat S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 16. non esse hoc loco dictum *proprie Mare, sed tanquam Mare*. Ergo tanquam mare; quia simillimum huic sæculo, & ejusdem cum illo naturæ & ortus

Mare
vitreum:

Simile
crystallo.

Tanquam
mare:

ortus ac speciei externæ. Tanquàm mare: quia Gentium (*aqua enim populi sunt & gentes* Apoc. l.c.) divinitus congregatarum sub Cælo; suâ naturâ fluentium & refluentium. Mare, ubi sicut urinatores & piscatores hominum, ita pisces homines: Mare, in quo adhuc rete trahitur Evangelicum: Mare, in quo boni interim & mali pisces: Mare, in quo gazæ in profundo, pretiosa virtutum in abdito recondita: Mare, quod putrefacta cadavera & inutilem algam respuere nititur in arenas: Mare, in quo negotiatio margaritarum pretiosarum, conchæ & corallia quæ progenerat.

Tanquã vitreum. VITREUM duas ob causas, quas modò inuuebamus: primùm quia elementum per se molle, tenerum, & labile, & omne quod in eo Natura produxit caducum est ac vile; quidquid Gratia supra naturam non gignit atque elaborat: hæc est Sol divinus & hic influxus à Throno qui in illo Mari exercet vim suam. Deinde Vitreum: quia concretum aquarum cum aquis, uni-

formitate & consistentia doctrinæ, conflatum (sicut vitrum) calore, artificio, ac Spiritu Dæi incubante super aquas.

SIMILE CRYSTALLO tribus de causis, quas item indicavimus: tum quia contra procellas & ventos, qui nunquam non incumbunt, roboratur & indurescit: tum quia in pretio est DEO, quemadmodum crystallus in numero est gemmarum (Plin. lib. 57. nat. hist. cap. 2.) tum præsertim quia perspicuum eidem, & dilucida omnia, sedenti in Throno & aspicienti considerantiq; suam Ecclesiam in hoc mundo circumdantem terras, atque illuminanti eam: sicut elementum maris, quando fulget Solis radiis, refert speciem Chrysolithi gemmæ; cui etiam ipsi color est maris, & nomen apud gemmarios *Lapis maris*.

Simile mari aliquid obtulit se Prophetæ Ezechieli videndum in curru DEI, Cap. I. v. 16. *aspectus*, inquit, *quasi Visio maris*.

Tanquã crystallinum.

S. II.

De Animalibus.

Restant animalia: in quorum descriptione occurrunt novem potissimùm consideranda.

Animalia quid.

I. ANIMALIA sunt Hieroglyphica quæ repræsentant 4. Evangelia, sive, ut S. Irenæus loquitur, *quadriforme Evangelium*. qui est communis sensus Ecclesiæ, & Traditio Pa-

trum de his animalibus. Nec refert, neque incongruum est, quòd Joannes in hac prophetia suummet Evangelium ab se (biennio post) scribendum videat & connumeret.

F 2

2. Dispo-

Locusa-
nimaliū
in Visio-
ne.

Cur ap-
pellen-
tur ani-
malia.

2. Dispositio eorum IN MEDIO
SEDIS ET IN CIRCUITU SE-
DIS. id est, in medio spatio quod est
è regione Throni, & circa illum il-
liusque latera: inter Thronum & mare
vitreum.

3. Dicuntur animalia, id est anima-
ta tota & in motu. sic enim visa sunt
eadem Ezechieli cap. i. in cuius versum
11. & 12. S. Hieronymus: *fructa sibi
sunt, ait, Evangelia, herentque mutuo, &
in toto orbe volitantia huc illucque discer-
runt: nec habent finem volatus, nec ali-
quando superantur & recedunt, sed sem-
per ad ulteriora procedunt.* De quibus
idem S. Hieronymus in proœmio Com-
mentarii in Matthæum: *Hæc igitur 4.
Evangelia, multò antè prædicta, Ezechie-
lis quoque Volumen probat; in quo prima
Visio ita contexitur: Et in medio simili-
tudo 4. Animalium &c.* Et in Ezech.
Cap. i. pleniusque, ait, in Apocalypsi Jo-
annis horum Animantium species ac nomi-
na referuntur ad 4. Evangelia. Vidit
ea Ezechiel in forma Cherubinorum,
quo etiam nomine appellat Cap. io. v.
20. *Intellexi, ait, quia Cherubim essent:*
ob scientiam omnium sublimissimam.
Unde S. Hieron. ep. ad Paulinum:
*Matheus, Marcus, Lucas & Joannes
quadriga Domini & verum Cherubim,
quod interpretatur Scientia multitudo &c.*
Hoc discrimine inter Ezechielem &
Joannem: quod ille ut ex vetere Te-
stamento velut à longè ea prævideat
& confusa, perindè que ac si unicuique
sint quatuor facies (tametsi etiam Eze-
chieli primaria facies singulorum ap-
pareat humana) Joannes autem ut

propius conspecta distinguat, ita ut sit
cuique Animali sua.

Hæc sunt illa Animalia quæ Cap. 6.
Joannem evocant, & ei ostendunt 4.
Equos; quorum quartus ostenditur ab
Aquila, id est ab Evangelio quod Jo-
annes erat adiuncturus.

4. Omnino QUATUOR recen-
sentur Animalia. de quo numero S.
Irenæus lib. 3. adv. hæc. cap. 11. *Neque
autem plura numero quàm hæc sint, neq;
rursus pauciora capit esse Evangelia.* con-
gruere enim, ut sicut 4. regiones mun-
di sunt per quas Ecclesia, & 4. princi-
pales (inquit) spiritus seu venti illarum
regionum, ita 4. sint columnæ ejus, &
4. sint spiritus vitæ, Evangelia quibus
illæ regiones vivificentur. Etenim, ait,
*cum omnia composita & apta DEUS fe-
cerit, oportebat & speciem Evangelii (nu-
mero & proportione tenus) benè com-
positam & benè compaginatam esse.* Et S.
Hieronymus proœmio in Matth. *Qui-
bus cunctis perspicuè ostenditur, quatuor
tantum debere Evangelia suscipi.*

5. PLENA dicuntur OCULIS. Plena o-
culis: cui simile est illud Ezechielis, Cap. i. v.
18. *totum corpus oculis plenum in circui-
tu.* vel, ut LXX. verterunt: *& dorsa
plena oculis.* quem in locum S. Hiero-
nymus interpres: *Totumque corpus &
dorsa erant plena luminis in circuitu: ut
nullum membrorum aspiceret quod ocu-
los luminis non haberet: qualemque de-
scribunt fabula poetarum Argum fuisse
centoculum sive multorum oculorum.* Et
paulò post: *Totum autem corpus & dor-
sa plena oculis approbabit, qui viderit ni-
hil esse in Evangeliiis quod non luceat, &
splen-*

numero
quater-
na.

Splendore suo mundum illuminet: ut etiam quæ parva putantur & vilia, Spiritus sancti fulgeant majestate.

Antè & retrò.

Nam quod Apocalypsis dicit oculata esse ANTE ET RETRO: hanc addit significationem; quòd Evangeliorum perspicax sit acies & intuitus in ea quæ prædicta aut gesta fuerunt in veteri Testamento, quod est retrò ac tempus figurarum: & in Novum Testamentum, quod est antrorsum ac tempus quo figuræ implentur.

Diffimilitudo faciei.

6. Erant formâ Cherubinâ quæ referret hominem: voce humanâ articulatâ, ut patet infrâ Cap. 6. dissimilia tamen inter se facie tenus; & in ipsorum trium aspectu seu facie aliquid ab humana diversum. Nam primum animal imitabatur vultum *Leonis*: secundum *Vituli*: tertium non nisi *hominis*: quartum *Aquila*. Breviter: apparere visâ sunt illa 4. Animalia velut Cherubim in humana forma & voce, trium ex illis alio non nihil & commutato vultu in leoninum, vitulinum, aquilinum.

Facies, quid.

Obyia est expositio SS. Patrum, qui hanc diversitatem in hunc facillimum sensum acceperunt: *Facies* illa, est notitia sanctorum quatuor Evangeliorum; id est, initium & frons Evangelii ex qua unumquodque discernitur: nam in cætero corpore Evangelico est in re ipsa consensus omnium. Evangelium igitur Marci incipit à voce Joannis præcursoris in deserto, ceu rugitu Leonis; Evangelium Lucæ à Vitulo, id est veteri sacerdotio Zachariæ: Evangelium Matthæi ab humana generatione Christi: Evangelium Joannis

à divinitate VERBI quòd ut Aquila se librat ad volandum, fixo obtutu in ejus contemplationem. *Facies*, inquit S. Hieronymus (in Ezech. cap. 1. vers. 10.) *principia dicit Evangeliorum.*

7. In hac dissimilitudine primi aspectus commune omnium est Animalium significatum, unus & idem Christus qui repræsentatur: is qui & homo & leo & vitulus & aquila. Ita S. Ambrosius suo ævo plerosque existimare; sic enim scribit præcæmio in S. Lucam; *plerique tamen hinc putant ipsum Dominum nostrum in quatuor Evangelii libris, quatuor formis animalium figurari, quòd idem homo, idem leo, idem vitulus, idem aquila: homo, quia natus ex MARIA est; leo, quia fortior; vitulus, quia hostia; aquila, quia resurrectio est.* Vel, ex S. Hieronymo brevius: qui in Incarnatione homo, in passione vitulus, in resurrectione leo, in ascensione aquila. Juvat his Patribus antiquiorem addere S. Irenæum lib. 3. cap. xi. *Omnium, inquit, artifex VERBUM, qui sedet super Cherubim & continet omnia, declaratus hominibus dedit nobis quadriforme Evangelium quod in uno Spiritu continetur.* Citat psalmum 79. v. 2. *David, inquit Irenæus, postulans ejus adventum ait, qui sedes super Cherubim, appare. Etenim Cherubim quadriformia, & formæ ipsorum, Imagines sunt dispositionis Filii DEI. Primum enim Animal simile Leoni, efficabile ejus & principale & Regale significans: secundum verò simile Vitulo, sacrificalem & sacerdotalem ordinationem significans: tertium verò habens faciem quasi humanam, cum qui est secundum Hominem adventum, eis mani-*

Mutua unitas; ejusdem significati.

festè describens: quartum verò simile Aquila volutantis, Spiritus in Ecclesiam ad-volutantis gratiam manifestans. Et Evangelia his consonantia: in quibus insidet Dominus JESUS &c. Denique idem Irenæus exactè: Qualis igitur, ait, dispositio Filii DEI, talis est Animalium forma: & qualis Animalium forma, talis est character Evangelii.

Carrus
Evangelicus.

Sensus Patrum est, quòd hæc inter se connexa pennatæque Animalia declarent Oeconomiam & dispositionem æternam VERBI incarnati: cujus infertur cognitio per 4. mundi partes, velut sedente Ipso super Cherubim, id est quatuor Evangeliiis provehentibus famam ejus & characterem quadruplicem unde dignoscitur: videlicet, quòd verus Homo, quòd Doctor salutis, quòd Sacerdos, quòd æternus Filius DEI. hanc quaternam de eo notitiam præferunt primâ facie, seu intuitu sui ostentant illa Animalia: Homo incarnationem, Leo doctrinam, Vitulus immolationem, Aquila divinitatem ascendentis & provocantis ad Cælum: quæ sunt 4. Stemmata Redemptoris. & in omnibus 4. Evangeliiis est manus hominis, quia est opus liberationis humanæ. De illa quadruplici facie & de hoc opere Sedulius presbyter (anno Christi 430.)

Arma
Christi
natalitia:
effigies
4. Animalium,
cum manu
hominis.

Hoc Matthæus agens hominem generaliter implet:

Marcus ut alta fremit vox per deserta leonis:

Jura sacerdotii Lucas tenet ore juveni:

More volans aquila VERBO tenet astra Joannes.

8. Singulorum Animalium sex alæ Alæ se-
sunt: sicut illæ summorum Angelorum næ.
Isa. 6. v. 2. quarum duabus, ut addit
Isaias, obtegebant faciem, duabus pedes, & duabus exprimebant volatum. quâ cæremoniâ profitentur quàm sint intellectu incomprehensibilia mysteria quæ in his Evangeliiis: quàm affectus, velut pedum, impar erga illa: & quòd cordi sit executio volandi atque Evangelio implendi orbem terrarum. S. Irenæus l.c. monstratam nobis esse docet *volatilem & pennatam Imaginem Evangelii.*

9. ET IN CIRCUITU ET Extra a-
INTUS PLENA SUNT OCULAS & sub
LIS. sicut enim v. 6. antè & retrò, alis oculi.
sic v. 8. extrinsecus in circuitu alarum, & intra seu sub alis. Nimirum Evangelium Christi quadruplex totus est oculus & lumen hominibus: & ut S. Hieron. ep. supra citata ad Paulinum: *Matthæus, Marcus, Lucas, & Joannes* (id est Evangelia eorum) *per totum corpus oculati sunt.* Subdit Hieronymus: *terga pennata & ubique volitantia tenent se mutuò: sibi que perplexi sunt, & quasi rata in vota voluntur: & pergunt quocunque eos flatus Spiritus sancti perduxerit.*

§. III.

De acclamatione Animalium & Seniorum: cum brevi repetitione ordinis in Visione.

Trifagion Animalium.

1. **V**Ox Animalium eadem est quæ Seraphinorum apud Isaiam cap. 6. Canunt sine requie, DIE AC NOCTE, SANCTUS, SANCTUS, SANCTUS; tribus Personis uni *Omnipotentis*: QUI ERAT, inquit, ab æterno, ET QUI EST immutabiliter, ET QUI VENTURUS EST in ea Persona quæ operante totâ TRINITATE induta est naturâ humanâ; in qua Persona simul est ventura tota & necessariò TRINITAS per circum-infessionem conjunctissima. Rectè Animalia monent *venturum*: quia Evangelia præparant hominum genus ad expectationem adventus illius & Judicii.

2. Dum illa Animalia trifagion suum canunt sedenti in Throno, & ut sunt tota animata Spiritu vitæ illius, reddunt GLORIAM, HONOREM ET BENEDICTIONEM VIVENTI IN SÆCULA æterna: protinus etiam SENIORES cum illis *procidunt* præ reverentiâ; *adorant* ex Zelo; & CORONAS ei suas affignant cum sub-*missione* & gratitudine.

Atque hæc est vox procidentium: DIGNUS ES DOMINE DEUS NOSTER ACCIPERE GLORIAM, ET HONOREM, ET VIRTUTEM (quod est Trifagion Seniorum & depressio sui in triplex ni-

hilum superiorum; naturæ, gratiæ, beatitudinis.) QUIA TU CREAMUS OMNIA: ET PROPTER VOLUNTATEM TUAM ERANT: ET CREATA SUNT. Id est: Tibi, inquit, omnia reddimus accepta: Creatori enim; ideas divinæ mentis Tuæ, effectrices rerum omnium, & per decretum *voluntatis Tuæ*: ibi in ideis illis tuis sempiternis atque in illo tuo decreto *erant* ab æterno: jamque in tempore *creata sunt*, ex nihilo summet Te auctore, ad quem solum est referendum omne esse earum naturale & supra naturam.

3. Addamus Anacephaleos in hujus Capitis; & ordinem totius Visionis; qui sic habet.

Sessio DEI in Throno:

Circa eum sedilia, seu throni minores juxta positi, super quæ Seniores 24.

De Throno sicut in Sinai Vox Majestatis, Nova Lex Christianorum, & Evangelica.

Ante Thronum 7. Lampades, hieroglyphicæ septem Spirituum Præsidum, ardentium charitate DEI & mundi inferioris de quo agitur illuminando per Ecclesias.

E regione in conspectu Sedis Mare vitreum.

Circum in medio, inter Sedem & Mare

Ordo Visorū.

Confessio Seniorum.

Mare vitreum, spatium pro Animalibus quæ nullum faciunt finem deprædicandi : sicut nec Seniores ferendi accepta Deo sua ipsorum merita, ex suo nihilo in quod procidunt & ex quo dicunt esse omnia.

Procidamus & nos coram Throno, qui hæc legimus, & prostrati dicamus Trisagium cum Animalium tum Seniorum : prostrati in triplex nihilum nostrum, nihilum naturæ, nihilum gratiæ, nihilum beatitudinis.

TRACTATUS VIII.

IN CAPUT V.

Continuatur Visio Capitis præcedentis.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 5. Vers. 1.) *Et vidi in dextera sedentis supra thronum, librum scriptum intus & foris, signatum sigillis septem. (v. 2.) Et vidi Angelum fortem, prædicantem voce magna : Quis est dignus aperire librum, & solvere signacula ejus? (v. 3.) Et nemo poterat, neque in cælo, neque in terra, neque sub terra, aperire librum, neque respicere illum : (v. 4.) Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire librum, nec videre eum. (v. 5.) Et unus de senioribus dixit mihi : ne steteris : ecce vicit Leo de tribu Iuda, radix David, aperire librum, & solvere septem signacula ejus. (v. 6.) Et vidi : & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio seniorum, agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem, & oculos septem : qui sunt septem spiritus Dei, missi in omnem terram ; (v. 7.) Et venit, & accepit de dextera sedentis in throno librum. (v. 8.) Et cum aperisset librum, quatuor animalia, & viginti quatuor seniores ceciderunt coram agno, habentes singuli citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum : (v. 9.) & cantabant canticum novum, dicentes : Dignus es Domine accipere librum, & aperire signacula ejus : quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in sanguine tuo, ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione : (v. 10.) Et fecisti nos Deo nostro regnum, & sacerdotes : & regnabimus super terram. (v. 11.)*

(v. 11.) Et vidi, & audivi vocem Angelorum multorum in circuitu throni, & animalium & seniorum: & erat numerus eorum millia millium, (v. 12.) dicentium voce magna: Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & divinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. (v. 13.) Et omnem creaturam, qua in caelo est, & super terram & sub terra, & qua sunt in mari, & qua in eo, omnes audivi dicentes: Sediti in throno, & Agno, benedictio, & honor, & gloria, & potestas in saecula saeculorum. (v. 14.) & quatuor animalia dicebant: Amen. Et viginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas: & adoraverunt viventem in saecula saeculorum.

§. I.

De Libro clauso.

I. Videt IN manu DEXTERA, quod est felix omen (& favor gratiae, ait Augustinus in psal. 17.) SEDENTIS in Throno, LIBRUM: SCRIPTUM INTUS ET FORIS: quod idem dicebatur de Libro quem vidit Ezechiel cap. 2. v. 9. epistographum, id est plenum characteribus non solum interius sed & à tergo: an priscorum more convolutus fuerit ut ille Ezechielis, aliter, nihil refert: SIGNATUM SIGILLIS SEPTEM, id est universè in omnibus Libri partibus arcanum. *Erit vobis, inquit Isaias cap. 29. v. 11. Visio omnium sicut verba Libri signati.*

Is Liber, in manu DEI, sunt mysteria Apocalypseos quæ in DEI præscientia & providentia sunt descripta: verbo, Diphthera futurorum; scripta *intus* pro electis, *foris* de reprobis. Et ejus ob-
 signatæ, partes
 sunt Libro partes septem: cujus uno-
 quoque sigillo soluto inspicitur & le-

gitur sua mysteriorum Libri pars. (nam alia contineri sub Sigillis septem usque ad Caput undecimum Apocalypseos, & ab illo capite incipere Librum, purum est commentum.) Prorsus, ut quæque sigilla aperiuntur, ita pars Diphtheræ foris & intus scriptæ patefit: erat enim in 7. partibus distinctis sigillatus Liber, ut nulla ejus pars legi posset non aperto ejus partis sigillo.

Ubi, ut pro captu literæ & imaginatione adjuvandâ illud obiter moneamus, non est concipiendum quasi 7. Sigilla simul & semel exterius obfignent totum Librum, prout proclive est concipere tanquàm in nostrate hodierno libro: sed fuit Liber in unaquaque sui parte seu tomo scriptus undique, & clausa unaquæque pars suo sigillo: quo proinde artificiosè sublato, id quod nemo poterat alius quàm Agnus, apparebat scriptura intus & foris, patebatque legenti.

G

2. Se-

Præco
Ange-
lus.

2. Sequitur vox præconis, *Angeli fortis*: quo nomine ostendit se quærere fortem ad aperiendum; & fortitudinem illam consistere in promeritis: **QUIS** enim, ait, **EST DIGNUS** **APERIRE** **LIBRUM** **ET** **SOLVERE** **SIGNACULA** **EJUS**? quem **NEMO** **POTERAT** **NEQUE** *cælestium*, **NEQUE** *terrestrium*, **neque** *infernorum* **APERIRE**, nedum ad ea quæ scripta erant **RESPICERE**.

3. Donec **MULTUM** idcirco *flenti* Joanni **UNUS** **DE** **SENIORIBUS**: **NE** **FLEVERIS**, **ECCE** **VICIT** **LEO** **DE** **TRIBU** **JUDA**, **RADIX** **DAVID**, **APERIRE** eum. *Vicit*, ut potens meritorum & *dignus*: ortus est *de tribu Juda*, cujus insigne leo, Gen. 49. 9. *Catulus leonis Iuda-accubuiisti in Leo: radix David*, id est, stirpis Davidicæ; ita ut ipse radix, porter stirpem, familiam Davidis.

Apertu-
rus Li-
brum
Leo.

S. II.

De Agno qui aperit.

Qui &
Agnus.

1. **D**E Leone audierat: & ecce videt **AGNUM**: **STANTEM**, **IN** **MEDIO** **THRONI** **ET** **ANIMALIUM** **ET** **SENIORUM**. de quo S. Augustinus ser. 50. de verb. Domini: *idem Agnus & Leo*. & S. Bernardus ser. 1. de Pasch. *Ut & Agnus maneat, & Leo sit*. In medio est Throni, ipse proximus Throno mediuser Thronum & Seniores & Animalia, utpote Mediator Dei & hominum assertus in Evangeliiis. Dicitur **TANQUAM OCCISUS**; quia talis fuit, & tanquam victus ab interfectoris: at nunc surrexisse dicitur, *vixisse*, ac stare ad representandam suam passionem ac meritum mortis. de quo S. Augustinus in quæstionibus Novi Testamenti q. 88. *stat ante Thronum DEI, quasi Advocatus interpellans*. In illum intendebant Seniores; & Animalia, velut cingentia tam Agnum quam Thronum è quatuor lateribus.

Poterat mirari navus Lector, in Capite præcedente omissam esse visionem Agni: & quærere de illo, num ad apparitionem pertineat illius Capitit. Responsio promitur ex situ Agni qui describitur in hoc Capite 5. v. 6. *stetisse in medio Throni & 4. Animalium & in medio Seniorum*. Dicitur in medio Throni & 4. Animalium: quia ipsa Animalia Capite præcedenti v. 6. erant *in medio Sedis*. Dicitur & in medio Seniorum: quia de iisdem Animalibus & de sedilibus Seniorum dicebatur, utraque esse *in circuitu Sedis*. Proterus igitur aderat Agnus in Visione Capitit præcedentis: contegebatur autem complexu Animalium stantium, & objectu alarum quarum senæ singulis.

2. Cernitur habere Agnus **CORNIA** **SEPTEM** **ET** **OCULOS** **SEPTEM**: qua utraque *sunt*, inquit, **SEPTEM** **SPIRITUS** **DEI**, **MISSI** **IN**

Agni
cornua
& oculi.

IN OMNEM TERRAM. Dicuntur *Cornua* ambientia Caput Agni, quæ est ejus Divinitas, de qua participant excellentiam roboris quo se impendant ad ministerium Capitis pro Corpore ejus imbecillo in terris. Dicuntur & *Oculi*: propter vigilantiam congruam tanto Capiti, quam exhibent pro eodem Corpore ejus quod est Ecclesia (Col. 1. v. 24.) quam non desinunt illuminare. Itaque & *Cornua* & *Oculi*: eò quòd robustissimi sint ad tutandam Ecclesiam Agni contra incursum malignorum Spirituum: atque ita vigiles Spiritus ut videantur esse meri *Oculi*.

Missi, ait, in omnem terram: quod etiam dixit Zacharias cap. 4. v. 10. *Septem*, inquit, *isti Oculi sunt, Domini, qui discurrunt in universam terram*. Utique Spiritus sunt, potentissimi cæterorum;

& Spiritus Agni, quos sic habet tantquam *Cornua* & *Oculos* suos missiles, quibus utitur ad propugnandum & advigilandum Corpore Capitis sui. Non est ergo mirum quòd Agnus habeat *Cornua* & *Oculos* qui sunt missiles in omnem terram, quandoquidem Corpus suum illud, cui tuendo sunt & *Cornua* & *Oculi*, habet diffusum in omnem terram.

3. VENIT Agnus, ET DE manu DEXTERA SEDENTIS ACCIPIT LIBRUM, cœpitque aperire. Quòd ex *dextera* accipiat, significat felicem eventum & victoriosum: pro eo ac dicebatur; Vicit Leo: pro se & tribu Juda & familia sua Davidis: pro merito suæ mortis in qua omnis ejus fortitudo eminuit & victoria & potestas Mysteriorum aperiendorum,

Aperit Librum.

S. III.

De applausu qui editur.

Adoratio.

1. Simulatque Agnus aperit Librum, 4. ANIMALIA representantia Evangelium quadriforme *procidunt coram eo*: & cum illis SENIORES VIGINTI QUATTUOR, qui suis *citharis* edunt symphoniam, in qua pro ratione sui cujusque meriti ac virtutum suus est chordarum sonus singulis, qui communem efficit concentum. Ea citharizatio Seniorum significat concordiam mutuam in DEI laude, cum summa suavitate & beato suo gaudio; quod præ-

libabat Psalter (ps. 42. v. 4.) *Confitebor tibi in cithara*.

Habent autem & PHIALAS, PLENAS ODORAMENTORUM, *quæ sunt*, inquit, ORATIONES SANCTORUM; figuratæ per Thymiama veteris Legis (Exod. 30. v. 34.) id est, supplicationes justorum in militante adhuc Ecclesia, quæ ascendunt ad Thronum è mari vitreo: has Beati isti intercipiunt & offerunt, odorem, DEO: offerunt autem in *phialis* AUREIS, hoc est, inclusas pretiosas suis

Odores phialarum.

Citharizatio.

Canti-
cum no-
vum.

suis Beatorum meritis ac precibus.

2. CANTICUM quod citharis suis canunt *Agno*, est NOVUM: utpote super Redemptione per Incarnationem & mortem Agni quæ nova: & ipsi Cantores novi. de qua novitate cantici S. Augustinus in psal. 149. *Vetus homo, vetus canticum; novus homo, novum canticum: Vetus Testamentum, vetus canticum* (æstimantium terrena beneficia;) *Novum Testamentum, novum canticum* (æstimantium æterna.) Et Rupertus Abbas in Apocalypsin lib.

4. *Novum*, inquit, *cantabant Canticum: nam & cantores omnes ipsi novi sunt, omnes veterem hominem deposuerunt, & nova in Christo creatura sunt. Tota nimirum Cantici materia nova erat: quia noviter Agnus occisus &c.* Hujus novæ laudis canitur meritum, dum dicitur: DIGNUS ES, DOMINE, ACCIPERE LIBRUM QUONIAM OCCISUS ES ET REDEMISTI NOS DEO &c. Addunt in Cantico: ET FECISTI NOS DEO NOSTRO REGNUM ET SACERDOTES: quod S. Petrus dicit (1. Pet. 2. v. 9.) ut retulimus cap. 1. v. 6. Regale sacerdotium. *Regnum* quidem, quia quicumque compatiuntur simul cum Agno, conregnabimus & cum eo; adjunguntque, SUPER TERRAM, hinc enim incipit Regnum cæleste; neque tamen ajunt Reges fore terræ, sed superiores omnino terreno. *Sacerdotes* autem; quia veri omnes Christiani monentur quotidie offerre spirituales hostias, ac nominatim corpora sua *hostiam sanctam* (Rom. 12. v. 1.) exemplo summi Regis &

Sacerdotis à quo sumus consecrati.

Observandum quod hic plausus Seniorum fiat coram Throno, & inde reflectatur usque in Mare vitreum: ut unde acceperant ascensum odoramentorum, eò vicissim remittant exemplum reddendi laudem Agno, & ostendant modum; qui est, concinere ore, pulsare manu, litare thymiamate. Ideò autem CORAM AGNO hæc omnia: quia omnes orationes Sanctorum suum odorem, quo placeat DEO, & meritum acceperunt ab illo & acceptæ ei referuntur atque offeruntur. Et omnes Angeli, de quibus jam sequitur, omnisque creatura dant honorem, sicut in fine Capitis præcedentis Creatori nominatim, sic in hoc Capite Redemptori generis humani.

3. Etenim IN CIRCUITU VOCI AN-
THONI ET ANIMALIUM ET gelorū.
SENIORUM, cernere fuit MIL-
TORUM millia ANGELORUM:
quorum omnium una est vox extol-
lentium merita eadem Agni. nempè
ei, QUI OCCISUS est, attribuen-
tium VIRTUTEM, græcè δόξαμι; id est
potentiam; ET DIVINITATEM, græcè
πλῆτον; id est divitias, puta Deitatis
inhabitantis in eo corporaliter; ET
SAPIENTIAM, ET FORTITUDINEM, ET
HONOREM; ET GLORIAM; ET BENEDICTIONEM.
de quibus septem præconiis dicunt: DIGNUS
est, hoc est, meruit ACCIPERE ab
universo mundo dilatationem cultus,
& famam potentiæ ac divinitatis.

Denique CREATURA omnino Plausus
OMNIS

creatu-
rarum
omniū.

OMNIS audita est exultare suo modo, ac dare laudem SEDENTI IN THRONO ET AGNO: utpote ad hunc finem condita, ut serviat Beatitudini hominis redempti. immò & ipsa secundum se simul omnis reformanda in melius, Adventu ejus qui expectatur: juxta Apostolum Rom. 8. v. 21. *quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloria filiorum DEI.* Proinde hic omnis creaturæ communis est velut clamor hor-

tantis: ut *dicatur* laus (hæc est enim vis nominis, BENEDICTIO,) exhibeatur HONOR, suspiciatur GLORIA, ET agnoscat POTESTAS, cui subdipar sit æternum, *Sedentis in Throno & Agno.*

Quod Jubilum omnis creaturæ, gratulationem, & vota confirmant quatuor Animalia, assertionem AMEN, id est, verè juxta sancta 4. Evangelia: & Seniores concludunt adoratione.

Liceat hîc mihi convenire Lectorem Revelationum, quas aperit Agnus beneficio suæ mortis. ad quem Librum videndum antequam admittare, Lector Christiane, procide cum Animalibus & Senioribus: dic unà cum his Canticum novum: contribue de Thymiamate pro phialis eorum & odore bono Christi: lauda inter Angelorum millia: tripudia cum omni creatura, quæ *subiecta est Agno, in spe,* exultabundâ dum nostram reparationem appellat pariter suam: & exsili ad encomia illius.

TRACTATUS IX.

IN CAPUT VI.

Pervenimus ad Diphtheram inspiciendam: cujus quinque prima sigilla & pars sexti referantur in hoc Capite.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 6. Versu 1.) *Et vidi quod aperuisset Agnus unum de septem sigillis, & audiivi unum de quatuor animalibus, dicens tanquam vocem tonitruui: Veni, & vide. (v. 2.) Et vidi: & ecce equus albus, & qui sedebat super illum habebat arcum, & data est ei corona, & exiit vincens ut vinceret. (v. 3.) Et cum aperuisset sigillum secundum, audiivi secundum animal, dicens: veni & vide. (v. 4.) Et exiit alius equus*

G 3

rufus:

, rufus: & qui sedebat super illum, datum est ei ut sumeret pacem de ter-
 , ra, & ut invicem se interficiant, & datus est ei gladius magnus. (v. 5.)
 , Et cum aperuisset sigillum tertium, audiui tertium animal, dicens: Veni
 , & vide. Et ecce equus niger: & qui sedebat super illum, habebat stete-
 , ram in manu sua. (v. 6.) Et audiui tanquam vocem in medio quatuor
 , animalium dicentium: Bilibris tritici denario & tres bilibres hordei
 , denario, & vinum & oleum ne laferis. (v. 7.) Et cum aperuisset sigil-
 , lum quartum, audiui vocem quarti animalis dicentis: veni, & vide.
 , (v. 8.) Et ecce equus pallidus: & qui sedebat super eum, nomen illi Mors,
 , & infernus sequebatur eum, & data est illi potestas super quatuor par-
 , tes terra, interficere gladio, fame, & morte, & bestiis terra. (v. 9.) Et
 , cum aperuisset sigillum quintum, vidi subtus altare animas interfecto-
 , rum, propter verbum Dei, & propter testimonium, quod habebant,
 , (v. 10.) & clamabant voce magna, dicentes: usquequo Domine (San-
 , ctus, & Verus) non iudicas, & non vindicas sanguinem nostrum, de
 , iis, qui habitant in terra? (v. 11.) Et data sunt illis singula stola alba:
 , & dictum est illis ut requiescerent adhuc tempus modicum, donec com-
 , pleantur conserui eorum, & fratres eorum, qui interficiendi sunt sicut
 , & illi. (v. 12.) Et vidi cum aperuisset sigillum sextum: & ecce terra
 , motus magnus factus est, & sol factus est niger tanquam saccus cilicinus:
 , & luna tota facta est sicut sanguis: (v. 13.) Et stella de caelo ceciderunt
 , super terram, sicut ficus emittit grossos suos, cum a vento magno move-
 , tur, (v. 14.) & caelum recessit sicut liber involutus: & omnis mons, &
 , insula de locis suis mota sunt: (v. 15.) Et Reges terra, & Principes, &
 , tribuni, & divites, & fortes, & omnis servus, & liber, absconderunt
 , se in speluncis, & in petris montium: (v. 16.) Et dicunt montibus, &
 , petris: Cadite super nos, & abscondite nos a facie sedentis super thro-
 , num, & ab ira Agni: (v. 17.) quoniam venit dies magnus ira ipsorum:
 , & quis poterit stare?

S. I.

Equi quatuor.

Dum aperiuntur ordine quatuor prima Sigilla & hæ Libri partes inspiciendæ, ostenduntur Joanni eodem ordine 4. Equi: ad quorum singulos videndos hortantur singula ex 4. Animalibus.

Sigillum
primum.
Canitur
bellicū.

ET est VOX primi Animalis TANQUAM tonus TONITRUI; VENI ET VIBELLICU. DE. sicut enim tonitruum est vice classici; sic EQUUS symbolum est belli, martiale animal; usque eò, ut & apud veteres Ethnicos sacer fuerit Marti: & sancta vetus Scriptura, ad quam hoc loco respicitur, apud Zachariam cap. 6. v. 2. bellum Regnorum repræsentans produxerit *Equos rufos, nigros, albos, varios.*

Albus:

Cæterum hinc quatuor invicem succedunt: quorum primus cernitur ALBUS; quod est prælagium victoriæ, salutis, & felicitatis. sic enim pro signo triumpho præcessit Machabæos de cælo missus *Equus albus* 2. Machab. 11. v. 8. & Poëta (l. 3. Æn.) ex equis albis omen sumpsit fausti belli. Immò de hoc Equo Apocalypico S. Ambrosius (in psalm. 40.) asserit, præcessisse figuram illius in secundo Machab. cap. 3. ubi Heliodoro priores calces fuerunt elisæ. *Hic itaque Equus, ait, in figura & ante est demonstratus tempore Machabæorum: super quem sedebat Dux ille militiae cælestis &c.*

Significat hic Equus noster Religio- Religio-
nem Christianam illiusque Doctores Christi
Apostolos & successores: de quibus militans,
dicere licet illud Zach. 10. v. 3. *posuit eos triumphatura.*
(Dominus) *quasi Equum gloria sua in bello.* Infessor ipse est Christus & re-
ctor: cui *Equus* & exercitus equorum
albus, ut expressè dicitur Apoc. 19. v. 11.
& 14. & nomen ejus ibidem VERBUM
DEI, v. 13. *Arcus* ei suus est Prædica- Sessoris
tio; ex quo emittuntur quot verba tot arcus.
sagittæ acutæ: *verba*, inquit S. Aug. in
psal. 44. v. 6. *cor transfigentia, amorem
excitantia.* & in psalmum 119. v. 4. *sa-
gitta potentis acuta verba DEI sunt: ecce
iaciuntur & transfigunt corda; sed, cum
transfixa fuerint corda sagittis verbi
DEI, amor excitatur; non interitus com-
paratur.* salutare enim iis quos sternit,
sicut Saulum, & sibi subdit in bello suo
sacro: in quo integri populi sub eo ca-
dunt, *excunte, ut* obequitet totū mun-
dum &, identidem *vincendo, vincat*
contrarias potestates ac persecutiones
quæ insequuntur hunc Equitem. cui
DATA EST, inquit, CORONA: Et coro-
quia subiecturus sibi est orbem & tri-
umphaturus de hostibus.

Nam

Nam in apertura Sigillorum trium sequentium tres apparent Equi, id est, exercitus triplex persecutorum: qui ad hoc inhiant toti & procurrun, ut prædicationem Christi struant & animas perdant (has præcipuè) persequendo.

Merito primum Animal, quod Leonino est vultu, contemplandum esse monuit hunc Equitem, felicem & prævaliturum; de quo & dictum est, *Leo de tribu Juda.*

Sigillum secundū.
Equus rufus, Synagoga.

Aufer-
tur pax.

Gladius
magnus.

Sigillum tertium.
Equus

2. ANIMAL SECUNDUM vocat ad intuendum eum qui erit EQUUS RUFUS. Hæc est Synagoga Judæorum, populus rufus sanguine Prophetarum & Christi: super quem *omnis sanguis iustus à sanguine Abel iusti*, Matth. 23. v. 35. tinctus sanguine Filii DEI undique *super se & super filios* Matth. 27. v. 25. Huic Equiti, Judæorum Principibus & Pontificibus, DATUM EST, id est permissum, UT auferat PACEM DE TERRA sua cui nomen à possessione fuit & visione pacis: ET UT INVICEM SE INTERFICIANT, Judæi Judæos tribules suos conversos ad Christianismū. ET DATUS EST EI GLADIUS MAGNUS: *persecutio magna*, Act. 8. v. 1. gladius dividens à Messia, & interficiens animas & corpora, qui sæviit & tunc, & deinceps: compressusque in vaginam, educetur iterum ac sæviet tempore Antichristi qui ex Judæis.

Ostenditur hic Equus ab Animali quod gerit frontem Vituli, veteris sacrificii Judaici.

3. TERTIUM ANIMAL, humanâ effigie, ostendit eum qui prodit EQUUS NIGER. Is est Hæreseon,

quæ ab humano sunt ingenio & illuminatione proprii iudicii. hic niger est, hunc tu (Orthodoxe) Romane caveto.

Fertur intentio persequentium hæreticorum, ad invehendam atram famem sinceri verbi (Amos 8. v. 11.) & nutrimenti pro vita animarum. Eques hypocrita, quilibet Hæresiarcha, STATERAM jactat, simulatam expositionem Scripturæ divinæ tanquam bilancem.

Sed enim resistit quadriga Evangelica: quamobrem IN MEDIO ANIMALIUM, id est Evangeliorum, vox toto orbe diffusa (quæ concordiam significat Conciliorum & doctrinæ contra hæreticos) inhibet, atque obtinet, ne pereat semen verum & salubre frugum: ita quidem, ut TRITICI, quod est frumentum Novæ Legis, integra BILIBRIS (græcè χοιμή; mensura quæ sufficit pani quotidiano) haberi possit DENARIO: ac pro rata, ut solet triticum esse triplo & melius & pretiosius, TRES chænicæ, HORDEI, quod est annona Prophetarum & veteris Legis, eodem uno prostent DENARIO avitæ fidei. VINUM quoque ET OLEUM, id est, vera Sacramenta ne ledantur aut cessent in Ecclesia Catholica. portæ inferi, (hæ sunt hæreses S. Gregorio) nigrae invidiâ, quantavis moliantur inducere caritatem alimoniam, & esto alicubi inducant, non prævalebunt quin ea suppeditet toto orbe terrarum.

4. QUARTI ANIMALIS, aquilina facie, vocem consequitur EQUUS PALLIDUS. Is est Ethnicismus Imperatorum orbis, quorum

niger, Hæreses.

Statera.

Vox de medio Animalium.

Sigillum quartū.

Equus pallidus, semper

Imperatores
Ethnici.
Mors.

semper hieroglyphicum Aquila: paratorum ad delendam Religionem Christianam. Sessor præfert nomen mortis: quoniam eam intentant & profitentur inferendam hi Tyranni: & quia MORS animæ primariò quæritur, idèò illam sequitur INFERNUS. Huic Equiti DATA EST POTESTAS SUPER 4. PARTES TERRÆ, in quas dominabantur latè Cæsares Romani antiquitus: ad interficiendum GLADIO, FAME, ET MORTE, ET BESTIIS TERRÆ. Neque enim illis Imperatoribus quieuit gladius: & enecti sunt fame in carcere: & cruciati morte longâ: & nihil communius quàm ut Christianus ad bestias. idque tot sæculis quot duravit ethnicismus Imperatorum, nec non quasi ethnicismus quorundam subinde Tyrannorum Apostatarum vel Arianorum.

Infernus.
potestas.

Observanda
de his
Equis.

1. Relatio Animalium ad Equos,

In descriptione horum Equorum dignum est observatu: 1. Quàm acutè in Apocalypsi à singulis Animalibus ostenduntur singuli Equi! Primùm Animal Leo, intendit in Christum. secundum Vitulus, in sacrificia vetera. tertium Homo, in humanum dogma propriâ interpretatione, & humanâ voluntate assertum 2. Pet. 1. v. 20. & 21. quartum Aquila in Imperatores. Per ostensionem significatur relatio aliqua ostendentis ad rem ostensam: id est, vel sympathia; ut in primò Animal,

leonis ad leonem Christum: vel antipathia; ut in cæteris, Vituli sancti ad Vitulum jam profanum & sacrificia, Hominis ad homines, Aquilæ ad aquilam.

2. Quàm arcanè Apocalypsis hostes Equites postremos vestivit & occuluit schemate trium Flagellorum DEI, quibus probat & castigat suos electos! dicitur enim, datus fuisse gladius, data potestas. De his flagellis sæpè Scriptura: 2. Reg. 24. v. 13. Jer. 14. v. 12. Ezech. 6. v. 11.

3. Quàm deinde ordine accurato recensentur ex dipthera: eodem quo cœperunt persequi nomen Christi ac fidem! primus enim statim à prædicatione Apostolorum Equus rufus: tum illo adhuc sæviente accessit Equus niger; initio ducto à Simone Mago & asseclis ejus atque imitatoribus variis Hæresiarum, priùs etiam quàm se moveret furor Gentilium Imperatorum.

4. Quàm etiam propheticè subicitur interitus illorum Equorum! neque enim dicitur Equos hos tres fuisse abolitos, etsi ad tempus inhibita sit eorum vis aut sopita persecutio: sed quamdiu Eques albus exit vincendo, tamdiu isti Equi tres Judaismus & Hæresis & Infidelitas durant: donec hæc omnia simul monstra convenient ac transformentur in unam & eandem Bestiam sub Antichristo; & sit de illis victoria finalis penes exercitum album Apoc. 19. v. 17. & seqq.

2. Trium Equitum Schema.

3. Ordo.

4. Tacita propheta.

Age, Lector, acclamemus exeunti ut vincens vincat. Sessori coronato, Equiti albo, Regi: dicamus illud psalmi 44. v. 5. *Intende, prospere procedo, & regna*: gratulemur arcu quo configit corda inimicorum Regis; apprecemur sagittis; Sagitta salutis Domini, salutis æternæ; figurata 4. Reg. 13. v. 17.

H

§. II.

J. II.

Clamor SS. Martyrum.

Vidimus 4. Sigilla, & invicem consecutos Equos: brevitatē
Vifionis proportionatā velocitati profilientium Equorum.

*Sigillum
quintū.*

*Animæ
sub Al-
tari.*

Sigillo quinto referato videt Joannes
ANIMAS Martyrum modò IN-
TERFECTORUM à persecutori-
bus Equi albi. Narrat 1. visas esse SUB-
TUS ALTARE, quia sunt totidem
hostiæ immolatæ: & quia membra
sunt Corporis Christi quod in altari
immolatur. quam causam allêgat S.
Aug. ser. 11. de Sanctis: *Rectè sub altari
iustorum anima requiescunt, quia super
altare Corpus Domini offertur. & subdit
quòd propter consortium mortis Do-
mini cum morte Martyrum: Conveni-
enter igitur, inquit, & quasi pro consortio
ibi Martyribus sepultura decreta est, ubi
mors Domini quotidie celebratur.* Et S.
Ambrosius ep. 54. ad Marcellinam, di-
stinctius exprimit cur etiam sub Alta-
ri: *succedunt, ait, victima triumphales in
locum ubi Christus hostia est: sed ille su-
per Altare qui pro omnibus passus est;
est sub Altari qui illius redempti sunt pas-
sione.* Nimirum hic mos fuit Christia-
nis, condi corpora Martyrum sub al-
tari: unde passim altaria, cryptæ, ac
deinceps templa nominata sunt, *Mar-
tyria, & Memoria Martyrum* prout vi-
dere est in S. Aug. post cæteros Pa-
tres.

Ex illo igitur more apud Christia-
nos recepto rectè dicuntur commo-

rari sub altari eatenus ipsæ animæ, &
quodammodo celebrare sepulturam
corporum suorum, quatenus eorum
unionem naturaliter & essentialiter,
nec sine incessabili amore (dicitur enim
ibi esse anima *ubi amat*) atque expe-
ctatione appetunt.

2. Auditæ sunt *inclamare* genus
vindictæ à sancto & vero Iudice: præci-
puè ac primò illam sibi salutarem ac
piè debitam, ut reddantur sibi corpo-
ra sua interfecta & sanguis effusus re-
stituatur. de hac petitione vindictæ,
seu liberationis, S. Greg. lib. 2. mor.
cap. 4. *quid est animas vindictæ petiti-
onem dicere, nisi diem extremum Iudicii
& resurrectionem extinctorum corporum
desiderare?* quod autem dicitur in A-
pocalypsi CLAMABANT VOCE
MAGNA, idem S. Doctor exponit,
& addit acceptam esse voluntati divi-
næ: *Magnus quippe clamor, ait, magnum
est desiderium; etiam de Ipso accipiunt ut
ab Ipso petant quod eum facere velle no-
verunt.*

Nec hoc solum tamen orant: sed
inclamant simul everti persecutionem
interim regnantem, quod est destrui
Regnum peccati, converti salvarique
persecutores, & pacem redhiberi Ec-
clesiæ. de quo genere sanctæ vindictæ
inter

Clamor:

inter sermones S. Aug. de temp. serm. 51. *quaritur quomodo huic precepto, quo nobis iubetur orare pro persecuentibus & calumniantibus vos, illud non est contrarium quod in Apocalypsi legitur, Martyres orare Deum ut vindicentur? & respondetur: ipsa est sincera & plena iustitia, Misericordia, vindicta Martyrum, ut evetatur Regnum peccati, quo regnante tanta perpeffi sunt.*

In hunc, inquam, duplicem sensum clamant v. 10. **USQUEQUO, DOMINE**, qui **SANCTUS** es ET **VERUS**, id est, qui sanctè permittis & verè fidelitèrque retribuis, **NON JUDICAS ET NON VINDICAS?** quorum alterum est cognitionis causæ, alterum executionis sententiæ pro qua clamant.

Respon-
sum. 3. Pro responso iustæ sunt illæ animæ, tempore adhuc modico, acquiescere stolis albis singulis, id est Beatitudini

(talit erat stola candida in qua Angelus, Mar. 16. v. 5.) solius animæ, **DONEC** compleatur numerus futurorum porro Martyrum: quando in communi resurrectione recipient stolam alteram gloriæ etiam corporum suorum. De stolis his S. Aug. ser. 11. de Sanctis: *optabant venire diem extremum iudicii, & resurrectionem suorum corporum præstolantur. habent ergo ante resurrectionem singuli stolas albas, quia in sola anima adhuc æternis Beatitudinibus perfruuntur &c.* De responso autem (quid sit quod illis cœlitus detur respondendo) audiant, S. Gregorius lib. 2. mor. cap. 4. *respondere ergo eis est, ut collectionem fratrum expectare debeant; eorum mentibus libenter expectandi moras infundere, ut cum carnis resurrectionem appetunt, etiam ex colligendorum fratrum augmento gaudentur.*

§. III.

Trepidatio persecutorum.

Sigilli
sexti pars.

1. **P**rotinus ubi apertum est Sigillum sextum, post ostensam requiem Beatarum animarum, sequitur & prophetatur persecutorum reprobatorum trepidatio, illis ventura in hora mortis ipsorum pessimæ (psal. 33. v. 22.) in qua obscurabitur omne gaudium impiorum: & in generali iudicio; quod describitur **TERRÆMOTU**, mutatione **SOLIS** ac **LUNÆ**, & lapsu **STELLARUM**, immaturo casu id est inexpectato **SICUT GROSSO-**

RUM in turbine decussorum, **RECESSU** temporis & motus primi mobilis, complicatione **COELI SICUT LIBRI** (cujus cum sit finis, plicatur & involvitur) atque **emotione MONTIUM ET INSULARUM**. Similia prædixit Isaias cap. 34. v. 4. *complicabuntur, inquit, sicut liber cœli, & omnis militia eorum (quæ sunt stellæ) defluet, sicut defluit folium de vinea & de ficu.*

2. Tum verò ecce omnis persecutor
H 2 & re-

Dies ultionis.

& reprobis; seu qui jufferunt, ut RE-
GES ET PRINCIPES ET TRI-
BUNI; seu qui procurârunt & exti-
mulaverunt ad persecutionem, ut DI-
VITES ET FORTES; seu qui
executi eam sunt, OMNIS SER-
VUS ET LIBER; quærent se ab-
scondere IN SPELUNCIS *petrarum*
(quod prædixit & figuravit *Isaias* cap.
2.v.19.) AB IRA AGNI qui est is
quem fuerunt persecuti: & dicent illud
Oseæ 10.v.8. *montibus, operite nos, & col-
libus, cadite super nos.* quod & repetiit
Christus *Luc.* 23.v.30. quæ omnia par-
tim in figura præcesserunt in excidio
Israëitarum, partim ac manifestè præ-
dicuntur de trepidatione quæ futura
est impiis in hora judicii: cum particu-
laris, in quo unicuique reprobo suus
Sol & mundus verissimè describuntur
occidere & usus ei omnis ac motus a-
strorum interire; tum universalis con-
secuturi & conformis judicio particu-
lari singulorum. Rectè S. Chryso-
stomus *hom.* 10. in *Matth.* *generalem illum
mundi finem, uniuscujusque nostrum vi-
tæ finis imitatur.* Et S. Hieronymus in
caput 2. Joëlis: *Diem autem Domini,
diem intellige Judicii: sive diem exitus
uniuscujusque de corpore: Quod enim in
die Judicii futurum est omnibus, hoc in
singulis die mortis impletur.*

Conver- 3. Vidisti, Lector, egregiam con-
sio hujus nexionem in his duobus Sigillis, qui-
sigilli bus ostensa sunt Joanni, hinc copiosus

Martyrum sanguis & clamor: illinc cū quin-
subsequens obitus ac damnatio hor- to.
renda eorum qui hunc sanguinem fu-
derunt. Et sicut animæ piè defuncto-
rum, ut primùm decesserint, expe-
ctant cum spe & multa consolatione
(in §. præcedente) Beatam in judicio
universalis resurrectionem etiam cor-
porum: sic animæ reproborum à pri-
mo momento exitus ex corpore con-
cutiuntur (in hoc §.) horrore terribili
judicii universalis & condemnationis
quam se vident manere etiam corpore
tenus.

Cæterum ea quæ hucusque visa
sunt in Diphthera, cadere jam cœ-
perant in ætatem S. Joannis: quo su-
perstite ex parte fiebant. prophe-
tantur autem (prout admonuimus in
Prolegomeno) ut generalia omnium
ætatum reliquarum: talis enim est
persecutio sive à Judæis, sive ab Hæ-
reticis, sive ab Infidelibus: quæ nun-
quam penitus cessabit adversus Chri-
sti fideles usque ad ultima tempo-
ra, minore aut ampliore clade ani-
marum; DEO moderante omnia ad
salutem electorum. Perinde ut so-
lent esse bella, fames, & lues omni-
bus communia ætatibus fla-
gra DEI, strages
corporum.

Prophe-
tata; etia
cœpta.

* * *
* * *

TRACTA-

TRACTATUS X.

IN CAPUT VII.

Ostensus fuit clamor animarum sanctarum: & differri Judicium generale impiorum persecutorum. adhuc enim prorogatur tempus persecutionum, & continuantur pericula; quorum non statim finis: sed augetur magna turba prædestinatorum Martyrum & conservorum. de quibus proinde sequitur in Cap. septimo.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 7. Vers. 1.) *Post hæc vidi quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor Ventos terræ, ne flarent super terram, neque super mare, neque in ullam arborem. (v. 2.) Et vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi: & clamavit voce magna quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ, & mari, (v. 3.) dicens: Nolite nocere terræ, & mari, neque arboribus, quoad usque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum. (v. 4.) Et audiui numerum signatorum, centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israel. (v. 5.) Ex tribu Iuda duodecim millia signati: Ex tribu Ruben duodecim millia signati: Ex tribu Gad duodecim millia signati: (v. 6.) Ex tribu Aser duodecim millia signati: Ex tribu Nephtali duodecim millia signati: Ex tribu Manasse duodecim millia signati: (v. 7.) Ex tribu Simeon duodecim millia signati: Ex tribu Levi duodecim millia signati: Ex tribu Issachar duodecim millia signati: (v. 8.) Ex tribu Zabulon duodecim millia signati: Ex tribu Ioseph duodecim millia signati: Ex tribu Benjamin duodecim millia signati. (v. 9.) Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis: stantes ante thronum, & in conspectu Agni, amicti stolis albis, & palmae in manibus eorum: (v. 10.) Et clamabant voce magna dicentes: Salus Deo nostro, qui sedet super thronum, & Agno. (v. 11.) Et omnes*

, Angeli stabant in circuitu throni, & seniorum, & quatuor animalium:
 , & ceciderunt in conspectu throni in facies suas, & adoraverunt Deum,
 , (v. 12.) dicentes, Amen. Benedictio, & claritas, & sapientia, & gra-
 , tiarum actio, honor, & virtus, & fortitudo Deo nostro, in sacula, sacu-
 , lorum, Amen. (v. 13.) Et respondit unus de senioribus & dixit mihi: Hi,
 , qui amicti sunt stolis albis, qui sunt? & unde venerunt? (v. 14.) Et dixi
 , illi: Domine mi, tu scis: & dixit mihi: Hi sunt, qui venerunt de tri-
 , bulatione magna, & laverunt stolas suas, & dealbaverunt eas in san-
 , guine agni: (v. 15.) ideo sunt ante thronum Dei, & serviunt ei die ac
 , nocte in templo ejus: & qui sedet in throno, habitabit super illos.
 , (v. 16.) Non esurient, neque subient amplius, nec cadet super illos sol,
 , neque ullus aestus: (v. 17.) Quoniam Agnus, qui in medio throni est,
 , reget illos, & deducet eos ad vitæ fontes aquarum, & absterget Deus
 , omnem lachrymam ab oculis eorum.

S. I.

Quatuor Angeli tenent Ventos.

Sigilli
 sexti
 Pars al-
 tera.

Tempe-
 stas à 4.
 Ventis:

i. **V**ersamur in ea parte Libri
 quæ claudebatur Sigillo sex-
 to. Major hinc quam exactis
 retrò annis numerus Christianorum
 præparatur ad Martyrium, vel ad con-
 fessionem non multum imparem mar-
 tyrio. Toto enim orbe terrarum im-
 minet motus, & laxandi erunt VEN-
 TI ac permittendi furere ex 4. AN-
 GULIS TERRÆ, ac procella exci-
 tanda omnium hueusque atrocissima
 inter gentiles, sub Imperatoribus simul
 binis Diocletiano & Maximiano: quæ
 persecutio digna profectò fuit nomi-
 natim innui in Apocalypsi & describi
 per impetum 4. Ventorum undique ir-
 ruentium ut flando sternant. quando
 hi duo præcipui hostes Christianorum,
 immani per orbem conspiratione, to-

tos vi & astu se impenderunt ad excin-
 dendam Religionem Christianam, &
 ad Christianos terrâ marique extin-
 guendos. Nihil propemodum, aut
 parum admodum, singulæ persecutio-
 nes præcedentes ad hanc furiosissi-
 mam: numeratos fuisse in singulos
 menses decies & septies millenos Mar-
 tyres, ut narrat Eusebius de solo Dio-
 cletiano! non remisisse sed crevisse ra-
 biem persequendi, decennio toto Im-
 perii, per Occidentem atque Orien-
 tem.

2. Sed non priùs hæc tam atrox
 tempestas, & flatus ventorum, quam
 signaculum peculiare & præmunitio
 electorum Martyrum & Confesso-
 rum. nam eum in finem coërent
 (quod græcè habetur, κρατῶντας) ac

DE-

DETINENT hos ventos ANGELI QUATUOR : laxaturi : n̄ sifterentur à potiore ANGELO, missō AB ORIENTE (qui ORIENS est Christus: Zach. 3. v. 8. Luc. 1. v. 78.) à quo Angelo SIGNUM exhibetur DEI VIVI.

Non laxandis antè quàm signentur servi DEI:

Hic injicit moram illis 4. Angelis, quoadusque præcautum fuerit de cælo servis DEI prædestinatis, qui signantur, nolint proinde promiscuè nocere: & verò nōlle optant, ut Angeli salutare; libenter enim detinent ac differunt flatum id est irruptionem ac turbinem venturum cum *nocumento* TERRÆ, MARIS, ET ARBORUM.

Nominantur hæc tria : quia dispersa erat multitudo innumera seniorum DEI in locis mediterraneis ; in maritimis, in arboretis & sylvis, (quas incolabat anachoretarum maxima copia,) seminariis Martyrum & Confessorum, prout mentio est in Conciliis & in Actis illorum temporum. Cùm igitur his omnibus ex locis extrahendū essent & abripiendi cumulatim servi DEI, & ad apostasiam cogendi omni genere artificiorum ac suppliciorum : congruum erat, ut fidelis DEUS, qui salvos illos vellet, præ-signaret eos, armaret, firmaretque adversus persecutionem omnium nominatissimam & periculosissimam.

Et moderato-ribus 4. Angelis. 3. Providentia DEI est, quòd ille motus & laxatio ventorum ac procella commissā sit moderanda 4. Angelis Præsidibus 4. cardinum orbis ac proinde primatiorum ventorum. hoc enim significant verba, QUIBUS DA-

TUM EST NOCERE : illā videlicet conditione, lege, & fine qui intenditur divinitus. insinuat namque his verbis conditio sub qua datum est, & quo limite ac fine datum : & quid eos faciat expectare detinendo ventos ; nempe ut signentur contra tempestatem & roborentur electi : ac demum quo fine postea permittere debeant & cujusmodi nocumentum terræ & maris, ut jam jam dicemus. Nam & S. Hieronymus in Dan. c. 7. quatuor *Angelicas intellexit potestates quibus principalia Regna commissa inquit sunt* : & ad hoc significandum adduxit locum Deut. 32. v. 8. (ex 70.) *juxta illud, quod in Deuteronomio legimus : quando dividebat Altissimus gentes, quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum juxta numerum Angelorum DEI.*

Ad hos Angelos is qui ascendit missus ab ortu Solis : NOLITE, inquit, v. 3. & c. QUOADUSQUE SIGNEMUS. quæ est invitatio illorum quatuor ut unà juvent prius in signandis electis per suos omnes angulos terræ. sic enim habet Arabicus textus : *quoadusque signetis.* nempe istā restrictione datum vobis est nocere, eaque cautione atque exitu permittere laxationem tempestatis, ut benè sit Signatis, & magno animarum bono quæ præmuniuntur ad certamen. hac signatione factā concitetur sanè orbis in Christianos terrā marique : Christianorum sanguine fundendo simul sæviatur adhuc, simul extinguitur idololatriæ vis : profeminetur illo semine fides Christi per 4. partes orbis, & in contumacia repro-

reproborum probentur propagenturque electi. proveniat ex his motibus bonum ingens, ô Angeli Signatores & administri simul Justitiæ & consiliorum DEI; quod est Christianæ Religionis dilatatio & profectus, Cœli ac Beatitudinis amplificatio & splendor, ac Beatæ multitudinis accumulatio.

Hæc enim verè contigerunt, seminatúsque est & propagatus Christianismus persecutione.

Donec deferbuit illa persecutio, in quatuor jam partibus disseminatâ fide: secutâque est pax, quod est Silentium de quo infra initio Capitis sequentis.

S. II.

Signati.

Signatura.

1. **F**igura fuit hujus Consignationis illa apud *Ezechielem* cap. 9. v. 4. facta in frontibus virorum per signum Thau salutare, quod formam habebat Crucis in antiquis literis Hebraicis. Immò & illa multò antè in *Exodo* cap. 12. v. 22. quâ in postibus Hebræorum exiturientium ex *Ægypto* signatum fuit illud idem signum: juxta S. Hieron. qui sic scribit in *Isai.* 66. *Ponet in eis signum* (v. 19.) *quod in Ezechiele, principio sub Thau litera Hebraica interpretatione monstratur: quo signo qui fuerit impressus, manus percutientis effugiet. Hoc & postes domorum in Ægypto signabantur, quando pereunte Ægypto solus Israël mansit illæsus.* Addit de Achaz, noluisse illum accipere hoc signum *Isa.* 7. v. 12. *Prophetam hoc precari, fac me-*

cum signum in bonum, psal. 85. v. 17. & ps. 59. v. 6. denique hoc nobis Dominum in frontibus nostris posuisse, *ut liberè,* inquit, *diceremus, signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Hæc Hieronymus.

Hoc signum generosæ libertatis impressum electis fertur in fronte, quæ sedes esse solet verecundiæ: & significat *καρπύσια* & confessionem apertam non erubescens Evangelium, & in illo crucifixum: quæ cum sit supernaturalis, affertur de cœlo, ab eo cui nomen est Oriens ex alto; gratiâ illius, & operâ præsentium Angelorum roborante nos in fide & dilectione Christi quæ fortior est morte atque omnibus tormentis.

Imprimat fortius nostræ fronti, ô Lector, sanctus DEI Angelus Orientalis hoc signum! & constanter meminerimus nos consignatos, ut servos Christi: 2. *Cor.* 1. v. 21. *qui signavit nos.* *Eph.* 1. v. 13. & cap. 4. v. 30. *signati estis.*

2. Hac occasione præmonstrantur omnium simul persecutionum Signati: quorum duæ sunt turmæ. Prima est

Turma
12. Tribuum
recensita-
tarum.

est eorum qui ex Circumcisione con-
versi sunt ad Christum: quorum cata-
logus recensitorum, ex singulis Tribu-
bus DUODECIM MILLIA: qui uterque tam duodenarius quam mille-
narius cum sit numerus plenus in Scri-
pturis, ideo ducto duodenario milliū,
seu multiplicato, in duodecim Tribus,
prodit summa connumerorum ple-
nissima, CENTUM QUADRA-
GINTA QUATUOR MILLIA: quo numero exprimitur series Judæo-
rum tribulium Christi secundum car-
nem. fuitque ab horum numeratione
incipiendum, quia *salus ex Judæis est.*

Turma
Gentiū
Signata-
rum.

Altera turma est ex Gentibus: utiq;
etiam Signatorum. nam commune est
utrisque signati: sicut vicissim stolæ,
palme, canticum communia sunt illis
qui ex Judæis.

Discrimen est in numero. quod ii,
qui ex ISRAEL secundum originem
simul carnis, sint numerabiles: cæteri,
qui secundum solam promissionem,
sint sicut stellæ Cœli, de quibus dicitur
Gen. 13. v. 5. *numera stellas si potes*, quod
de *promissa posteritate cœlesti* exponit S.
Aug. lib. 16. de civ. cap. 23. Hæc TUR-
BA dicitur innumerabilis homini:
QUAM DINUMERARE, inquit,
homo NEMO POTERAT (nam
DEO non solum illi sed & capilli eorum
numerati sunt.) Ait collectam esse
EX OMNIBUS GENTIBUS, &
gentium TRIBUBUS (distributione
gentium à filiis Noë Gen. 10. v. 32.) ET
tribuum POPULIS, ET populorum
LINGUIS. Meminit hujus loci S.
Cyprianus in lib. de exhort. Mart. cap.
II. *Numerari non possunt Martyres Christi.*

*stiani, restante Apocalypsi & dicente: Post
hæc vidi urbem magnam &c. Conclu-
dit aureâ exhortatione ad omnes nos:
Quod si tantus ostenditur & probatur
Christianorum Martyrum populus, ne-
mo difficile vel arduum putet esse Marty-
rem fieri, quando videat Martyrum po-
pulum non posse numerari.*

3. Dignum est ponderatione, quod
in prima Turma, in recensitione duo-
decim Tribuum signatarum filetur de
Tribu Dan, & ejus loco reponitur Tri-
bus LEVI. non alio notiore mysterio
quàm, ut isto suo silentio Apocalyp-
tico det indicium occultum nascituri Anti-
christi ex patre de tribu Dan: juxta va-
ticinium Jacob Gen. 49. v. 17. *Fiat Dan
coluber in via, cerustes in semita, mor-
dens ungulas equi ut cadat assensor eius
retrò.* quod esto dixerit Jacob ad lite-
ram de Samsonem, cui convenit meta-
phora serpentis & reguli obsidentis
vias populantium equitum, prout in
Traditionibus Hebraicis in Gen. expo-
nit S. Hieronymus, spirituali tamen
eoque præcipuo in sensu prædictum
esse de Antichristo sentiunt SS. Patres.
Enimverò Patriarcham Jacobum re-
spexisse ad utrumque, ad Samsonem &
ad Antichristum eodem oraculo, nil
est novum in Prophetis: cœpisse au-
tem à Samsonem, & præviso ex eadem
tribu Antichristo transisse atque aver-
tisse se cum protestatione Christi (quæ
expectabo, inquit v. 18.) non hinc oritu-
rit. Sic Jacobum introducit Hierony-
mus loquentem in hæc VERBA, l. c.
*Videns ergo iam fortem Nazaraum
tuum &c. putavi, o DEUS, ipsum esse
Christum Filium tuum: verum alter*

Cur o-
missa sit
Tribus
Dan.

I mih

mibi Salvator mundi & mei generis præstolandus est. Absolutissimè S. Ambrosius lib. de benedict. Patriarcharum cap. 6. postquam prælocutus esset de Samsonè: non hunc, inquit, Prophetia significat, sed Antichristum, qui futurus est in tribu Dan. & in psal. 40. sed alter hic significatur futurus, Antichristus ille qui sedebit in Templo tanquam sit DEUS &c. ubi de illo explicat Scripturam citatam Gen. 49. v. 17. S. Augustinus lib. 6. in Heptateuchum quæst. 22. (Jacob) talia dixit de isto Dan, ut de ipsa tribu existimetur exsurrocturus Antichristus. S. Greg. lib. 31. mor. cap. 10. Antichristi adventus asseritur: & quia Judæa erroris sui laqueis capta pro Christo Antichristum expectat; benè Jacob (avertens se,) Salutare tuum expectabo Domine, id est, non sicut infideles Antichristum. explicat etiam ipse locum Genesis de Antichristo: & inter cætera; Ungulas quippe equi mordere, est extrema sæculi feriendo contingere.

Sanè hanc prætermiſſionem Tribus Dan, inter Signatos hoc loco Apocalypſeos, factam esse in detestacionem Antichristi gignendi ex Tribu Dan, docent magno consensu SS. Patres. S. Hieron. lib. 1. cont. Jovin. S. Ambros. S. Augustin. & S. Gregor.

modò citati. quibus omnibus antiquior S. Irenæus lib. 5. adv. hæc. cap. 30. cum Antichristum dixisset oriturum ex Tribu Dan: *Et propter hoc, inquit, non annumeratur Tribus hæc in Apocalypſicum his quæ salvantur.*

Propter eandem causam Tribui filiorum Dan, etsi majori natu quàm Nephthali, neque minori numero quàm cæteræ, tamen (ut habetur Josue 19. v. 40.) *egressa est fors septima,* ultimo videlicet loco: ut de qua Jacob infausta præviderat.

Neque tamen hinc, ex hoc silentio S. Joannis sequitur, neminem signandum salvandumve de Tribu Dan. sed neque Tribum hanc eo maximè nomine adhæsuram Antichristo quòd hinc originem sit habiturus: siquidem dicemus inferiùs in Tract. 24. fore ut apud Judæos dissimulet Antichristus hanc suam Tribum & procreationem ex incerto patre Danita: cum eum paritura sit mulier meretrix de Tribu Juda, adeoque gesturus sit se progenitum de femore Judæ, inde enim expectant legitimum Messiam & sceptrum, Gen. 49. v. 10.

Omnino congruè clandestina nati-
vitas indicata silentio est: in super & infanda.

S. III.

Habitus & præmium Signatorum.

Signa-
torum
ſitus:

i. **P**Rævidentur STARE ANTE
THRNUM: cujus & loci &
ſitus energiam dat S. Augustinus ser. 11.

de Sanctis: *Stant enim modò ante Thronum DEI, coronati, qui quondam ante thronum Judicum terrenorum jacebant pænis*

poenis astricti. ET IN CONSPECTU AGNI: de quo conspectu idem S. Doctor ibidem; *Stant in conspectu Agni, nullâ ratione illic à contemplanda eius gloria separandi, à cuius hic amore nec per supplicia poterant separari.*

Ami-
ctus:

AMICTI STOLIS ALBIS. *Per stolas albas, ait S. Aug. debemus intelligere mercedem Baptismi, premium Martyrii, mercedem aeternorum & gaudium caelestis patriæ.* ET PALMÆ IN MANIBUS EORUM. Et has & illas explicat breviter idem S. Aug. *Palmæ in manibus habent, quia præmia in operibus.* Et de palmis S. Ambros. ser. 98. *de temp. per palmam dextera Martyris honoratur: premium enim quoddam est palma Martyri: quæ consenti lingue dulcem fructum tribuit, & victrici dextera gloriosum præstat ornatum. Et planè palma Martyribus suavis ad cibum, umbrosa ad requiem, honorabilis ad triumphum: semper vivens, semper vestita foliis, semper parata victoriæ. Atque ideò non marcescit palma, quia Martyrum victoria non marcescit.*

Clamor:

ET CLAMABANT VOCE MAGNA; SALUS DEO NOSTRO QUI SEDET SUPER THRONUM ET AGNO. Etiam hunc clamorem, & quid sit clamor salutis DEO, exponit S. Aug. l. c. *Magnâ voce salutem DEO decantant, qui magnâ gratiarum actione recolunt, non sua, se virtute, sed ipso auxiliante tribulationum impugnantium superasse certamina.*

Doxologia An-
gelica;

2. Hic OMNES ANGELI, IN & cum toto CIRCUITU THRONI, qui est SENIORUM ET QUAR-

TUOR ANIMALIUM, prociderunt & adoraverunt; cum hac clausula, AMEN: & cum formula sequente quæ continet 7. elogja erga DEUM.

1. BENEDICTIO: (græcè ἡ εὐλογία) quæ de DEO benè omnia dicantur. Ipsi attribuitur omnis perfectio illimitata: & Ipse dicatur esse in se & ad intra, quæ phrasîs est Scholarum Theologicarum, *omne bonum*; sibi met omnia & ἀντάρκης quantumlibet benè de eo dixeris, minùs dixeris quàm est: Eccli. 43. v. 29. *multa dicemus & deficiemus &c.*

Formu-
la illius;

2. CLARITAS: illi unde omne lumen est ad Extra & esse creaturarum: sine quo meræ tenebræ & non esse.

3. SAPIENTIA: ei qui est idea & artifex omnium rerum: quoniam in sapientia sua fecit illas (psal. 103. v. 24.) eâque disponuntur omnia & ordinantur.

4. GRATIARUM ACTIO omnium largitori beneficiorum.

5. HONOR tanquàm supremo dominatori omnium, & fini universorum ad quem & propter cuius honorem cuncta sint dirigenda. 1. Tim. 1. v. 17. *soli DEO honor.*

6. VIRTUS (græcè ἡ δόξα) quia Ipse est de quo Apostolus 2. Cor. 3. v. 5. *omnis sufficientia nostra ex DEO est, omne posse, & omnes vires nostræ ad operandum, naturaliter, super-naturaliter, sine quo aut cuius gratia & auxilio possumus nihil, Joan. 15. v. 5.*

7. FORTITUDO (græcè ἡ ἰσχύς) id est robur ad perseverandum

I 2 & per-

& perfringendum omnia aduersa per quæ pertingitur.

Ita, ut sit Ipse sibi omnia : Ipse Lux aliis : omnia in Ipso : ab Ipso : ad & propter Ipsum : cum Ipso & per Ipsum.

Claudunt formulam : Cuncta hæc pertinere & attribui debere DEO tam NOSTRO : & IN SÆCULA infinita, de quibus scriptum est psal. 83. v. 5. in sæcula SÆCULORUM laudabunt te. AMEN.

Hi Signati unde uenerunt.

3. UNUS DE SENIORIBUS uellicat Joannem super his Signatis : QUI SUNT ET UNDE UENERUNT? ac desiderant audire, ipse respondet : uenisse DE TRIBULATIONE MAGNA (græcè, illâ magnâ,) persecutione animæ & tormentis corporis : luisse STOLAS SUAS & dealbasse IN SANGUINE AGNI, quod duplicem habet sensum ; primò de illo sanguine Agni, qui pro ipsis prior fusus fuit; in hoc enim & in meritis illius lotæ sunt stolæ eorum ; atque ideò dealbatæ, quia in sanguine Agni nouelli, sanguine lacteo, ait S. Bernardus ser. 1. de Paschate. Alter sensus est, de proprio suo sanguine quem effuderunt. sanguis enim, eorum fusus ex corporibus, ita sanguis est Agni, sicut corpora eorum membra Agni, & Agnus de semet queritur, Act. 9. v. 4. *Saule, Saule, quid me persequeris?* in hoc ergo suo sanguine laverunt stolas, & reddiderunt eas albas ac lucidas : contra quàm tortoribus uisi sunt deformari sanguine, Martyres. quem potestimum sensum suggessit S. Augustinus l. c. *Stolas quippe, inquit, Martyres*

in sanguine Agni laverunt, dum membra sua qua oculis insipientium uisa sunt pœnarum squalore fœdari, sic potius fuso pro Christo sanguine ab omnibus mundatè contagiis, in super & beatâ immortalitatis luce digna reddidère.

Hæc ille Senior, undenam isti uenerint : quò autem pervenerint, addit : IDEO, ait, SUNT ANTE THRONUM DEI : ET IN TEMPLO EJUS sancto atque augusto SERVIUNT EI, quod est regnare : DIE AC NOCTE, id est perpetuò, prout S. Augustinus in hunc locum : *Dies quippe, ait, & nox non vicissitudinem temporis, propriè : sed perpetuitatem, tropicè, significat : nox enim non erit illis sed dies una (dies perpetua, illa una psal. 83. v. 11.) melior in atris Christi super milia.* Pergit, fore domesticos DEI, qui HABITABIT SUPER ILLOS, tutos enim sub illo : fore, (quod iisdem uerbis dixit Isaias cap. 49. v. 10.) ut NON ESURIANT NEQUE SITIANT, sine adustione SOLIS aut ÆSTU sint, id est, immunes ab omnibus incommodis uitæ mortalis. QUONIAM REGET ILLOS AGNUS, (græcè ποιμαίνε in loco pascuæ) ac DEDUCET AD VITÆ FONTES AQUARUM : addit Isaias, *ad fontes aquarum potabit eos : fontes, de quibus ipse Agnus Joan. 4. v. 14. quòd saliant in uitam æternam.* In illa igitur uitâ fore, ut ABSTERGAT DEUS æternum OMNEM LACHRYMARUM AB OCULIS : quæ est consolatio ac Beatitudo quam promisit Agnus Matth. 5. v. 5,

Et quò.

Ecce

Marty-
rum de-
nomina,

Ecce tibi fructus persecutionum: ad Cœlum deductæ amplissimæ colonix: in terris verò propagatio fidei per totum mundum, dum sanguis Martyrum, qui seminatus est, fuit (ut supra diximus cum Patribus) ubique semen Christianorum. Neque tamen soli Martyres sunt inter Signatos, tamen si eminent inter illos; de quibus dictum

fuit cap. 6. v. 11. quòd interficiendi erant: sed & Confessores atque omnes id temporis piè defuncti: etiam hi enim participes sunt tribulationis, & stolarum albarum, quas lavisse in sanguine Agni est communicasse tum meritis illius, tum persecutioni & passionibus ejusdem.

tio fit à
potiore;

Qua tanta in turba Signatorum, & cum illa, in circuitu Throni etiam nos: Signati prosternamur, & proni accinamus illam formulam Beatorum, cum suis 7. elogiis DEO & Agno: Benedictio, & claritas & sapientia &c:

TRACTATUS XI.

IN CAPUT VIII.

Diximus, in refectione sex Sigillorum, ostensa esse ea quorum pleraque initio & aliquâ parte sui cœperant tunc contingere, mundo atque experientiâ teste: atque ejusmodi, ut sint generalia omnium temporum. ob quas duas causas satis fuit has partes Diphtheræ percurri videndo & enarrari solis duobus Capitibus. Deinceps autem Visio & scriptio prolixior eorum, quæ & particularia magis, & inceptura eo tempore quod est inter ætatem S. Joannis & reliquum finem mundi: de quibus in apertura septimi Sigilli, per 4. Capita sequentia.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 8. Versu 1.) *Et cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cœlo, quasi media hora. (v. 2.) Et vidi septem Angelos stantes in conspectu Dei: & data sunt illis septem tube. (v. 3.) Et alius Angelus venit, & stetit ante altare habens thuribulum aureum; & data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus Sanctorum omnium super*

, per altare aureum quod est ante thronum Dei. (v. 4.) Et ascendit fumus
 , incensorum de orationibus Sanctorum de manu Angeli coram Deo.
 , (v. 5.) Et accepit Angelus thuribulum, & implevit illud de igne alta-
 , ris, & misit in terram, & facta sunt tonitrua, & voces, & fulgura, &
 , terra motus magnus. (v. 6.) Et septem Angeli, qui habebant septem
 , tubas, preparaverunt se, ut tuba canerent. (v. 7.) Et primus Angelus
 , tuba cecinit, & facta est grandis, & ignis, mista in sanguine, & missum
 , est in terram, & tertia pars terra combusta est, & tertia pars arborum
 , concremata est, & omne fœnum viride combustum est. (v. 8.) Et secun-
 , dus Angelus tuba cecinit; & tanquam mons magnus igne ardens mis-
 , sus est in mare, & facta est tertia pars maris sanguis. (v. 9.) & mor-
 , tua est tertia pars creatura eorum qua habebant animas in mari, & ter-
 , tia pars navium interiit. (v. 10.) Et tertius Angelus tuba cecinit: &
 , cecidit de cœlo stella magna ardens tanquam facula; & cecidit in ter-
 , tiam partem fluminum, & in fontes aquarum. (v. 11.) Et nomen stel-
 , lae dicitur absinthium; & facta est tertia pars aquarum in absinthium:
 , & multi hominum mortui sunt de aquis, quia amara facta sunt. (v. 12.)
 , Et quartus Angelus tuba cecinit: & percussa est tertia pars solis, & tertia
 , pars luna, & tertia pars stellarum, ita ut obscuraretur tertia pars eorum,
 , & diei non luceret pars tertia, & noctis similiter. (v. 13.) Et vidi, &
 , audivi vocem unius aquilæ volantis per medium cœli, dicentis voce mag-
 , na: *Va, Va, Va* habitantibus in terra, de cæteris vocibus trium An-
 , gelorum, qui erant tuba canituri.

S. I.

Silentium: & quæ in illo.

*Septimū
 Sigillum.*

1. **A**PERTO septimo Sigillo FA-
 CTUM EST SILEN-
 TIUM & quies à perfec-
 tione illa continuata & horrida tot
 consequenter Imperatorum ethnico-
 rum: simul & ab idololatria, quæ visa
 est suffocari vel extingui per sanguinem
Silentiū. Martyrum. Dicitur hoc Silentium

IN COELO factum esse, atque à
 DEO cœli profectum. præterquam
 quod etiam Cœlum Ecclesia militans
 illo sibi facta gratulata est, magnâ &
 beatâ cum exultatione suorum San-
 ctorum in terris de repressâ supersti-
 tione idolorum, & fortiter expugnato
 Satana, opulantis Angelis sanctis;
 prout

In Cœ-
 lo.

prout de hoc Silentio canit Ecclesia in publicis precibus: *Factum est silentium in Cælo, dum Draco committeret bellum; & Michael (Præses Ecclesiæ, ac dominator idololatriæ) pugnavit cum eo & fecit victoriam.*

Mediâ horâ,

Factum est autem, QUASI MEDIA HORA. græcè *ἡμέρα* est tempus: unde S. August. ep. 80. ad Hefychium de S. Joanne in Apoc. *convenientissimè ille Apostolus creditur horam possuisse pro tempore.* Dicitur autem media: quia intervallo temporis medio inter persecutiones ethnicas præcedentes, & inter nova alia pericula, quæ impendent Ecclesiæ: quorum præcipua per sex primas Tubas denuntiabuntur, præmonentibus Angelis ut caveantur. In græco textu est *ἡμισέλιον*, id est dimidia hora: neque enim diu; nec integrè quies omnis, sed mediâ ex parte.

Incensatio multa,

2. Interea in hoc Silentio, & Ecclesiâ pacata, THURIBULUM ET INCENSA MULTA, in templis Christianorum publicè constructis toto terrarum orbe: ORATIONES SANCTORUM; vigor & flos divini cultus id temporis in omnibus Ecclesiis (nec minus eximius in Asiaticis:) ætas aurea in qua plerique maximi Doctores Ecclesiæ ac plurimi simul, effloruerunt: & plena omnia hymnis ac laudibus eucharisticis pro repressione diaboli, tranquillitate, incremento ac dilatatione Religionis Christianæ. Offert eas preces ANGELUS DEI SUPER ALTARE, ex thuribulo aureo: ascendente FUMO odorifero & pretioso CORAM DEO.

Præpa-

Dum interim hâc obortâ quiete so-

liciti statim Ecclesiæ ANGELI, illi vigiles Præsides SEPTEM, stantes in conspectu DEI (cap. 1. v. 4. & cap. 5. v. 6.) PRÆPARAVERUNT SE ad denuntianda alia gravissima pericula secutura in Ecclesiis cum cæteris, tum præsertim Asiaticis ad quas sermo & cautio valdè particularis in Apocalypsi.

Præparatio illorum sita est in eo: primùm ut excitent terrestres Angelos Ecclesiarum, Episcopos, ad proclamandum ea quæ sunt prædicta in Evangelio & præcavendum: Athanasios, Hilarios, Basilios, Nazianzenos, Epiphianos, Hieronymos, Chrysostomos, & ex aliis deinceps alios. deinde, ut his adjutores suscitentur Fundatores Ordinum, vitæ cælibis Angelicæ, & prædicationis Evangelicæ: qui circa illa tempora cœperunt ex instituto S. Basilii, Hieronymi & in posterum sequentium. qui Ordines velut *Tuba* infonuerunt per universam Ecclesiam, successionem mutuâ, & numero septenario id est universo, usque in diem mundi extremum: & multùm profuerunt præmuniendæ Ecclesiæ servandæque in his turbis. De hujusmodi significatione horum 7. Tubarum S. Hieronymus suggerit breviter his verbis (commentario in Joëlem cap. 2.) *In Apocalypsi quoque Joannis legimus 7. Angelos accepisse Tubas singulas; quibus per ordinem canentibus facta sunt quæ Scriptura describit. Præcipitur ergo nunc Sacerdotibus & Magistris, ut exaltent quasi Tuba vocem suam ut canant Tubâ in Sion, id est in Ecclesia quæ interpretatur specula atque sublimitas. Talis hîc est*

ratio tubarum.

Quid significet ea præparatio.

Et præ-
nuntia-
tio quo
fiat.

est præparatio Tubarum; & semper
is est finis cur DEUS prænuntiet im-
pendentia mala, ut evitentur: etiam
quando talia dicitur per se suosve An-
gelos immisurus aut permissurus, ut
rectè S. Chryostomus hom. 61. in
Matth. *hæc minatus est, ne hæc accidant.*
& hom. 10. *plagam minatur; non ut eam
in nos inducat, sed ut nos ad se potius ad-
ducat.* & alibi: *quare quæ facturus es
malapradicis? ut non faciam quæ præ-
dico.* Et S. Hieron. DEUS *neminem pun-
nire desiderans, quod facturus est commi-
natur.* & patet Jonæ 3. v. 10. *miserus
est DEUS super malitiam quam locu-*

us erat ut faceret eis, & Non fecit.

3. Postremò, post multa incensa
memorable illud accidit, ut ex suo
Thuribulo, DE IGNE ALTARIS
miserit Angelus IN TERRAM!
significans, ex ipso Altari & iis ipsis
qui ei deserviunt Ecclesiasticis oritura
mala: unde existant TONITRUA
eversura pacem Ecclesiasticam: VO-
CES & lites Episcoporum: FUL-
GURA, excommunicationes contra
invicem: ET TERRÆ magnus
MOTUS, id est, mutatio Ecclesia-
rum tremenda; ut jam videbimus.

Ignis de
Altarii.

Et omni-
na.

§. II.

Tubæ 4. primæ.

7. Tubæ: IN numero 7. Tubarum respicitur
ad SEPTEM TUBAS, quarum
usus in Jubileo, qui est annus remissio-
nis pro electis: & ad 7. *buccinas*, cum
quarum clangore circumitur Jericho
civitas & populus reproborum: Jos. 6.
v. 4. Ad singulas Tubas prædicuntur
mala: & quidem semper auctiora vel
incurabiliora usque ad ultimum *Væ*,
quod est Tubæ septimæ.

De his malis Apocalypticis, præno-
ravimus in Prolegomeno §. 2. & 3. non
esse grandinem, locustas, tenebras &
cæteras plagas vel hujus Capitis vel
Capitis 16, intelligendas literaliter. ne-
quaquam ista est phrasia Apocalypseos,
neque hæc mens scribentis mysteria
Ecclesiastica ad Ecclesias Asiæ. Per

plagas IRÆ DEI debent præcipuè
intelligi plagæ Ecclesiasticæ: tales quæ
referantur ad culpam; quod est obje-
ctum iræ divinæ: & universè per ten-
tationem, quæ prædicatur, tam timen-
dam & ultimam debet intelligi perse-
cutio potissimùm ea quæ fit animabus,
& seductio: juxta illud Christi, non ad-
modum aut minus timendum esse
(Luc. 12. v. 4.) *ab his qui occidunt corpus,*
atque adeò plus timendus est Antichri-
stus suâ imposturâ & prodigiis, ac po-
testate quæ Draconis est propria, sedu-
cendi animas: fingendo se Messiam &
adversando extollendoque se super
omnem Deitatem. nam iis, quas etiam
exercebit, atrocissimis pœnis, quibus
coget corpora tanquam Tyrannus

vio.

violentus & Cornu Bestiale; isto, inquam, genere persecutionis etiam primis sæculis, nondum tunc soluto Dia-

bolo, & quidem crudelissimè sævitum fuit.

Quorum est proclamare.

His positis sicut non potest vocari in dubium salvâ fide Catholicâ, quin hic libet sit Apocalypsis, id est, prophetia futurorum, & eorum maxime quæ de confiniis Asiæ, & quæ pertinent ad illas Ecclesias: ita nulla est admittenda dubitatio, quin prædixerit hæreses & schisma. Hæreses primatiæ illæ duæ sunt: Ariana; & ea quæ biceps à Nestorio & Eutychete. harum enim duarum cæteræ furculi, & cum iis connexæ: & hæ duæ pestilentissimè propagatæ. Schisma verò etiam crevit, adultum usque hodie: & illa duo genera hæreseon nondum extincta usque ad nostra tempora. De his futuris, tantum abest, ut existimandum sit Apocalypsin tacuisse ut etiam Tubis duxerit proclamanda: sed phrasi hieroglyphicâ sibi solenni; quam juvante Deo explicemus.

i. Tuba præcavet turbas Arianorum.

i. Ad primam Tubam prædicuntur turbæ Arianorum in Ecclesia: quorum integra & frequentia Concilia (intellige, Conciliabula.) Ibi FACTA EST GRANDO, quæ significat obstinationem: ET IGNIS, id est Zelus æmulationis quasi pro Deo: MISTA SANGUINE, id est peccato blasphemæ: malum MISSUM IN TERRAM, permissum cœlitus.

χλωρός, id est, omne germen virens) quod protulerant Ecclesiæ paulò antè in fertili statu, COMBUSTUM EST.

Malum diuturnum & crudele

Hieroglyphicum: combustio medicamentum.

Describitur, per simile grandinis & incendii terrestris & sanguinis: quorum iste est pro contaminanda terra & inficiendâ contagio; grando pro sternendis arboribus; ignis pro omni viridi depascendo. CONCREMATA est enim inter grandinem & sanguinem zelo illo ac dogmatis eorum TERTIA PARS TERRÆ, ubi civitates & populi: TERTIA PARS ARBORUM, ubi Cœnobia & Anachoretæ; etiam ipsi secuti partes Arianorum: FOENUM autem VIRIDE OMNE (græcè πᾶς χόρος

Duravit hoc malum non modò sæculis totis; nec non, cum persecutione per Imperatores aliquos Arianos & ejectione Episcoporum orthodoxorum; neque sine varia etiam direptione, vastitate, incendiis terrarum usque in Italiam & extremum Occidentem, per Reges Arianos Gothos, seu Ostrogothos seu Visigothos, est per Vandalos æquè Arianos ad meridiem: verùm etiam usque ad hodierna nostra (dum hæc in Apocaliptyn scribimus) tempora cernitur in suis scintillis. Atque inde ab initio traxit post se, alias Hæreses affines; quarum Macedoniana, Eunomiana, & similes blasphemæ contra Sanctissimam TRINITATEM: Dux & incentivum etiam sequentium dissensionum; de quibus jam jam ad Tubam secuadam.

Veruntamen excitati ad TUBAM

Profuit cantus Tubæ.

K

Oecumenici Nicæni aliorumq; Conciliorum laboraverunt in extinguendo incendio Doctores atque Episcopi orthodoxi : & salvârunt duas partes Ecclesiæ , tertiã parte amissã.

Secunda

Tuba præcinit tumulum inter se Nestorian. & Eutychn.

Hieroglyphicum: ardor montis in maritimis.

Malum permansens præ om-

2. *Ad secundam Tubam*, turbæ in Ecclesia novæ : uno eodémque tempore, Nestorianorum simul & Eutychnianorum : quorum Auctores doctrinã conspicui & sublimes auctoritate, alter Patriarcha, alter Abbas infulatus, uterque Constantinopolitanus, veluti MONS MAGNUS, EXARSERUNT contra invicem, & præcipites *Missi* turbaverunt MARE Totum Constantinopoleos : ita ut TERTIA PARS illius MARIS FACTA sit SANGUIS duarum sceleratissimarum hæresum inter se pugnantium : & TERTIA PARS eã peste MORTUA sit ANIMARUM, quæ IN MARI atque in insulis Archipelagi : & oris cæteris longè latèque : ET interierit TERTIA PARS NAVIUM & negotiationis transmarinæ ; illius tam celebris navigationis & commercii per Formatas seu Communicatorias ut appellabant, cum Ecclesia matrice orthodoxa. Huc spectat illud S. Augustini in Psal. 142. *Tales montes, jam sæpè diximus vobis, significant magnas quasdam animas sed malas. Non fecerunt hæreses, nisi magni homines, sed quantum MAGNI tantum mali MONTES.*

Describitur hoc naufragium Ecclesiarum & insularum Asiæ, per simile tempestatis maritimæ. Duravit diutissimè, & durat etiamnum (dum hæc scribimus, inquam) apud Asiaticos, uti

adhuc tertia pars eorum qui nomen Christi utcumque retinent, sunt alii Nestoriani, alii Eutychniani : utriusque impiissimè rei læsæ Majestatis in Christo seu uniùs personæ, seu duarum naturarum.

Contra quos, ad sonum TUBÆ in Conciliis Ephesino & Chalcedonen- si, insurrexerunt Patres ac præcones orthodoxi, & servaverunt etiam ibi duas partes Ecclesiarum tunc ab interitu. Neque aliæ Hæreses similes in Asia visæ tam primariæ & noxiæ, quàm illa Arii ; & hæc Nestorii cum Eutychnete ; cujus postremi, soboles Monothelitæ.

3. *Ad Tertiam Tubam* latè serpens malum & valdè perniciosum Orientalibus, incepit à lapsu DE COELO, quod est Ecclesia, STELLÆ MAGNÆ, Sedis Patriarchalis Constantinopolitanæ, in schisma præ superbia Photii schismatici, appetentis sibi primatum, ac dejecti de Cælo per Universale Concilium. Quod schisma invidiosè ARDENS, TANQUAM FACULA parva, incidit in FONTES AQUARUM, id est in cæteros Patriarchatus & primarios Episcopos, qui etiam ipsi pro Photio celebrârunt sua Concilia : ET IN FLUMINUM, Prædicatorum qui ex illis fontibus suum fluxum recipiunt, PARTEM TERTIAM. Nomen Schismati ABSYNTHIUM : quod vitia vitæ aquam dulcem uniformis gustus & unionis inter Ecclesias. Ad eò ut TERTIA PARS AQUARUM versa sit in amaritudinem ac malignitatem : ET HOMINUM MULTI, qui

nibus hæresibus,

Profuit cantus Tubæ.

Tertia Tuba præfigit imminens Schisma Ecclesiarum.

Hieroglyphicum: Vitiati fontes à lapsu Stellæ, qui

qui inde potabantur, **MORTUI SINT** fide sua Schismatica sine operibus & nexu charitatis.

Describitur hæc noxa per corruptionem fontium ex ruina Stellæ. Respicitur etiam ad simile fontium & potus aquarum amarissimi, Exod. 15. v. 23. *Nec poterant bibere aquas de Mara eò quòd essent amara.*

Profuit
cantus
Tubæ.

Quando etiam tunc sonuerunt **TUBA**, & hominum cæteris aquam dulcem propinârunt Doctores tenaces Catholicæ unitatis. Sed ex partibus fontium & fluminum non fuit exhaustum malum, quin perduraret sapor amaritudinis.

Quarta
Tuba
denun-
tiat de-
fectio-
nem
horrea-
dan.

4. Donec *Ad quartam Tubam* non solum corrupta schismate, quod abhinc duobus ferè cœperat sæculis, jam demum apertissimo & communi, verum etiam prolapsione interim in errores, jamque in pertinacem defensionem falsorum dogmatum, ut solet diuturnum schisma degenerate in hæresin, (Blasphemiam de Spiritu Sancto &c. saltem in modo loquendi sentiendique vulgari) iusto **DEI** iudicio **PERCUSSA EST** caligine atque *obscurata* defecit **TERTIA PARS SOLIS** qui est Fides seu Doctrina vera Christiana: **ET TERTIA PARS LUNÆ**, quæ est Ecclesia legitima: **ET TERTIA PARS STELLARUM** qui sunt Episcopi, *Multis* (ait S. Augustinus de stellis in Ep. 80: ad Hefychium) *qui gratiâ fulgere videbantur & cæteris præfulgere,*

Hieroglyphi-
con: de-
fectio
Solis &
siderum.

quomodo enim non multi, cum unâ cum Pacriarcha Constantinopolitano desciverint etiam alii Patriarchatus fundati ab Apostolis, Alexandrinus, & Antiochenus, & qui accesserat Hierosolymitanus: ita ut defectio facta sit lucis seu Veritatis penè omnium Asiaticarum Ecclesiarum, quæ tertia pars fuit, neque ignobilis quidem pars Ecclesiæ univertalis: adeò ut **NON LUCERET** illa **PARS TERTIA DIEI**, id est Solis; **ET NOCTIS** id est Lunæ Stellarumque **SIMILITER**, habitantibus in umbra mortis. *Ecclesia enim est* (inquit I. I. S. Augustinus) *Sol & Luna & stella, cui dictum est* (Cant. 6, v. 9.) *Speciosa ut Luna, electa ut Sol*: quæ non apparuit (Vox est S. Augustini) in illa sui parte, id est in particularibus illis Ecclesiis.

In his Tubis servatus est ordo Hieroglyphicorum mundi materialis. Nam post combustos mediterraneos, merlos maritimos, fluviatiles infectos; quæ sunt tres Tubæ præcedentes, hæc quarta calamitas describitur per similitudinem defectionis in sole, stellis, & luce aëris. Durat magna ex parte usque in præsens: inter dehortationes & sonitum continuum **TUBÆ**, qui in reliqua Ecclesia conservavit lumen, & aliquando in illis aliquid restituit tunc quando cecinit Tuba

Profuit
cantus
Tubæ.

Concilii Floren-
tini.

* *
* *

S. III.

Clamor Aquilæ : Væ.

Aquila. **I.** **C**Lāngit VOCE MAGNA ;
 Symbolum Imperii, AQUILA Constantinopolitana, Romani Orientalis Imperii Regia, inde à Constantino Magno celeberrimi factis Christianis & Doctoribus. Pavet, malè ominabunda super impendente omnimoda ruina Religionis & dominationis Christianæ in Oriente! Syriaca versio addit : Aquilam habuisse *in medio cauda sanguinem* : Omen finis exitialis propter peccata, quæ significantur sanguine in Scripturis.

Vox ejus 2. *Volat* vox ejus, id est fama ejus, **volantis:** **PER MEDIUM COELI;** quacumque patet Ecclesia Dei, Orientem inter & Occidentem : malè metuentibus, illi Imperio & Christianæ Imperiali Sedi, omnibus populis ad illam famam. Injiciebant hunc metum & augebant hunc clangorem aquilinum progressus ingentes circumquaque Saracenorum infidelium, auctore ab hinc aliquot sæculis Mahomete Arabe, cujus posterigrassabantur in Oriente, & imminabant Imperio & Christianitati tremendum in modum.

Piget meminisse interpretum quorundam, exponentium Aquilam esse vel Prophetam qui per mediam terram

percurrens proclamet sequentes plagas : vel etiam Angelum aquilæ formâ assumptâ pervolantem undique. Quid hoc postremum literale aliud est quàm desperare & deserere interpretationem literæ Apocalypseos?

3. Superest & incumbit *triplex VÆ* **Væ, Væ**
 triste **HABITANTIBUS IN TER-** **Væ:**
RA, præcipuè Asiaticis : quod incutietur ad tantum trium reliquarum Tubarum; de quibus in Capitibus tribus sequentibus. Advertit S. Ambrosius, super hunc locum Apocal. ex lib. 2. de Abraham cap. 7. non illud **Habitantibus**
væ dici hominibus omnibus; distinguit in terra.
 enim inter **INHABITATORES** terræ, id est homines *terrena conversationis,* & inter accolam qui sunt homines *in terris positi quorum conversatio in caelis est.* Ergo, inquit, non habitatores, sed *accola sumus terra hujus : accola enim temporalis diversorii spem gerit : habitator autem omnem spem atque usum suæ illic substantia locare videtur ubi habitandum putaverit.* Quem Ambrosius accolam, S. Petrus advenam nominavit & peregrinum qui se abstinere à carnalibus desideriis. 1. Pet. 2. v. II.

Satagat pius Lector eximere se hujusmodi Væ quod dicitur habitatoribus terræ; & illud sibi applicet sancti Ambrosii quod subjunxit post citata verba : *Itaque qui est terra accola, habitator Cœli est; qui autem habitator terræ, possessor est mortis.*

Et

Et illud Ruperti Abbatis in Apocalypsin hinc: quibus vel qualibus vae? habitantibus, inquit, in terra: id est, eis quos omninò ne sursum aspiciant detrahie terra, detinet affectio terrena.

TRACTATUS XII.

IN CAPITIS IX.

TUBAM QUINTAM.

Ventum est ad quintam Tubam, quæ annuntiat illud quod est Primum Væ de tribus: nam postea secundum væ ad cantum Tubæ sextæ. In quibus duobus væ infertur non soli vastitas illi Aquilæ, sed Asiæ & mundo universo: atque omnium maxima pericula Christianis inhabitatoribus orbis terrarum.

Tuba sexta præmatur abolitionem Imperii Christiani, Constantino-
poli.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 9. Vers. 1.) Et quintus Angelus Tuba cecinit: & vidi stellam de caelo cecidisse in terram, & data est ei clavis putei abyssi. (v. 2.) Et aperuit puteum abyssi: & ascendit fumus putei, sicut fumus fornacis magnæ; & obscuratus est sol & aer de fumo putei: (v. 3.) Et de fumo putei exierunt locustæ in terram, & data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terra: (v. 4.) Et præceptum est illis ne laderent foenum terra, neque omne viride, neque omnem arborem: Nisi tantum homines, qui non habent signum Dei in frontibus suis: (v. 5.) Et datum est illis ne occiderent eos; sed ut cruciarent mensibus quinque: & cruciatus eorum, ut cruciatus scorpii cum percutit hominem. (v. 6.) Et in diebus illis quærent homines mortem, & non invenient eam: Et desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis. (v. 7.) Et similitudines locustarum similes equis paratis in prælium: & super capita earum tanquam corona similes auro: Et facies earum tanquam facies hominum. (v. 8.) Et habebant capillos sicut capillos mulierum; & dentes earum, sicut dentes leonum erant: (v. 9.) Et habebant loricas sicut loricas ferreas, & vox alarum

earum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum:
 (v. 10.) Et habebant caudas similes scorpionum, & aculei erant in caudis
 earum: Et potestas earum nocere hominibus mensibus quinque; & ha-
 bebant super se. (v. 11.) Regem Angelum abyssi, cui nomen hebraicè
 Abaddon, græcè autem Apollyon, latinè habens nomen Exterminans.
 (v. 12.) Vt unum abiit, & ecce veniunt adhuc duo v. post hac.

S. I.

Putei reseratio & fumus.

Stella. I. **S**Tella quæ DE COELO ceciderat in Tuba tertia, videt esse datam clavem PUTEI ABYSSI: Qui si aperiatur, egredietur fumus sicut FORNACIS MAGNÆ qui obscuritatem densiorem minatur soli & aëri. STELLA est Patriarchatus Constantino-politanus cum sua urbe, quæ, ut vidimus Cap. præcedente v. 10. inciderat in schisma, & pro eo quodd fuerat in Cælo collocata, jacebat collapsa in imum terræ, contermina puteo abyssi. Erat secta Saracena puteus abyssi, quem foderat Arabs impostor, receptaculum profundum in quo collectæ superstitiones ac blasphemiarum progeneratæ ex inferno. Coaluerat (horrendum dictum!) & intumuerat propemodum octo sæculis, sed tanquam puteus opertus: qui nondum inundaverat Ecclesias quas Joannes nominavit. Quamobrem in Apocalypsi alia ferè commemoratio illius necdum fuit opus: præterquam ea quæ præcessit per medium Cœli (Cap. præced. v. 13.) vociferationis, & impendentis Væ atque horroris diu ac sæpius à Saracenis incussi & appropin-

Puteus
abyssi.

Adhuc
apertus,
ne ebulliret.

quantis. Adhuc FUMUS ejus, qui doctrinam illam significat infernalem, coercitus intra illam suam nationem Saracenorum & Sectam interim atnebatur ne ascenderet aut superfunderetur Imperio & culmini Christianorum.

2. Donec hunc puteum sibi APERUIT Constantinopolis schismatica & contumax in oblocutione adversus originem ac personam Spiritus sancti. Nam hujus Divinitate vindice DATA EST EI CLAVIS, id est facultas aperiendi permessa: postquam Schisma sex sæculorum & errores sponte assumpti præparaverant illam potestatem & illum aditum execrandum ex profundo superstitionum.

Diximus *fumum* significare doctrinam sectæ Saracenæ: is quasi ex FORNACE MAGNA sic ex inferno eum afflante fuerat progenitus: & in illo puteo, in illa sua Secta, conclusus interea tenebatur.

3. Nam ipse ille quidem puteus intra se fumabat jam per sæcula complura: & in illo agmen locustarum, quod natum erat in profundo abyssi, pascebatur

Apertura
ra putei.

Fumus
putei.

batur illo suo fumo doctrinæ superstitiosæ. Dudum hic fumus ejus infernalis, impatiens coarctationis & angusti spatii concutiebatur terram, erupturiens usque ad & subter Constantinopolim: sed hac adhuc inaccessâ reprimebatur intra statutos terminos, longâ dissimulatione DEI circa illam tantam urbem, & coërcitione putei, hoc est, *Sectæ ex abyffo collectæ, Quoad sub-*

lato repagulo, aperiente obstinatissimo Schismate tot jam sæculorum inventerato unâ cum pertinacia in temperariis dogmatis, diffusus est fumus atque intromissus in sedem olim Regiam Imperiis & Religionis Christianæ: cuius omnem reliquam sustulit lucem; & offudit tenebras Soli & aëri illi tantas, ut impediverit accessum & spem omnis illustrationis supernæ.

Obscu-
ratio.

S. II.

*Locusta ex fumo.*Locu-
stæ.

1. Simul cum illo suo FUMO repleverant LOCUSTÆ putei urbem ac ditionem atque Imperium Constantino-politanum, permixtæ & emissæ ad potiundum illo & ad Religionem conculcandam: additâ illis POTESTATE simili SCORPIONUM. Quæ, & omnia quæ hîc narrantur, manifestè cadunt in irruptionem Turcarum Constantinopolim: quando eâ potitus est Mahometes ejus nominis Imperator primus, everfor Orientalis Imperii anno Christiano 1453. Et, quod est væ primum, transit urbs & orbis Ecclesiæ Orientalis ad Turcas.

Hi sunt enim posteri & successores Saracenorum; progenies & indoles Tartarorum ex quibus prodierunt. Plinius lib. 6. nat. hist. cap. 7. meminit *Turcarum* jam tum circa Mæotidem paludem. Multitudine sunt sicut locustæ; virulenti sicut scorpiones.

2. His locustis non est negotium

devorandi FOENUM TERRÆ & quod in illa VIRIDE & quidquid pomorum in *arboribus*; prout refertur de locustis in Ægypto, quæ fuerunt figura vel umbra harum, Gen. 10. v. 15. Quasi dicat S. Joannes: non esse de genere locustarum brutarum; sed esse homines, quod apertè (v. 7.) subjicit ex FACIE dignoscendum. Quapropter in hunc versum quartum Apocalypseos, rectè ait Rupertus Abbas Comment. lib. 5. *Per spicue ostendit quia non per proprietatem sed per similitudinem Locustas de fumo illo exisse dicit: dum, quod locusta est facere, hoc illis interdictum esse scribit: locustarum namque est ledere fœnum terræ, & omne viride, omnemque arborem, quemadmodum inter plagas Ægypti scriptum est. Istitis autem, ne quid talium, sed tantum homines laderent: quia videlicet & ipsi homines erant qui hic Locustæ dicti sunt. Homines igitur cum sint, PRÆCEPTUM EST ILLIS TANTUM HOMI-*

Potestas
data:

HOMINES cruciare, eosque schismaticos quorum superficiem terræ operuerunt; nam hi sunt **QUI NON HABENT SIGNUM DEI** quod habere deberent à Spiritu sancto legitimum coram DEO & Ecclesia **IN FRONTIBUS SUIS**. Immò neque hæ locustæ ad interficienda corpora schismaticorum incolarum sunt propriè destinatæ, sed ad *cruciandum*, id est affligendum captivitate & servitute ejuscemodi præ qua *mors sit optabilior*, ut dicitur v. 6.

Limitata præcepto;

Tripliter.

Atque hoc est primum, quod *præcepto*, id est providentiâ divinâ, hic dicitur caveri. Accedit illud quoque alterum (nam uno eodémque verbo Apocalypseos dicuntur simul plura) quòd itidem cautum fuit divino eodém consilio & decreto, ne illis etiam in terris absumerent *omne germen Christianismi*, neque *omnem virorem pietatis erga Christum ac venerationis*, neque ut inter *arbores*, officerent habitationi eremicularum aut cœnobitarum. Etenim notorium est de Turcis, quòd patiantur fidem & cultum Christi, dummodò semel illas terras sibi subjecerint gladio & habeant subjugatas: Tolerant enim in Græcia, in Natolia seu Asia minore, in Syria, ipsis Hierosolymis templa: monasteria: quatuor Patriarchatus veteres qualescunque: peregrinationes undique visitantium loca sancta & sepulchrum Christi: adèd ut non solum permittant sed etiam committant custodiæ Christianorum habere illis hospitia sua & asceteria religiosa. Habet Constantinopolis Galatam seu Peram oppi-

dum, solo disjunctum Sinu, latitudinis triginta passuum: in quo plerique incolæ Christiani, ac præcipuè mercatores. Habet urbs Græcum Patriarcham, cui Monasterii sui ædes nobilis: Græcis cæteris ædes sacræ, etsi obscuriores, septuaginta censentur ab iis qui viderunt: Armenorum septem: Francorum decem circiter. Quem numerum aliis examinandum relinquimus. Quid quod perniciosissimâ simulatione suæ doctrinæ, ac velut incrustatione suæ Scripturæ (hanc enim Arabicum nomen sonat Alcoranus,) nec damnent quidem ita Christianos, quin concedant posse salvari: quos sicubi cogant abnegare Christum, id neque est illis generale; neque per se intentum (eâ violentiâ), id est, non propter abnegationem ipsam, sed ut securè utantur iis in bello, quos Renegatos vocant & omnes applicant ad arma. Denique illud etiam est tertium eorum quæ caventur præcepto, id est, dispositione divinâ: ut cum servitus & jugum illorum sit intolerabile in schismate his, qui, non signati, destituuntur gratiâ & DEI auxilio supernaturali, veris quidem servis DEI & signatis electis cedant omnia in bonum & ad salutem. Quò spectavit cantus TUBÆ.

3. Tempus **CRUCIATUS** definitur **MENSIBUS QUINQUE**: neque enim temerè in hoc loco nominantur menses. Rupertus quidem Abbas in Apoc. lib. 5. comment. *Quare autem mensium potius quàm annorum nomine vel numero illa servitutis tempora* (Loquitur de Israëlitarum mutatione servitutis) *Designantur? videlicet,*

Profusè cantus Tubæ.

Cruciatu mensibus quinque.

delidet, quia in mensibus secundum Lunam, quos solos Hebraei, de quibus sermo est, noverunt vel computant, mutabilitas crementi vel decrementi est; quæ & stultorum mutabilitatem significat, dicente Scriptura, Stultus ut Luna mutatur. Et infra: Potestas eorum nocere hominibus, mensibus quinque: id est servituti eos subicere per vices quinque. Ita ille.

Sed enim multò aliud Mysterium & evidenter aperitur in his mensibus: Et quidem duplici ex capite & sensu. Primò: constat eos Lunati circuitu effici: Et Lunationes esse Turcarum proprias, qui habent Lunam pro insigni, pro tutela, pro ornamento; & incrementa ejus ac decrementa pro superstitioso augurio: urbes ipsæ signantur Lunâ in mappis geographicis, & datur intelligi eas esse in ditione Turcarum. Lunationes autem quinque significant totidem mutationes (Eccl. 27. v. 12. *Ut Lunam mutatur*) quæ acciderint in Imperio Turcarum inde à prima regni hujus origine: & est numerus Lunationum quinquarius, id est

imperfectus in serie numerorum, utpote dimidius denarii qui est numerus perfectus. Computet peritus revolutionum Turcicarum mutationes quæ intervenerunt usque ad nostra tempora: & divinet quid restet ab accomplishmente quinarum; speretque prope abesse calum illius Jericho. Secundò: meritò Schismatici subiecti sunt Lunæ Mohometicæ: quia elegerunt mutari per schismata: & patiuntur vices stultitiæ sui ipsorum, In quos cadit illa expositio Ruperti in hunc locum (quam ille applicat variæ servituti Israëlitarum:) *Quod ergo dictum est; sed ne cruciarentur mensibus quinque; idem est ac si diceretur: sed ut quinquies in stultitiam mutati in servitutem redigerentur per vices quinque.* Videtur Apocalypsis hoc numero inundationis Locustarum respexisse ad inundationem quasi diluvii Asiatici; nam illa in Genesi obtinuit terram *diebus centum quinquaginta*, qui sunt menses quinque; cap. 7. v. 24.

§. III.

Descriptio Locustarum.

Jam quod ad Locustas attinet, hæ aptissimè referunt Turcas.

Locusta, r. **E**st locustæ materialis apud Italos animal infestum, nomen Cavaleta, quod sonat parvum Equum; eò quòd speciem gerat equi cataphracti, animal lorica-tum. Habet pinnas pro aculeis: va-

stat agros ac devorat: inquietum & vagum: agmen earum impudens quod omnia percurrit saltu ac volatu: sordidum quod omnia inquinat quantumvis munda aut regia. Ipsæ cum sint vi-

L les

les & exiguæ, totas provincias depascuntur & abliguriunt.

Impe-
rium
Turca-
rum.

2. Sequitur in Apocalypsi descriptio Turcici Imperii ad vivum. SIMILES, inquit, EQUIS PARATIS IN PRÆLIUM: ob audaciam armorum & professionem atque ardorem belli in quo ponunt omnia.

SUPER CAPITA EARUM TANQUAM CORONÆ SIMILES AURO. Habent verò, habent capita coronata velut auro: coronam in Syria ubi Damascus sedes est Regni: in Palæstina, ubi Hierosolymæ: in Africa, Tuneti: in Thracia, Constantinopoli: in Asia minore, Trapezuntii quæ est civitas Cappadociæ: ut omitam Reges & Principes tributarios in Bulgaria, Servia, &c.

FACIES EARUM TANQUAM FACIES HOMINUM. Quò manifestissimè ostendat non esse alios quàm homines: immò & præ se ferre ac servare certas leges humanitatis ac politiæ, cum erga externos, tum inter se præsertim.

HABEBANT CAPILLOS SICUT MULIERUM: Agathias lib. 1. scribit fuisse *intonfos, sordidos, implexos, squalidos*. Hodieque alunt cirrum aut crinem pendulum ex occipite; mulierum autem appellatione notatur eorum polygamia & mulierositas.

DENTES EARUM SICUT DENTES LEONUM. Ea est feritas in comminuendo quod ceperint; retinendòque mordicus, tanquàm dentibus: Barbara & arrogans in rapiendo & subjugando, tanquàm Leonum. Est & dentium leonis, naturalem af-

ferre putorem; infami mancipatu detinere. HABEBANT LORICAS SICUT LORICAS FERREAS. Pectus ac præcordia indurata, bellicosa, ferrea.

VOX ALARUM EARUM SICUT VOX CURRUUM EQUORUM MULTORUM CURRENTIUM IN BELLUM. Quis nescit eos pollere multitudine qua se effundunt in bellum: ac maximè equitatu valere, ac velut alatorum currum sono perstreperere atque horrendâ cum vociferatione additâ procurrere in aciem?

HABEBANT CAUDAS SIMILES SCORPIONUM, ET ACULEI ERANT IN CAUDIS EARUM: Vulnerant etiam animas, & aculeum infigunt apostasiam: non velut à fronte & apertè, ita ut velint extorres omnes Christianos; sed fraudulenter; implicando velut caudâ quâ alliciunt, aut pertrahendo captivitate quâ feriunt & premunt. Rupertus Abbas Com. lib. 5. *Scorpius*, inquit, *prîus capite blanditur; & post, caudâ feriens mortifera venena diffundit.* POTESTAS EARUM NOCERE HOMINIBUS: Violenta; & insidiola; genio ac formâ compositâ (pro ut hîc describitur) non ex solis locustis, sed commixta ex homine, leone, scorpio, & equo: præparatione belli ut equorum armatorum; facie, ut hominum; dentibus, ut leonum: caudis & aculeo tenus, scorpionum: multitudine, inquietudine, vexatione, ac vastatione locustarum. MENSIBUS QUINQUE: Circulo Lunari; de quo diximus §. præcedente. 3. ET

Rex locustarum.

3. ET HABEBANT SUPER SE REGEM &c. Cùm locustæ materiales *Regem non habeant*, ut dicitur Prov. 30. 27. At hæc habent, quia homines sunt. *Regi* NOMEN est *Exterminator*; talem enim se profitetur gladio & sectâ: videlicet, Regnorum Christianorum everforem per vim & apertum Martem; Religionis autem etiam per invidias caudæ & aculeum captivitatis, morte durioris. Hoc nomen posuit Latinus interpres: nam in autographo Joannis non est nisi nomen Hebræum ABADDON &

Cur ei nomen Hebraicè & Græcè.

Græcum APOLLYON: quæ duo nomina in his duobus idiomatis sola ponuntur expressa in Apocalypsi; propterea quòd in his maximè linguis duabus & terris processerit exterminatio. Quam exercendo meritò appellatur ANGELUS ABYSSI: tam is qui cecidit sub aspectum & præest puteo abyssi, ac sceptrum tenet sectæ; quàm is à quo ille regitur & qui præsidet superstitioni, Angelus inferni.

Angelus abyssi.

Hactenus primum Væ, & Exterminationis Orientalis viva repræsentatio.

Aperi, Lector, viscera misericordiæ Christianæ: & compatere terris celeberrimis, olim populo illustri à doctrina & fide, seminario SS. Patrum & Doctorum: obruto nunc ignorantia & cæcitate partim adhuc manifestarum hæreseon veterum à Conciliis & antecessoribus illiusmet populi damnatarum, quas commemoravimus ex Apocalypsi ad Tubam primam & secundam; partim Schismatis Ecclesiastici, ac defectionis in chaos errorum, ad Tubam tertiam & quartam: Jamque ad Tubam quintam vastitate, proculcatione ac jugo intolerando Turcarum & superstitione, quibus succubuit. Sit exemplo cæteris Ecclesiis particularibus, ut ne deserant unitatem ejus Ecclesiæ in qua semper Apostolica cathedra viguit principatus (Aug. Ep. 162. ad Elorium) & ut exhorreant occasionem schismatis, lernam tantorum malorum. Comedat nos zelus Domus DEI, parietum ejus (heu parietinarum!) Orientalium: commoveat splendor sublatus Orienti; & salus populorum ac reductio à schismate quod fuit illis fons exitii.

TRACTATUS XIII.

IN RELIQUA CAPITIS IX.

Tuba
fexta:
nuntia
Imperii
Anti-
christia-
ni.

Incipit cantus sextæ Tubæ, & Væ secundum.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 9. Vers. 13.) *Et sextus Angelus Tubâ cecinit; & audiui vo-*
cem unam ex quatuor cornibus altaris aurei, quod est ante oculos Dei.
(v. 14.) *Dicentem sexto Angelo, qui habebat tubam, Solve quatuor*
Angelos, qui alligati sunt in flumine magno Euphrate. (v. 15.) Et soluti
sunt quatuor Angeli, qui parati erant in horam, & diem, & mensem,
& annum ut occiderent tertiam partem hominum. (v. 16.) Et numerus
equestris exercitus vices millies dena millia. Et audiui numerum eorum.
(v. 17.) *Et ita vidi equos in visione: & qui sedebant super eos, habe-*
bant loricas igneas & hyacinthinas & sulphureas, & capita equorum
erant tanquam capita leonum: & de ore eorum procedit ignis, & fu-
mus, & sulphur. (v. 18.) Et ab his tribus plagis occisa est tertia pars ho-
minum, de igne, & de fumo, & sulphure, quæ procedebant de ore ipso-
rum. (v. 19.) Potestas enim equorum in ore eorum est, & in caudis eo-
rum, nam caudæ eorum similes serpentibus habentes capita: & in his
nocent: (v. 20.) Et cæteri homines qui non sunt occisi in his plagis, ne-
que pænitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent
dæmonia, & simulacra aurea, & argentea, & area, & lapidea, &
lignea, quæ neque videre possunt neque audire, neque ambulare. (v. 21.)
Et non egerunt pænitentiam ab homicidiis suis, neque à veneficiis suis,
neque à fornicatione sua, neque à furtis suis.

§. I.

Dæmones ad Euphraten.

1. **M**onitu sextæ TUBÆ pro-
mulgatur & cavetur im-
matis persecutio imminens Anti-
christiana. Ea prædicitur hoc modo:
Jace-

Vox ex
altari au-
reo.

Jacebat ab locustis profanatum diu
ANTE OCULOS DEI *altare au-*
reum, vacuum cultu legitimo, & suo
incenso quod Capite octavo v. 3.
ostendebantur esse orationes sancto-
rum; quomobrem illarum loco audir-
etur ex altari contempto VOX mina-
rum & annuntians pœnas DEI viden-
tis. UNA est eadem vox EX QUA-
TUOR CORNIBUS ALTARIS:
quæ versus quatuor partes terræ se dif-
fundit ut audiatur per eam totam.

Angeli
alligati:
qui?

2. Ea vox est ad Angelum tubici-
nem sextum: SOLVE, inquit,
QUATUOR ANGELOS QUI
ALLIGATI SUNT IN FLUMI-
MINE MAGNO EUPHRATE.
Ligantur non nisi mali Angeli: quo-
rum hi 4. Archidæmones, præsidēs im-
pietatis ac nominatim, Apostasiæ Ju-
daicæ stabiliendæ: alligati fuerunt vi
fortioris armati, quando Christus mo-
riens illis iniecit vincula, id est restrin-
xit potentiam nocendi: juxta illud Col.
2. v. 15. *Exspoliatis principatus & pote-*
states tradidit illos confidenter palam
triumphans illos. Horum Principum

Cur in
Euphra-
te?

& harum Potestatum (earum quæ
præsunt in primis pseudo-Judaismo)
carcer ab eo tempore fuit designatus
vastum flumen Euphratis, quod per-
luit Babylonem; quæ est habitatio
præcipua perfidorum, ut nunc sunt
inter Infideles, Judæorum. Eadem
est locus natalis Antichristi, ut infra
dicemus; atque in omnibus Scripturis
& apud omnes SS. Patres typus est ac
sedes Regni Diaboli & manifestè im-
piorum: intra quos limites continetur
eorum voluntas evagandi. At ubi so-

luti fuerint, væ toti mundo quantum-
vis piorum, quoniam seductio erit
tanta & tam potens, *ut in errorem in-*
ducantur, si fieri potest, etiam electi,
Matth. 24. v. 24. Quod autem sol-
ventur, id fit iusta DEI vindictâ ad
implendam mensuram supplicii Ju-
dæorum: DEO permittente ut recipi-
ant Antichristum, qui noluerant Chri-
stum: qui est sensus Apostoli 2. Theff.
2. ubi cum diceret v. 9. Adventum
Antichristi esse *secundum operationem*
Satane &c. *In omni seductione:* red-
dit causam v. 10. in pœnam gentis Ju-
daicæ: *Eò quod,* inquit, *Charitatem*
veritatis (Christum) non receperunt,
ideo mittet illis DEUS operationem
erroris (Antichristum: neque enim
tam operator quam operatio ipsa)
ut credant mendacio. Quæ erit iis ulti-
ma pœnarum; seu obstinatis ad dam-
nationem; seu convertendis, ad resi-
piscenciam. Nam in hac etiam ira sua
(Psal. 76. v. 10.) *Non continebit miseri-*
cordias suas, ut videbimus suo loco;
atque in Caput 20. Apocalypsis v. 7.
&c. Ubi plura de alligatione Draco-
nis & solutione.

Cur sol-
vendi?

3. Mirum in modum hi quatuor
inhiant solutioni. Propterea QUA-
TUOR, quia in tot se dividunt partes
mundi, quarum nulla erit immunis:
PARATI, inquit, IN HORAM
ET DIEM ET MENSEM ET
ANNUM; qui modus loquendi fig-
nificat illorum desiderium impatien-
tissimum, quæ numerant primùm ho-
ras, dein dies, tum menses atque an-
nos futuræ solutionis & licentiæ.
Stant præparati toti & anhelant ad

Qua-
tuor:

Expe-
ctabun-
di.

Tertiam
homi-
num
partem
occisuri.

conceptum facinus exequendum, quod est *occidere animâ* tenus omnes Christi fideles ejus temporis: & revera **TERTIAM PARTEM** occident animarum: ut, sicut tertia pars stellarum cesserat Draconi Deum oppugnantem in Cælo; sic, operâ Draconis, Antichristo tunc pugnantem pars cedit tertia militantium Deo in Ecclesia. Intendunt & vellent omnes profusus ad unum necare occisione æternâ: cadit

enim in unumquemque ex illis quatuor valentissimis dæmonum illud Job. 40. v. 18. *Habet fiduciam quod influat Jordanis in os ejus.* Quod si necem animæ desperaverint procurare ullis imposturis, machinabuntur illam per necem corporum & persecutionem tantam, ut vel sic tertiam partem integram mortalium eliminent, & vel Cælo vel ex oculis hominum auferant.

§. II.

Equitatus.

Soluti
addu-
cunt E-
quita-
tum,

1. **E**T ecce *Equitatus*, qui à solutis Archidæmonibus eum in finem cogitur, propugnatorum Antichristi Regis ac Messia; **VICIES MILLIES DENA MILLIA** (græcè, duæ myriades myriadam, est enim myrias decem millia) id est ducenti milliones. Nemini videatur incredibilis hic numerus: quando Nicolaus Trigautius testis locuples soli regno Chinæ attribuit ducentos quinquaginta milliones animarum; libro de expeditione Sinenfi. Multò igitur plures Antichristianæ erunt copiae, ut erit amplitudo Regni ejus maxima: & ab eo conscriptæ per totum orbem diffundentur ad seducendum ac pertrahendum.

Quorum temporum prophetiam uberiores reservavit S. Joannes secundæ parti Apocalypseos, ut suo loco proprio: ita tamen ut hîc eam attingat obiter ob sextam Tubam.

2. Hi sunt Equites rufi contra album: impulsore ac direttore Diabolo: turmæ Judæorum per totum mundum dispersorum, & quotquot illis se adjungent cum Antichristo Rege Judæorum facturi. Ex his erunt, Rabbinorum multitudo, prætoriarum cohortes in exercitu Gog & Magog. (de quo Cap. 20. v. 7.) ducibus dæmonibus, buccinatores ac Prædicatores Antichristi per totum mundum. Admonet enim S. Augustinus lib. 26. de civ. cap. 10. (Cujus verba citabimus Apoc. 20. Gog & Magog non esse gentem in aliqua certa parte mundi, sed in omnibus gentibus; perinde ut Ecclesia & fideles Christi non ad unum congregandi sunt locum, sed erunt diffusi per omnes gentes. Nihil autem tam dispersum in mundo quàm Judæi, psal. 58. 12. nihil tam expectabundum ejus quem nos vocamus Antichristum: nihil tam effu-
sum

Equita-
tus quis.

sum ad eum recipiendum & prædicandum.

Et de numero quidem EQUETRIS EXERCITUS Joannes testatur se illum *audisse*: apparuisse autem IN VISIONE Ineffores Equorum & Rectores munitos *loricis igneis & hyacinthinis & sulphureis*. Ignitæ erunt, propter zelum quo ardebunt toto pectore contra Christianos, oppressores suos tot sæculis: hyacinthinæ, propter speciem & colorem celestem, prætextu divinæ legis restituendæ: sulphuræ, propter promptitudinem accendendi doctrinam infernalem de pseudomessia. His loricis armantur & proteguntur à Diabolis jam solutis.

Equi, Synagogæ Judæorum, visi sunt *capitibus* TANQUAM LEONUM, præferociâ & arrogantia quâ insultabunt Christianis. Ac DE ORE Equorum tria hæc, IGNIS ET FUMUS ET SULPHUR: primum quidem, quia pro se ipsismet hincient ad Principis mundi promissâ terrena, *omne id quod est in mundo*, concupiscentias tres, carnis, honorum, ac divitiarum, quorum abundantiam Doctores Judæi expectari jubent cum adventu sui Messia & vi promissionis in Lege reiectâ in totum orbem. Deinde, quia contra Christianos spirabunt quidquid habet infernus mina-

rum; concitati ab afflatu ejusdem Principis mundi: videlicet ignem, fumum, & sulphur, quo sint scæviturini eos qui restiterint suo Regi aut Messia. Atque AB HIS TRIBUS PLAGIS, ex ore equorum, inquit Joannes, OCCISA EST TERTIA PARS HOMINUM: Per pollicitationes terrenas, & suppliciorum interminationem. Quæ vis *oris* ac POTESTAS nocendi, etiam adjuvabitur à CAUDIS eorundem Equorum: erunt enim Antichristi sectatoribus & ministris venenatissimæ SIMILES SERPENTIBUS; qui erit dolus eorum ad pelliciendum: & *in caudis* CAPITA, blandiloqua prædicando suadendoque, adspirantium occultè virus diabolicum.

Certè cum per hunc Equitatum Magnus Doctor Gregorius intellexerit sui temporis Prædicatores sectarum hæreticarum: multò magis hujus omnium perniciosissimæ & novissimæ sectæ de novo Messia. Et ori quidem ille persuasionem, caudis verò temporalem quam post se trahunt potentiam tribuit: *His igitur*, inquit, *Equis*, id est *nequissimis prædicatoribus*, *in ore & caudâ potestas est: quia ipsi quidem perversa, suadendo, prædicant, sed temporalibus potestatibus sulti per ea quæ retrò sunt se exaltant.*

S. III.

Obstinatio Impiorum.

Seductio.

1. **I**storum, ut diximus, partim arte & deceptione persuasi, partim vi

& coactione compulsi, tertia illa pars fidelium à Christo abstracti sunt.

2. Nam

Equitum caphratura.

Equorum capita.

De ore eorum ignis, fumus, & sulphur.

Caudæ similes serpentibus.

Habentes capita.

Idolo-
latria,

2. Nam CÆTERI vel sicubi erunt adhuc idololatræ usque ad illud sæculum; vel cultores illius magni *Simulachri*, quod instar obtinet omnium aliorum; id est, falsi Messia: vel denique homines profanæ vitæ, quorum Deus *aurum, argentum, æs, lapides & ligna* pretiosa; quæ cupiditas & avaritiâ etiam ipsa est ac nominatur *dolorum servitus*, Eph. 5. v. 5. & Eph. 3. v. 5. sponte sequuntur Diaboli partes.

3. Hi tantum abest ut resipuerint ad agenda pœnitentiam, ut obstinationes sint effecti cum in suo quisque genere idololatriæ: tum in aliis vitiis quæ

inundabunt terram; *homicidia, veneficia, luxuria, furta*, & omne genus iniustitiæ, quorum patratores computantur cum idololatriis.

Quod attulimus de cultu magni Idoli qui sit Antichristus, præsentit & recensuit hanc idololatriam S. Irenæus lib. 5. cap. 25. ubi de Antichristo sic ait: *Idola quidem seponens ad suadendum quod ipse sit DEUS, se autem extollens UNUM IDOLUM, habens, in semetipso reliquorum idolorum varium errorem: ut hi qui per multas abominaciones adorant Diabolum, per hoc unum Idolum serviant ipsi.*

Scelera.

TRACTATUS XIV.

IN CAPUT X.

Immoramur iis, quæ pertinent ad TUBAM SEXTAM. Et est Summa Capitis, hujus & sequentis finem imponere Diphtheræ ac Tempori.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 10. Versu 1.) *Et vidi alium Angelum fortem descendentem, de cælo amictum nube, & iris in capite ejus, Et facies ejus erat ut sol, & pedes ejus tanquam columna ignis. (v. 2.) Et habebat in manu sua libellum apertum: Et posuit pedem suum dextrum super mare, sinistrum autem super terram. (v. 3.) Et clamavit voce magna; quemadmodum cum leo rugit: Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas. (v. 4.) Et cum locuta fuissent septem tonitrua voces suas, ego scripturus eram: & audiui vocem de cælo dicentem mihi: Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, & noli ea scribere. (v. 5.) Et Angelus, quem vidi stan-*
tens

tem super mare, & super terram, levavit manum suam ad cælum. (v. 6.)
 Et juravit per viventem in sæcula sæculorum, qui creavit cælum, & ea
 qua in eo sunt, & terram, & ea qua in ea sunt, & mare, & ea qua in eo
 sunt: Quia tempus non erit amplius: (v. 7.) sed in diebus vocis septimi
 Angeli, cum cæperit tuba canere, consummabitur mysterium Dei, sicut
 evangelizavit per servos suos Prophetas. (v. 8.) Et audivi vocem de
 cælo iterum loquentem mecum & dicentem: Vade & accipe librum
 apertum de manu Angeli stantis super mare, & super terram. (v. 9.)
 Et alii ad Angelum, dicens ei, ut daret mihi librum. Et dixit mihi: Ac-
 cipe librum & devora illum, & faciet amaricari ventrem tuum, sed in
 ore tuo erit dulce tanquam mel. (v. 10.) Et accepi librum de manu An-
 geli, & devoravi illum: & erat in ore meo tanquam mel dulce: & cum
 devorasssem eum, amaricatus est venter meus: (v. 11.) Et dixit mihi:
 Oportet te iterum prophetare gentibus, & populis, & linguis, & regi-
 bus multis.

S. I.

Apparitio Angeli.

Fortis:
descen-
dens, in
nube.

1. **J**am ex Libro Diphtheræ osten-
 sã solus restat umbilicus: & tem-
 pus mundi ante judicium breve.
 Ad hoc significandum apparet
Angelus fortis, tali in habitu in quo re-
 repræsentat imminentem Judicem:
 FORTEM enim ad ulciscendum se
 de inimicis suis: DESCENDEN-
 TEM DE COELO, sic enim ve-
 niat quemadmodum visus ascendere,
 Act. 1. v. 11. AMICTUM NUBE,
 quia in illa venit Luc. 21. v. 27.

Iris ca-
pitis.

2. IRIS IN CAPITE EJUS:

quia memor pacti quod iniit, & pro-
 missi quod fecit servis suis quos venit
 muneraturus. FACIES EJUS UT
 SOL: transfiguratus enim & clarifica-
 tus, ac Judex nunc qui fuerat olim de-
 spectus ac judicatus.

3. Sicut autem in capite Iris proe-
 lectis: ita PEDES sunt TAN- colum-
 QUAM COLUMNÆ IGNIS nã ignis.
 ad conculcandos & ad exu-
 rendos reprobos.

M

S. II.

S. II.

Libellus in manu.

Libellus.

1. **D**icitur Angelus, qui illum re-
præsentat, ostendisse IN MA-
NU SUA LIBELLUM APER-
TUM; eundem illum, quem antea
promulgaverat clausum, cap. 5. v. 2;
sciscitatus quisnam mereretur aperire.
Ubi illud observatu dignum, quòd
cùm in toto illo quinto capite dicatur
Liber, hîc jam dicatur *Libellus*: immò
in græco textu originali, *βιβλακιδιον*
id est Libellulus, quo nomine Joannes
utitur toto hoc jam in capite, versibus
2. 8. 9. & 10. quater appellans Libel-
lulum. Causa est, quòd ejus Libri qui
antea scriptus intus & foris, cùm pri-
mùm aperiretur, erat copiosior, brevis
admodum adhuc restet lectio.

2. Ea est reliquum illud ex diph-
thera aperta, quòd ultimò pertinet ad
sextam Tubam: videlicet, status rerum
proximè & sub tempus Antichristi:
deproperante mundo ad exitum &
exitum. sanè libellulus, id est materia
brevissimi temporis, extrema pars
Diphtheræ: quàm difficilis postea di-
gestionis, tam devoratu antea fa-
cilis.

Materia
libelli.

3. Latinus quidem interpres post-
quàm appellasset Libellum, deinceps
utitur nomine LIBRI: quoniam u-
tique ita est Libellulus mole, ut virtute
rerum quæ continentur ac pondere sit
instar Libri.

Et libel-
lus & li-
ber.

S. III.

*Reliqua de Angelo & Libro.*Pedes
super
mare &
terram.

1. **S**equitur in Apocalypsi de illo
forti Angelo: POSUIT PE-
DEM SUUM DEXTRUM SU-
PER MARE, SINISTRUM AU-
TEM SUPER TERRAM: U-
trumque ignitum. Quo significatur,
quòd per adventum Domini, ut lo-
quitur S. Petrus ep. 2. cap. 3. v. 12.
elementa ignis ardore tabescent, & ha-
bitatio mortalium, terra & mare, ex-
uretur. Et quia mare in Evangelio

solet accipi pro sæculo iniquo, terræ
autem bona est promissio quædam, &
possessio sancta, ut Math. 5. v. 4.)
Ideò potest dici quòd mare pede igneo
prius & fortius prematur; ut mariti-
morum fiat combustio, terra verò ut
excoquatur igni.

Eo igitur situ dum præmonstraret
futurum Judicium, CLAMAVIT
VOCE MAGNA, QUEMAD-
MODUM CUM LEO RUGIT:
illius

Clamat.

illius prænuntius magnæ vocis de qua prophetatum est Amos 3. v. 8. *Leo rugiet, quis non timebit?*

7. Tonitrua:

2. Simulac Angelus clamasset, **LOCUTA SUNT SEPTEM TONITRUA VOCES SUAS.** Præsignificatur his tonitruis sententia Tonantis in extremo illo tribunali contra impios: & audiuntur septena; tum quia universale iudicium est, quod significat septenarius; tum quia universus Ordo impiorum sic ferietur, ut sit contra unumquodque genus vitiosorum suum proprium tonitru Judicis, pro diversitate septem scelerum capitulum.

Obsignata.

Sed has voces **SCRIPTURUS** Joannes inhibetur impetio *vocis* aliud **DE COELO**, *σφραγιστον*; id est *obsigna*, **QUÆ LOCUTA SUNT SEPTEM TONITRUA**, **ET NOLI EA SCRIBERE**: secretum est enim quicquid in illa die pro iudicio revelabitur, & tunc pro tonitruo audietur ab omnibus.

Juramentum de Tubæ septima.

His gestis, eodem suo manens Angelus in situ pedum super mare & terram, *levat MANUM* (quod simul est comminantis): ac *jurat PER VIDENTEM IN SÆCULA*, Creatorem *Cœli, terra, maris & omnium quæ in eis sunt*, condita in usus humanos: ut primùm **COEPERIT** audiri **TUBA SEPTIMI ANGELI**, **TEMPUS NON fore AMPLIUS**; neque enim Cœlo motum, neque hominibus spatium operandi suam salutem: sed incipiente, inquit, illo sono tubæ **CONSUMMABITUR**

MYSTERIUM regni DEI; toto eo quod prædictum fuit in *Evangelio* & in *Prophetis* impleto. Respicitur ad Caput 12. Danielis, v. 7. ubi vir *indutus lineis* similiter jurat *per viventem in æternum*; quia *in tempus & tempora & dimidium temporis*; & addit, *complebuntur universa hæc.*

3. Audierat S. Joannes vocem è **Devoratio Libri.** Cœlo de signandis tonitruis nec scribendis. Audit **ITERUM** ex eodem **COELO VOCEM**, qua jubente *vadit & accipit DE MANU ANGELI Librum*, qui modò dicebatur libellus, **APERTUM**; atque eo exhortante *devorat.* ad eum modum quo Prophetæ Ezechieli portectus est liber comedendus, simili effectu. Visus est **IN S. Joannis**, sicut & in S. Ezechielis, **ORE Liber dulcis TANQUAM MEL**, at in *ventre* deprehensus est *amarus*: quia omnis per seipsa cognitio futurorum, **DEO** præsertim revelante, dulcis & sapida est, quamvis adversorum: at res cognita & ruminata creat amaritudinem ruminanti.

Denique citò devorabatur ut libellus: at ruminatus in ventre non secus erit ac Liber; materia integra **ITERUM prophetandi**, simul & eructatu amarissima: nec jam tantummodò de Asia, neque ad illam potissimum solam, sed de omnibus **GENTIBUS** & ad illas; ad *populos omnium linguarum*, & ad *Reges* quorum toto orbe res agetur.

TRACTATUS XV.

IN CAPUT XI.

Materia iterum prophetandi (quod fuerat iussus) congeſta perſtringitur ſummatim, pertinens ad Tubam ſextam, & finiens in Tuba ſeptima.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. II. Verſ. I.) *Et datus eſt mihi calamus ſimilis virgæ & dictum eſt mihi: ſurge & metire templum Dei, & altare, & adorantes in eo.*
 (v. 2.) *atrium autem, quod eſt foris templum, ejice foras, & ne metiaris illud: quoniam datum eſt gentibus, & Civitatem ſanctam calcabunt menſibus quadraginta duobus: (v. 3.) & dabo duobus teſtibus meis, & prophetabunt diebus mille ducentis ſexaginta, amicti ſaccis. (v. 4.) Hi ſunt dua Olive, & duo candelabra, in conſpectu Domini terræ ſtantes. (v. 5.) Et ſi quis voluerit eos nocere, ignis exiet de ore eorum, & devorabit inimicos eorum: & ſi quis voluerit eos ledere, ſic oportet eum occidi. (v. 6.) Hi habent poteſtatem claudendi cælum, ne pluat diebus prophetiæ ipſorum: & poteſtatem habent ſuper aquas convertendi eas in ſanguinem, & percutere terram omni plaga quotieſcunque voluerint. (v. 7.) Et cum finierint teſtimonium ſuum, beſtia quæ aſcendit de abyſſo, faciet adverſus eos bellum, & vincet eos, & occidet eos. (v. 8.) Et corpora eorum jacebunt in plateis Civitatis magnæ, quæ vocatur ſpiritualiter Sodoma, & Ægyptus, ubi & dominus eorum crucifixus eſt. (v. 9.) Et videbunt de tribubus, & populis, & linguis, & gentibus corpora eorum per tres dies & dimidium: & corpora eorum non ſinent poni in monumentis. (v. 10.) Et inhabitantes terram gaudebunt ſuper illos, & jucundabuntur: & munera mittent invicem, quoniam hi duo Prophetæ cruciaverunt eos, qui habitabant ſuper terram. (v. 11.) Et poſt dies tres & dimidium, ſpiritus vitæ à Deo intravit in eos: Et ſteterunt ſuper pedes ſuos, & timor magnus cecidit ſuper eos, qui viderunt eos. (v. 12.) Et audierunt vocem magnam de cælo, dicentem eis: *Aſcendite huc.**

huc. Et ascenderunt in caelum in nube, & viderunt eos inimici eorum.
 (v. 13.) Et in illa hora factus est terrae motus magnus, & decima pars
 Civitatis cecidit: & occisa sunt in terra motu nomina hominum septem
 millia: & reliqui in timorem sunt missi, & dederunt gloriam Deo caeli.
 (v. 14.) *Va secundum abiit: & ecce Va tertium veniet cito.* (v. 15.) Et
 septimus Angelus tuba cecinit: & facta sunt voces magna in caelo di-
 centes: factum est Regnum hujus mundi, Domini nostri & Christi ejus,
 & regnabit in saecula saeculorum; Amen. (v. 16.) Et viginti quatuor
 seniores, qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis, ceciderunt in facies
 suas, & adoraverunt Deum dicentes: (v. 17.) Gratias agimus tibi Do-
 mine Deus Omnipotens, quies, & qui eras, & qui venturus es: quia ac-
 cepisti virtutem tuam magnam, & regnasti. (v. 18.) Et iratae sunt
 Gentes, & advenit ira tua, & tempus mortuorum judicari, & redde-
 re mercedem servis tuis Prophetis, & sanctis, & timentibus nomen
 tuum pusillis & magnis, & exterminandi eos qui corruperunt terram.
 (v. 19.) & apertum est templum Dei in caelo, & visa est arca testamenti
 ejus in templo ejus, & facta sunt fulgura, & voces, & terra motus, &
 grando magna.

S. I.

Templi angustia, & calcatio sanctae Civitatis.

Calamus:

I. **D**atur Joanni CALAMUS seu arundo menforia: hanc definit Ezechiel cap. 40. v. 5. sex cubitorum & palmi: ad quem locum Ezechielis respicitur, in quo Angelus metitur calamo aedificium Templi, ubi S. Hieronymus: *calamus mensura in manu ejus, designat gratiam Prophetalem.* Dicitur S. Joanni: SURGE à ruminatione Libri, ET METIRE TEMPLUM DEI, ET ALTARE, ET ADORANTES IN EO. Dimensio haec indicat in novissimo temporum fore Templum DEI angustum

quod facile sit illimet metiri: id est, Exercitium Religionis, publicum praefertim, arctius: cultum altaris cursum & sine consueta majestate: veros etiam adoratores paucos: Clerum & populum DEI in probatione constantiae & in angustia. Nam ATRIUM Gentium, illud vastum, jubetur non metiri, sed ejicere foras: id est, amplitudinem impiorum; qui aut circum Ecclesiam degunt, at extra illam; aut vitam coram DEO profanam agunt & instar Gentium. Merito dicitur calamus, is qui datus est, SIMILIS esse VIRGAE

Similis virgae,

M 3

quae

Metiendo Templo.

quæ significat primò Justitiam visitantis in virga (pl. 88. v. 33.) secundò re-
ctitudinem DEI (pl. 44. v. 7.) virgam
directionis, qua omnia mèritur: tertio
providentiam, qua omnia moderatur;
est enim etiam virga sceptrum in Scri-
pturis (pl. 109. v. 2. Esth. 5. v. 2. &c.

Calcatio 2. Audit *calcatum* iri SANCTAM
civitatis. CIVITATEM, Ecclesiam DEI, per
Antichristianos, MENSIBUS QUAD-
DRAGINTA DUOBUS: quod
est spatium trium annorum & dimidii:
ut habet communis SS. Patrum tradi-
tio, fundata in consensu Danielis cum

Anni 3 $\frac{1}{2}$. Apocalypsi. Nam & in prophetia Da-
nielis cap. 7. v. 25. sic legitur; *usque ad*
tempus & tempora & dimidium tempo-
ris: & Apocalypsis constanter triplici
diverso calculo eundem exprimit ac-
curatè numerum: bis quidem men-
sium, qui sunt 42. (hoc cap. 11. v. 3. &
Cap. 13. v. 5.) bis item dierum, qui sunt
1260. (hîc v. 4. & Cap. 12. v. 6.) ita, ut
cuique mensi assignentur dies 30. ex
more tam Hebræorum & Chaldæo-
rum quàm Græcorum. semel verò
temporum (cap. 12. v. 14.) id est anno-
rum, ipsismet verbis Danielis. In
hanc interpretationem de regno An-
tichristi conspirant omnes SS. Docto-
res: ut meritò credatur ab ipsis Apo-
stolis esse derivata. Ita enim vetustissi-
mus S. Irenæus lib. 5. cap. 25. Sanctos
Altissimi conteret, & cogitabit demutare
tempora & legem: & dabitur in manu
eius usque ad tempus temporum & dimi-
diuum tempus, hoc est, triennium & sex
menses in quibus veniens regnabit super
terram. & cap. 30. cum vastaverit An-
tichristus hîc omnia in hoc mundo, reg-

gnans annis tribus & mensibus sex, &
federit in Templo Hierosolymis: tunc ve-
niet Dominus de Cælis in nubibus. ita
ille. Et S. Hieronymus, is qui teste S.
Augustino omnes penè scriptores le-
gerat, in caput Danielis septimum, v.
25. Et tradetur, ait, in manu ejus usque
ad tempus & tempora & dimidium tem-
poris. tempus annum significat: tempora
juxta Hebraici sermonis proprietatem,
nam & ipsi dualem numerum habent,
duos annos præfigurant: dimidium autem
temporis sex menses. Et S. Augustinus
lib. 20. de Civ. cap. 8. tribus annis &
mensibus sex legitur totis suis suorumque
viribus serviturus. Et cap. 23. tempus
quippe & tempora & dimidium tempo-
ris, annum esse, & duos & dimidium;
ac per hoc tres annos & semissem; etiam
numero dierum postero posito dilucescit:
aliquando in Scripturis & numero men-
sium declaratur. addit: sic ergo dicta sunt
tempora, tanquàm dicerentur duo tem-
pora. Hæc Augustinus.

Numeratur enim hîc Antichristi
non ætas omnis & quies subdola, sed
illud tempus quo is ascendet ad sum-
mum potentia, ostentabitque se Chri-
stum, ac persecutionem instituet om-
nino omnium quotquot fuerunt aper-
tissimam ac perniciosissimam anima-
bus seducendis. ferè sicut Christi Do-
mini (quem æmulatur Diabolus in o-
mnibus) prædicatio & doctrina so-
lemnis, quâ se gessit pro Messia, dura-
vit annis tribus & dimidio.

3. Quod autem initium hoc nume-
rationis in Apocalypsi fiat à mensibus
priusquàm per dies & tempora: nec
id quidem putamus carere mysterio, de
quo

Com-
putus
mensium.

quo diximus Tractatu 12. §. 2. tùm quia tempus hoc Antichristi concurrente conneſterurque cum Luna Mahometana: tùm quia ipſummet erit obnoxium variis mutationibus, pro vario ingenio & identidem novis technis ac machinationibus Antichristi; qui mutabit ſuſque deque res omnes in mundo: *mutabit*, ait Daniel cap. 7. v. 25.

quòd poſſit mutare tempora & leges, quæ mutationes erunt & atrocitate & numero longè ſuperiores quàm illæ proximè præcedentes in Imperio Turcico ſibi interea relicto (id eſt, nondum poſſeſſo per Antichriſtum:) tamenſi breviate & multò inferiores duratione, quàm Imperium Turcarum.

§. II.

Duo Teſtes.

Teſtes:

Audit præterea in illa tam extraordinaria tentatione *daturum eſſe fidelem DEUM* ut adſint extraordinarii duo Teſtes, reſtituri prophetiã ſuã & prædicatione. Vocantur TESTES per antonomãſiam: quoniam hi ducunt agmen eorum qui dicent testimonium pro vero Chriſto, voce primùm, dein ſanguine.

Duo:

Congruum erit, eſſe omnino DUOS: ob tres cauſas. primò quia juxta legem Judæorum, ad quos ſic extra ordinem mittuntur; *in ore duorum aut trium teſtium ſtabit omne verbum*, Deut. 19. v. 15. quod etiam citat Chriſtus Joan. 8. v. 17. *in lege veſtra ſcriptum eſt quia duorum hominum teſtimonium verum eſt*. Deinde, duo ad eodem Judæos, qui recipiunt utramque Legem: naturæ, cujus meminit Moyſes in tota Genefi; & ſcriptam, ab eodem Moyſe & à Prophetis: & utrobique legunt de illis duobus raptis à DEO. Tertio, duo ad omnes gentes: ut accedente duplici hoc teſtimonio ad te-

ſtimonium Evangelii, ex omni ſit ſtatu hominum, ante, in, & poſt legem, atteſtatio evidens de Cœlo trium, quod eſt omnium, de ſtirpe humana.

Venient AMICTI SACCIS; ut hortatores ad pœnitentiam & ad luctum: is enim paſſim agi deſcribitur à Scriptura, in ſaccis: 2. Reg. 3. v. 31. à Davide ſuper funere Abneris; *Accingimini ſaccis & plangite*. 2. Eſd. 9. v. 1. de filiis Iſraël; *in jejunio & in ſaccis*. Eſther. 4. v. 1. de Mardocheo; *indutus eſt ſacco*. Iſa. 37. v. 1. de Ezechia; *obvolutus eſt ſacco*. Baruch. 4. v. 20. *indui autem me ſacco*. Daniel cap. 9. v. 3. de ſemet; *in jejuniis, ſacco, & cinere*. Jonæ 3. v. 5. de Ninivitis; *veſtiti ſunt ſaccis*. & v. 6. de Rege; *indutus eſt ſacco*. &c. Quamto magis illà tempeſtate luctus Eccleſiæ, & prædicatione pœnitentiæ univerſalis?

Amicti
ſaccis.

In horum duorum Teſtium tam celebri prædicatione præfertur *calculus dierum*: propterea quia nullo non die continuata erit, & cum expectatione

tione quotidianâ & præparatione sui fuorúmque in dies ad subeundum martyrium.

Duæ o-
livæ &
candela-
bra.

HI SUNT DUÆ OLIVÆ. fructiferi pacis æternæ (ut est oliva symbolum pacis) quam nuntiant futuram post persecutionem exantlatam: ET DUO CANDELABRA Ecclesiæ in sustinenda luce veræ doctrinæ. Arabica versio sic habet v. 5. *Hi sunt due radices olivarum.* Septuaginta interpretes: *rami olearum.* Zacharias propheta cap. 4. v. 11. *due olive:* & v. 14. *estis sunt duo filii olei;* sic dicti sunt à pinguedine spiritus & gratiæ. vel ut ex Aquila interprete addit S. Hieronymus, *filii splendoris & claritatis:* quia prælucebunt Judæis luce doctrinæ & exempli.

Stant:

IN CONSPECTU inquit Apocalypsis, DOMINI TERRÆ STANTES: quod Zacharias l.c. dixit: *qui assistunt Dominatori universæ terræ.* Dicuntur antequam appareant, stare, in magna expectatione suæ Legationis in universam terram, & altâ interim contemplatione in conspectu Domini terræ: neque enim adhuc in conspectu Beatifico Domini Cæli: siquidem ita rapuit utrumque à terra dominator DEUS, ut ad eam remittantur in fine sæculi.

In con-
spectu
Domi-
natoris
terræ.

Thau-
maturgi
ambo.

Erunt & patratores miraculorum, cum POTESTATE cœlitus acceptâ: oppositi potentiæ Antichristi & signis ac prodigiis illius. Atque alter quidem illorum quisnam sit, aperte insinuatur: dum fit mentio (v. 5.) IGNIS exeuntis EX ORE id est ad verbum illius, prout dicitur Eccli. 48. v. 1.

Quinam
illi?

verbum ipsius quasi facula ardebat; & devorantis adversarios; 4. Reg. 1. v. 10. & 12. itémque oclufi Cœli NE PLUAT, 3. Reg. 17. v. 1. quæ est descriptio Eliæ. de illo enim expressè Scriptura, Malach. 4. v. 5. & 6. *Ecce ego mittam vobis Eliam prophetam, antequam veniat dies Domini magnus & horribilis: Et convertet cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres eorum.* Et Eccli. 48. v. 9. *qui receptus es in turbine ignis, in curru equorum igneorum: qui scriptus es in iudicis temporum lenire iracundiam Domini, conciliare cor patris ad filium, & restituere tribus Jacob.* Fuisseque eam apud Judæos traditionem ostendit interrogatio, ex Joanne, Legatorum; illa Hierosolymis, Joan. 1. postquam confessus esset se non esse Christum: v. 21. *Elias est tu?* Cui etiam assentitur Christus Matth. 17. v. 11. *Elias quidem venturus est, & restituet omnia:* præcursor Adventus mei secundi, sicut Joannes Baptista est primi.

Ex S.
Scriptu-
ra.

De altero communior est sensus Ecclesiæ & omnino retinendus: fore Enochum. quoniam æquè translatus est ac Elias: sic enim scribitur Gen. 5. v. 24. *Ambulavitque cum DEO & non apparuit: quia tulit eum DEUS.* Nam quod Moyse fuerit data potestas de qua hîc fit mentio, CONVERTENDI AQUAS IN SANGUINEM, & percutiendi PLAGA pro libitu; non pugnat quin similis potestas danda sit Enocho & Eliæ: ac sufficit ipsum Moyse dedisse testimonium Enocho quod transfulerit illum DEUS (l.c.) de Moyse autem expressum esse in Scriptura quod obierit diem suum; Deut.

34. v. 5.

34. v. 5. & in ep. S. Judæ: v. 8. Adeo ut nulla restet justa suspicio de Moysè. Multo minus de Joanne Evangelista valet conjectura ex verbis Christi Joan. 21. v. 22. quia eo ipso in loco v. 23. refutatur, dicente Evangelista, non fuisse eum Christi sensum: & aliunde constat eum obiisse Ephesi. Denique Sacra Scriptura clarissime affert causam translationis Enoch, Eccli. 44. v. 16. *Henoch placuit Deo, inquit, & translatus est in paradysum, ut det gentibus poenitentiam.*

ExPatri-
bus.

Accedunt Patres antiqui: Tertulianus lib. de anima, cap. 28. *translatus est Enoch & Elias, nec mors eorum reperta est; dilata scilicet: caterum morituri reservantur ut Antichristum sanguine suo extinguant.* & lib. de resurr. carnis (antè finem libri:) *Enoch & Elias de orbe translati, & hoc ipso jam eternitatis candidati.* Auctor Tractatus de montibus Sina & Sion (inter opera S. Cypriani:) *Henoch translatus est ad confundendum & revincendum Antichristum.* S. Ambrosius in 1. Cor. 4. v. 9. *passuri sunt Enoch & Elias, qui ultimo tempore futuri sunt Apostoli: mitti enim habent ante Christum, ad preparandum populum DEI & muniendas omnes Ecclesias ad resistendum Antichristo.* S. Hieronymus ep. 148. ad Marcellam: *de Henoch autem & Elia quos venturos Apocalypsis refert & esse morituros.* S. Aug. lib. 9. de Gen. ad lit. cap. 6. *creduntur redituri ad hanc vitam, & quod tamdiu dilatatum est, morituri.* S. Greg. lib. 9. mor. cap. 3. *Hinc est quod duo illi prædicatores eximii dilata morte subtrahuntur, ut ad præ-*

dicationis usum in fine revocentur. Claudit agmen S. Doctor Angelicus 3. p. q. 49. a. 5. ad 2. *Elias sublevatus est in Cælum aërium, non autem in Cælum empyreum qui est locus Sanctorum: & similiter etiam Enoch raptus est in paradysum terrestrem: ubi cum Elia simul creditur vivere usque ad adventum Antichristi.*

3. Sequitur in revelatione facta Joanni: fore ut Bestia hos duos, à quibus fuerit sermone ac miraculis convicta, bello id est latrocinio corporum vincat, post expletum prædicationis ipsorum tempus, & occidat Hierosolymis. Ipsa est enim civitas UBI DOMINUS CRUCIFIXUS EST: quæ vocatur SPIRITUALITER SODOMA ob clamorem impietatis, ET ÆGYPTUS ob persecutionem verorum Israëlitarum id est Christianorum: sedes Regia pseudo-Christi, in qua magnificentissime instaurata, & in Templo DEI, illo (per ampliacionem; ut loquimur) quod fuit DEI, omnium celebratissimo, residebit ostendens se tanquam sit Deus 2. Theff. 2. v. 4. In cujus civitatis plateis jacebunt corpora utriusque insepulta, tanquam sepulchro sint indigni, abjecta feris: tripudiantibus impiis & invicem gratulantibus quod liberati sint eorum invisâ prædicatione, minis, & miris quæ contemnent ut præstigias.

Hic est interfecto duorum Testium & pseudo-Christus Rex, à quo procalcabitur sancta Civitas Ecclesia, ut dixerat v. 3. cujus Imperii sub nomine Bestiæ prima fit hîc & obiter mentio,

N non

Occidetur à Bestia.

non nisi hoc brevissimo verbo; BĒSTIA, inquit, QUÆ ASCENDIT DE ABYSSO. Sed huic nomini ac Visioni Bēstīæ, hujusque descriptioni reservatur locus cap. 13. v. 11. & seqq.

Redivi-
vi ascen-
dent.

Ad Extremum prophetatur fore, ut post TRES ET DIMIDIUM DIES hi duo testes & Archimartyres ab illata nece suscitentur divinitus v. 11. SPIRITUS VITÆ, inquit, id est anima vivificans, INTRAVIT IN EOS. simul erigent sese in PEDES, & stabunt in magna sua constantia Sap. 5. v. 1. cum timore cernentium. Protinus, evocati voce DE COELO, ascendent IN NUBE, palam oculis adversariorum: calumniantē Antichristo hanc vocem & ascensum ut præstigiosum. IN ILLA HORA, id est circa idem tempus (quod significat græcum ὥρα,) molietur Antichristus suum ascensum solemnem; de quo infra Tract. 24. & de jectur inter fulmina. Fient hæc cum TERRÆMOTU magno, concussione animarum in primis, quo motu cadet DECIMA PARS CIVITATIS id est collectionis ac reip. Antichristianæ & labefactabitur Regnum Antichristi. Succumbent in illo insperato tremore salubriter OCCISA (ut dicitur Cap. 20.) gladio spiritus atque igne de Cælo SEPTEM MILLIA NOMINA HOMINUM: hoc est, nominatissimi quique & illustres ex æcclesiis Antichristi, primoribus Judæorum ac, sicut Saulus olim, incensoribus persecutio-

Terræ-
motus.

nis. Unā cum commotione universæ terræ rationalis, & mutatione reliquorum ad TIMOREM DEI ac reverfione à falso suo Messia ad Christum: juxta illud Scripturarum vaticinium, & ut exclamans cum admiratione Apostolus appellat, mysterium, Rom. 11. v. 26. & seqq. ut sic omnis Israel salvus fieret! & addit hoc vaticinatum esse de Judæis Isaiam cap. 59. v. 20. eis qui redeunt ab iniquitate in Jacob. Simile quid accidit repentinum in terræmotu in morte Christi: quando omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud, percutientes pectora sua revertantur Luc. 23. v. 48.

Valuerunt ad hanc conversionem prodigiosam triennis prædicatio duorum testium, & post illam in omnium oculis ascensus gloriosus: atque è contrario ille tragicus Antichristi quo illis insultaturus efferetur à dæmonibus. illicò ut pervenerit usque ad summitatem montis inclyti, Dan. 11. v. 45. jussu Christi destituetur omni auxilio, & fulmine percussus, à terra dehiscente absorbebitur; unā deletis æcclesiis qui pertinaces interibunt in sua infidelitate. Tunc enim plenissime verum erit quod hic v. 13. dicitur; RELIQUI IN TIMOREM SUNT MISSI, ET DEDERUNT GLORIAM DEO COELI: quod intenderat Angelus tubicem sextus.

At de his tam breviter dictis, ac velut devoratis, fufius & clarius in secunda Parte Apocalypseos sequente.

Profit
Cantus
Tubæ,

§. III.

S. III.

Tuba septima quod est Væ tertium.

1. **A**Tque hic est finis Væ secundi; quod erat de Regno Antichristi & per illum seductione: de quo Joannes, VÆ, inquit, SECUNDUM ABIIT: &, quod superest, subjungit; VÆ TERTIUM VENIET CITO, quod erit cantus TUBÆ SEPTIMI ANGELI ad Judicium.

Væ citò.

Dum dicit venturum citò: insinuat superfore, post conversionem Judæorum & mortem Antichristi, spatium adhuc temporis DEO soli cognitum: nam de die illo & hora nemo scit, neque Angeli Cælorum, Matth. 24. v. 36. Quo etiam tempore intermedio ante illam ultimam Tubam; dilatato ædificio Ecclesiæ & amplificato ac stabilito simul utroque pariete, Judæorum iterum & Gentium, sensim refrigeret fervor pietatis atque irrepet dissolutio morum & impietas: usque eò, ut quod prædixit Dominus in Evangelio l. c. v. 38. & 39. futuri sint sicut in diebus Noë comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes &c. ita erit, inquit, & adventus Filii hominis. & Luc. 17. v. 28. sicut factum est in diebus Lot: edebant & bibebant, emebant & vendebant, plantabant & edificabant &c. secundum hæc erit quæ die Filius hominis revelabitur, quæ erit ingens oblivio salutis operandæ: quam oblivionem tribuit Christus inopiæ fidei Luc. 18. v. 8. Filius hominis veniens, putas, inveniet

fidem in terra? neque enim eam quam quærit (quæ per charitatem operetur Gal. 5. v. 6.) & sine qua nihil est omne quod invenit. ET ECCE, id est ex improvviso, inquit Apocalypsis, Væ tertium: *repentina dies illa, tanquam laqueus*; Luc. 21. v. 34. & 35.

2. Etenim hoc jam tertium Væ sine ulla dubitatione fore diem ultimum mundi & horam Judicii extremi, juratus asseveravit Angelus fortis Cap. precedente v. 6. & 7. *tempus, ait, non erit amplius, sed in diebus vocis septimi Angeli, CUM COEPERIT tuba canere, consummabitur &c.* De quo Tubæ cantu Apostolus 1. Theff. 4. v. 15. *in voce Archangeli & in Tuba DEI descendet de Cælo Judex*; & 1. Cor. 15. v. 52. *in novissima Tuba; canet enim tuba & mortui resurgent.*

Tuba ad Judiciū.

ET FACTÆ SUNT, inquit, VOCES MAGNÆ IN COELO: de quibus Matth. 24. v. 31. *mittet Angelos suos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos ejus à quatuor ventis.* Inter has voces magnas ista quam audivit Joannes de Cælo: FACTUM EST REGNUM HUIUS MUNDI, DOMINI NOSTRI ET CHRISTI EJUS; id est, actum est de Regno Principis mundi ET REGNABIT Christus IN SÆCULA SÆCULORUM: quod est vorum & applausus Cœli resonantis; AMEN.

Voces in Cælo.

Et adoratio 24. SENIORUM, cum gratiarum actione erga Omnipotentem, qui est & qui erat & qui venturus est, quod acceptâ virtute suâ magnâ regnet. Et quia inquiunt, sicut antea IRATÆ SUNT GENTES juxta psal. 2. v. 1. quare fremuerunt gentes? ita nunc ADVENIT è contrario IRA TUA & ultio, ET TEMPUS MORTUORUM resurrectionis ac iudicii, ad reddendam MERCEDEM SERVIS TUIS & ad exterminandos velut diluvio universali EOS QUI CORRUPERUNT TERRAM. Respicitur enim eâ phrasi ad Gen. cap. 6. v. 11. *corrupta est terra coram DEO & repleta est iniquitate.*

Facies
Judicis :

3. Simul his vocibus terrentur aures impiorum: simul oculi deliniuntur eorum ad quos dicitur Luc. 21. v. 28. *respicite & levate capita vestra.*

Magna & beata tranquillitas electorum in illa trepidatione Universi! APERTUM EST enim, inquit, IN COELO quasi TEMPLUM DEI: & in eo VISA EST sacrosancta Humanitas Christi quasi ARCA TESTAMENTI ejus, propitiationi & fœderi suis electis: Inter FULGURA quibus conflagraturus jam jam est orbis; & VOCES quarum exitiales illæ ululantium ad montes & colles præ timore Judicis; & emotionem terræ; & grandinem quâ comminuentur omnia terrena. Enimverò horrendus erit MOTUS reproborum & TERRÆ illis dehiscens: eritque sententia quæ illos dejiciet ad inferos & conteret,

Placida
electis;

Horren-
da re-
probis.

GRANDO MAGNA:
qui est finis mundi &

FINIS PRIMÆ PARTIS APOCALYPSEOS.

